

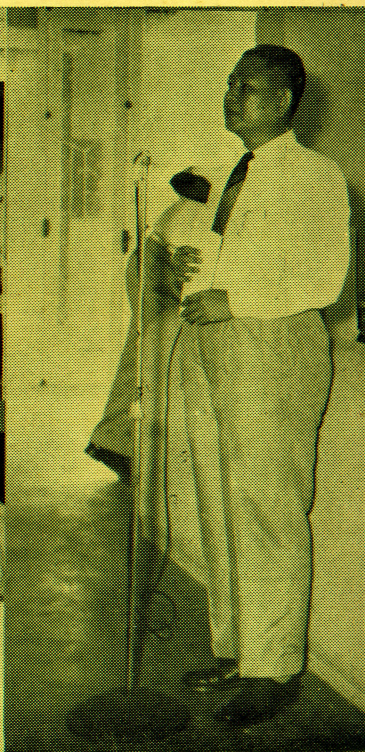
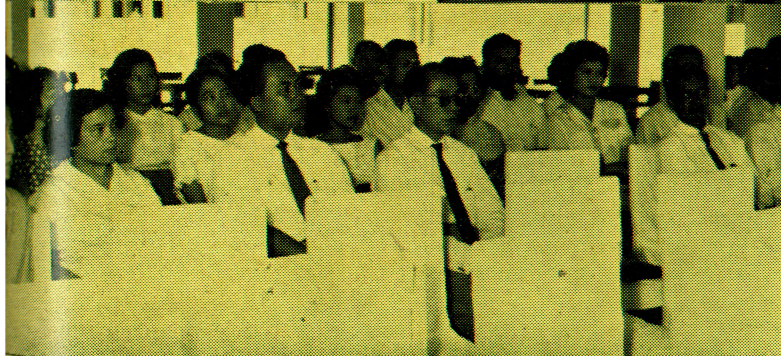

วารสาร ห้องสมุด

T. L. A. BULLETIN

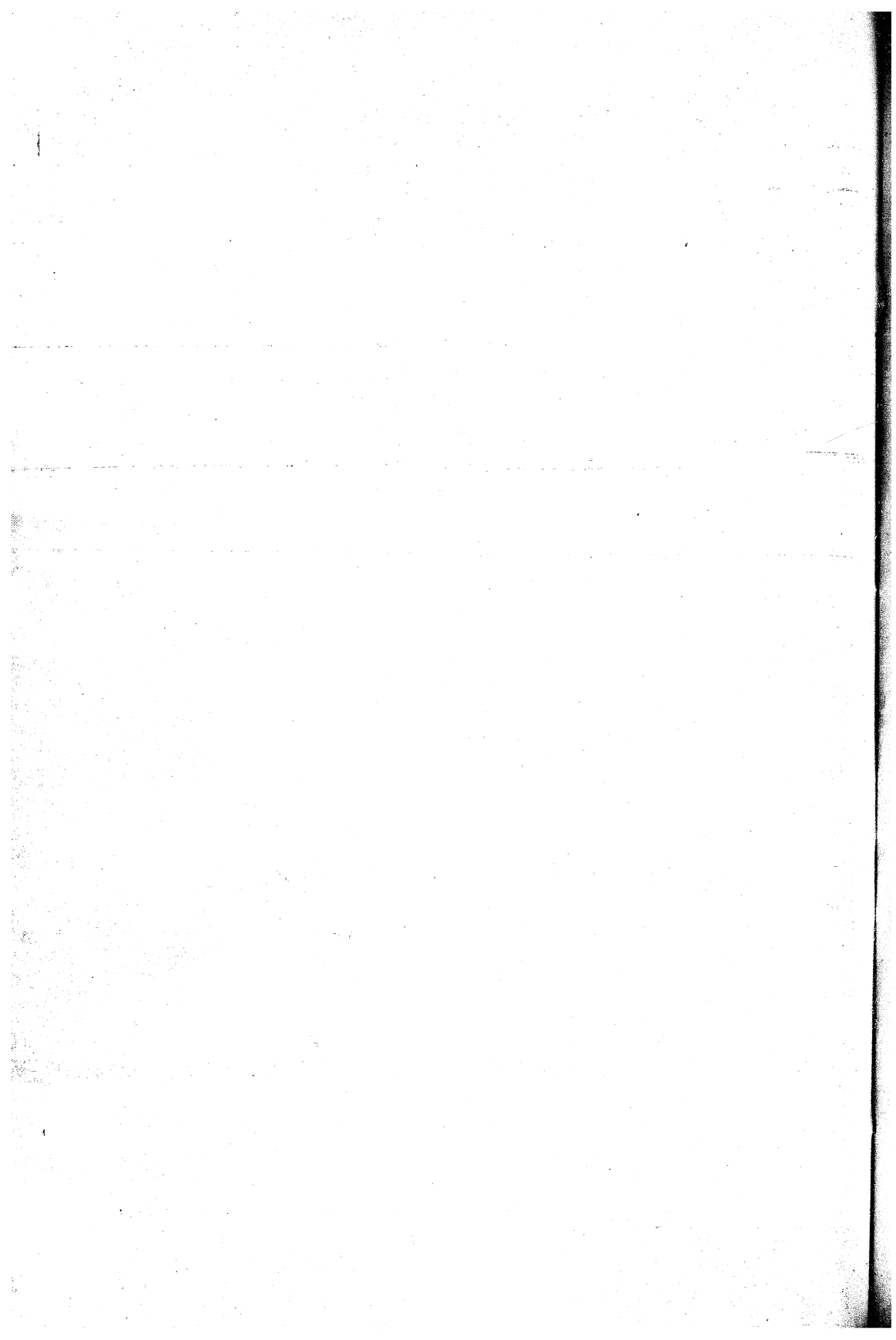
ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม-สิงหาคม-กันยายน ๒๕๐๑

๓/-

ทยสารรายคาบ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วารสารห้องสมุด

T. L. A. BULLETIN

นิตยสารรายคาบ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ การศึกษา และวัฒนธรรม

ปีที่ ๒ กรกฎาคม-สิงหาคม-กันยายน ๒๕๐๑ ฉบับที่ ๓

บทบรรณาธิการ		
การค้นคว้าด้านบริการผู้อ่าน.....	ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์	๑
ห้องสมุดกับประชาชน.....	เอมอร พุกกะพันธ์	๑๓
“อันเกี่ยวด้วยห้องสมุด”.....	แมนมาส ขวลิศ	๑๘
พัฒนาการระบบการยืมหนังสือ.....	ศรีทอง สี่หาพงศ์	๒๓
หนังสือประเภทคำประพันธ์ไทย ซึ่งเก็บรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาติ.....	พวงทอง สิริสาล์	๓๓
โฆษณาขายหนังสือ.....	บุญเจือ อังคประดิษฐ์	๓๘
แผนภูมิหอสมุดใดเอตแห่งชาติ.....	ตรี อมาตยกุล	๔๐
นายคุณ ประภาวิวัฒน์.....		๔๑
AMERICAN LIBRARIES.....	Dr. Roger M. Lydon	๔๘
ห้องสมุดในสหรัฐอเมริกา.....	อุทัย ทุตริยะโพธิ์	๔๘
ข่าว.....		๖๓
ประกาศ.....		๘๔

ภาพหน้าปก :

๘๘ กรกฎาคม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จัดชุมนุมบรรณารักษ์
ณ หอประชุมโรงพยาบาลสงฆ์ มีการร่วมรับประทานอาหารกลางวัน และ
อภิปรายในปัญหาทางวิชาการ บรรณารักษศาสตร์ ในภาพขวาสุด นายตรี
อมาตยกุล บรรณารักษ์หอสมุดแห่งชาติ กำลังกล่าวอภิปรายรายหนึ่ง]

รายชื่อคณะกรรมการประจำปี ๒๕๐๑

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๑. น.ส. นิตยวรรณ ปิ่นทอง	นายก
๒. นายตรุณ พดศิริ	อุปนายก
๓. น.ส. บุญเจือ อองคประดิษฐ์	อุปนายก
๔. นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์	เลขาธิการ
๕. น.ส. กัทลี สมบัติศิริ	เหรัญญิก
๖. นางแม่นาส ขวลิต	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์
๗. น.ส. สุธิดลักษณ์ อำพันวงศ์	ประธานแผนกส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความรู้
๘. น.ส. รัญจวน อินทรกำแหง	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์
๙. นายเออ บุษปะเกศ หงส์กุล	ประธานแผนกจัดทำวารสาร
๑๐. นายสุข วงศ์คำตัน	ประธานแผนกหาทุน
๑๑. นายตรุณ พดศิริ	บรรณารักษ์
๑๒. น.ส. อุทัย ทุดิยะโพธิ์	ปฏิคม
๑๓. น.ส. อุทัยวรรณ คันทสินธุ์	นายทะเบียน
๑๔. นายเด็ก ไชยวงศ์	กรรมการ
๑๕. ม.ร.ว. จีรวัดมน จักรพันธ์	กรรมการ
๑๖. น.ส. รดา วงศ์ยังอยู่	กรรมการ

กองบรรณาธิการ

นางแม่นาส ขวลิต	น.ส. อุทัยวรรณ คันทสินธุ์	น.ส. บุญเจือ อองคประดิษฐ์
น.ส. กัทลี สมบัติศิริ	นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์	นางวิบูลเพ็ญ ชัยปาณี
น.ส. รัญจวน อินทรกำแหง	นางสุข วงศาสนธ์	น.ส. สุธิดลักษณ์ อำพันวงศ์
ม.ร.ว. จีรวัดมน จักรพันธ์	น.ส. อุทัย ทุดิยะโพธิ์	

เจ้าของ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

บรรณาธิการ, ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นายเออ บุษปะเกศ หงส์กุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางวิบูลเพ็ญ ชัยปาณี

สำนักงาน : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนพญาไท อ. ปทุมวัน พระนคร

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ร่วมพิมพ์ ๑๗ แพร่งภูธร

คำบาร์ง : ๑ ปี ๔ ฉบับ ๓๐ บาท จำหน่ายปลีกฉบับละ ๓ บาท

บทบรรณาธิการ

เมื่อเดือนกันยายนคัณเอง ข้าพเจ้าไปราชการที่อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้าพเจ้าได้มีโอกาสรู้จักกับบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีอาชีพในทางพิมพ์หนังสือจำหน่าย โดยตั้งเป็นสำนักพิมพ์ย้อม ๆ ขึ้นที่บ้าน ในการสนทนากันถึงภาระงานอาชีพที่เขาทำอยู่นั้น ตอนหนึ่งเขาได้เล่าถึงงานพิเศษอย่างหนึ่งของเขาว่า

“ผมได้เห็นเด็ก ๆ ที่ออกเที่ยวเตร่ไปในที่ไม่สมควรต่าง ๆ เพราะไม่มีอะไรจะทำ แล้วยิ่งก็สนใจมาก ผมคิดว่าถ้าหาทางให้เด็ก ๆ เหล่านั้นได้ใช้เวลาว่างไปในการอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ก็ยิ่งจะดีกว่าที่จะปล่อยให้เขาเที่ยวเตร่ไปในทางเกะกะเกรหรือประพฤติดำมะเจตเหมมา ตามที่เพื่อนฝูงชักชวนกันไป ดังนั้นผมจึงคิดตั้งห้องสมุดสาธารณะขึ้นในเมืองต่าง ๆ ที่ผมผ่านไปค้าขาย วิเคราะห์เงินมาตั้งห้องสมุดของผมก็คือ ผมไปขอเช่าภาพยนตร์มาด้วยราคาย่อมเยา แล้วขายบัตรเข้าชมภาพยนตร์แก่พวกเด็ก ๆ ด้วยราคาถูก ๆ คือเพียงคนละหนึ่งบาท ได้เงินมาแล้วผมก็เอาไปเช่าห้องหรือสถานที่ซึ่งอยู่ในที่ชุมนุมชน เช่นที่หน้าโรงภาพยนตร์เป็นต้น แล้วผมก็ไปขอหนังสือจากสำนักงานแถลงข่าวของประเทศต่าง ๆ บ้าง หรือใครพิมพ์หนังสือขึ้นจำหน่าย ผมก็หนังสือไปขอให้ยืมจากห้องสมุดบ้าง โดยเฉพาะหนังสือแจกงานศพแล้วถ้าขอไปเป็นได้ก็ทูลถวาย”

ข้าพเจ้าถามว่าเคยตั้งห้องสมุดอย่างไรบ้างว่าดีหรือไม่ดีแห่งใด เขาตอบว่าที่คงดีเร็วเป็นแห่งแรกคือที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนจังหวัดอื่น ๆ กำลังจะตั้งอีก ๔ จังหวัด

ข้าพเจ้าถามว่าทำไมการตั้งห้องสมุดเช่นนั้น จัดทำเป็นส่วนตัวหรือทำให้แก่สถาบันอะไร เขาตอบว่า ทำเองเป็นส่วนตัวแท้ ๆ เมื่อตั้งขึ้นได้แล้ว ก็ให้คนทรูจกกัน ในท้องถิ่น ซึ่งเห็นดีเห็นชอบด้วย เป็นคนจัดการดูแล ส่วนเขาก็มีหน้าที่หาหนังสือและหาเงินส่งไปบำรุง

ข้าพเจ้าถามว่า เคยติดต่อกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยหรือเปล่า เขาแสดงความประหลาดใจ และบอกว่าไม่เคยได้ยินชื่อเลยหรือรู้เห็นเรื่องราวของสมาคมห้องสมุด ๆ เลย คราวหนึ่งคราวที่ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายเผยแพร่บ้าง โดยเล่าถึงเรื่องราวและกิจการของสมาคมห้องสมุดให้ฟัง แล้วถามชักชวนให้ติดต่อกมาเป็นสมาชิกเลย จะเป็นประโยชน์แก่กิจการของเขามาก ที่แรกเขาไม่แสดงความศรัทธากับกิจการชนิดที่ทำการราชการเลยเถย เขาว่าได้เห็นห้องสมุดประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ มาแล้ว ไม่เห็นพนักงานห้องสมุดทำงานอะไร ได้แต่นั่งเฝ้าห้องสมุดอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ชวนขายที่จะจัดทำให้ห้องสมุดมีหนังสือมากขึ้นหรือขยายกิจการให้กว้างขวางออกไป หรือที่จะจัดหาทุนรอนมาใช้บำรุงห้องสมุด ตลอดจนการหาวิธีที่จะให้ประชาชนมาสนใจกับห้องสมุดของคนก็ไม่มี ดูห้องสมุดที่เขาทำไม่ได้ เพราะคนที่เขามาร่วมงานนั้น เขามาทำงานด้วยความรักงานจริง ๆ มิใช่หวังในเงินเดือนหรือค่าจ้าง พวกเขาจึงทำงานให้กันได้โดยไม่ต้องเอาค่าจ้างกันเถย ข้าพเจ้าต้องเสียเวลาอธิบายอีกนาน ในที่สุดเขาจึงยอมรับว่าจะมาติดต่ขอความรู้ในกิจการห้องสมุดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เขาสนใจมากนั้นมีวิธีจัดหนังสือ หากแต่ว่าเขาต้องการรู้ว่าจะทำอะไรจึงจะทำให้ถูกใจประชาชนได้

การที่ข้าพเจ้านำเอาเรื่องจริง ๆ มาเล่าจนจุดประสงค์คือ ใครจะเรียนให้ท่านสมาชิกสมาคมห้องสมุด ๆ ได้สังเกตไว้ว่า แท้จริงนี้กิจการห้องสมุดก็มั่นคงไทยที่มีความปรารถนาคือมีความสนใจอยู่มาก แต่หากการประกาศเผยแพร่หรือโฆษณายังมีไม่พอ จึง

มีคนรู้จักคุณประโยชน์ของสมาคมห้องสมุดน้อยเต็มที่ อนึ่ง กิจกรรมอะไรที่ทำเป็นแบบราชการ
แต่ก็มักไม่มีใครเข้าถึงประชาชน อีกประการหนึ่งก็คือในการที่จะแก้ไขมิให้เด็กวัยรุ่นเล่นคน
นั้น นอกจากจะตั้งโรงเรียนกวดวิชาให้เรียนนอกเวลา ปรับปรุงการกีฬาและมหรสพให้
เหมาะสมแล้ว อีกสิ่งหนึ่งซึ่งไม่ควรลืมเสียก็คือ บริการของห้องสมุด จะช่วยได้มาก
อีกแรงหนึ่ง

นิยต์วารห้องสมุดฉบับนี้เรื่องที่น่าสนใจอยู่หลายเรื่องตามเคย การค้นคว้า
ด้านบริการผู้อ่าน ซึ่ง ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์ เก็บความมาเขียนนั้นคงจะเป็น
ประโยชน์สำหรับบรรณารักษ์ที่ใครจะให้ห้องสมุดของท่านอยู่ในความพอใจของประชาชนคน
อ่านได้เป็นอย่างดี ห้องสมุดกับประชาชน ของเอมอร พุกกะพันธ์ เป็นการย้ำถึงความ
สำคัญของห้องสมุดให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นอีก อันเกี่ยวกับห้องสมุด โดย แม้นมาส
ขวลิต เป็นเรื่องที่ให้ทั้งความบันเทิงและความรู้ติดต่อกันไปในตัว พัฒนาการระบบ
การยืมหนังสือ โดย ศรีทอง สีหาพงศ์ เป็นความรู้ในด้านประวัติของกิจการห้องสมุด
ที่ได้เปลี่ยนแปลงเป็นลำดับมา ทำให้เรารู้ซึ่งว่าถ้าจะมีการใช้บัตรและช่องเช่นทุกวันนี้
มนุษย์ก็ได้ใช้ความคิดหาทางสะดวกมาเป็นเวลานานเพียงใด หนังสือประเภทคำประพันธ์
ไทยในหอสมุดแห่งชาติ โดย พวงทอง สิริสาร ทำให้เรารู้ถึงวิธเก็บหนังสือประเภทนี้
ของไทยเราว่าทำกันอย่างไร และทำไมจึงทำอย่างนั้น โฆษณาขายหนังสือ ของ บุญเจือ
องคประดิษฐ์ ควรจะเป็นเรื่องสั้นหรือบันเทิงประจำฉบับได้ เพราะเห็นแต่ชื่อเรื่อง
ข้าพเจ้านึกว่าท่านผู้เขียนจะขายหนังสืออะไรกัน ต่ออ่านไปแล้วจึงได้รู้ว่ากลายเป็นตัวอย่าง
โฆษณาสินค้าในสมัยรัชกาลที่ ๔ ไป นายฉุน ประภาวิวัฒน์ เรื่องนี้ควรจะต้องอยู่ใน
ประเภทชีวประวัติของบรรณารักษ์ในประเทศไทยได้ เพราะท่านผู้นั้นเป็นผู้เรียนวิชาบรรณา
รักษาคำศัพท์คนแรกและคนเดียวในประเทศไทย อันที่จริงชีวประวัติของบรรณารักษ์อื่น ๆ

ที่ต่อสู้กับงานห้องสมุดมานานกว่าจะยังมีอยู่อีก ถ้าหากใครค้นพบแล้วเขียนส่งมาลง
วารสารห้องสมุดอีกก็จะเป็นการดีไม่น้อย เพราะอย่างไม่มีอะไรเดี๋ยวยังเป็นเกียรติประวัติ
ที่น่าจะได้ศึกษาอยู่ ในมืออาชีพอื่น ๆ เขาก็ยังมีการยกย่องให้เกียรติกันอยู่ แล้วเหตุใด
เล่าอาชีพซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและมีการเสียสละมากเช่นบรรณารักษ์ จึงจะไม่ควรแก่
การยกย่องเล่า

แผนภูมิของหอสมุดไคเอต นั้นควรใช้ประกอบการอ่านเรื่อง หอสมุด
ไคเอต ในวารสารห้องสมุดฉบับที่ ๒ ซึ่งจะทำให้เข้าใจเรื่องดีขึ้น และยังจะใช้เป็นแบบ
อย่างในการจัดแผนงานในห้องสมุดขนาดใหญ่อีกด้วย หอสมุดในสหรัฐอเมริกา ซึ่ง
อูทัย ทุดิยะโพธิ์ แปลจาก American Libraries นั้น นอกจากจะได้ความรู้ในเรื่องราว
ของกิจการห้องสมุดประเทศนั้นแล้ว ยังจะได้ประโยชน์ในการศึกษาวิชาแปลภาษาอังกฤษ
เป็นไทยอีกด้วย

อย่างไรก็ดี เมื่อสรุปแล้ว วารสารห้องสมุดฉบับนี้ก็มีเรื่องอันคุ้มค่าแห่งการอ่าน
ไม่น้อยหน้ากว่าฉบับที่แล้ว ๆ มา และดูเหมือนจะยิ่งกว่าเดี๋ยวยซ้ำ

บรรณาธิการ

การค้นคว้าด้านบริการผู้อ่าน

โดย

รฐ ร็อกวูด และ หลุยส์ ชอร์

เก็บความโดย

ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์

โดยหลักการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดขึ้นมักจะมุ่งไปยังการให้บริการแก่ผู้อ่านอันเป็นวัตถุประสงค์ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อหนังสือ หรือ การเตรียมหนังสือเพื่อให้ได้ประโยชน์แก่กลุ่มของบุคคลหรือบุคคลเป็นรายตัวก็ตาม ในการวางแผนงาน การดำเนินงาน และการควบคุมงานของห้องสมุด เราจะต้องคิดถึงการให้บริการแก่ผู้อ่านเป็นเรื่องสำคัญ

แต่ถ้ารับในบทความนี้ คำว่า “บริการผู้อ่าน” มีความหมายจำกัด โดยมุ่งถึงบริการสำหรับผู้อ่านเป็นรายบุคคลในการค้นหาหนังสือ และวัสดุอื่นสำหรับตอบปัญหาที่ต้องการหรือเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังจำกัดลงไปอีกกว่าเป็นการค้นหาดังพิมพ์ที่มอยู่ในห้องสมุดประชาชน ทั้งนี้เพราะงานด้านหนึ่งในห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้ถูกกล่าวถึงแล้วโดย เดลล์ ดันแดป ในบทความเรื่อง “บริการแก่ผู้อ่าน” และเหตุผลในการที่จำกัดวงเรื่องให้แคบเช่นนี้มียุติสองประการ คือ (๑) เพราะในอเมริกา การให้บริการ

แก่บุคคลเป็นการดีกว่าการให้บริการแก่กลุ่มคน ทั้งที่ห้องสมุดเป็นสถานที่เหมาะสำหรับให้บริการเป็นรายบุคคล (๒) เพราะการให้บริการแก่บุคคลเป็นเรื่องที่ควรทำการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ เฮเดน ไตแมนสมิท ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง กิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ในห้องสมุดประชาชน

ตั้งแต่ห้องสมุดได้เปลี่ยนสถานะจากการเป็นสถานที่เก็บวิชาความรู้ มาเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน งานด้านบริการผู้อ่านจึงมีความสำคัญยิ่งขึ้น แผนกตอบคำถาม ได้รับการขยายให้โตขึ้นเพื่อให้สามารถบริการแก่ผู้อ่านได้ดียิ่งขึ้น ได้มีการจัดตั้งแผนกบริการผู้อ่าน และ แผนกการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น และงานต้องแผนกนี้ได้จัดให้มากขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยจัดให้ชนทุกสาขาทุกภาค ได้มีการศึกษาว่าการขยายงานด้านตอบคำถามได้เป็นไปอย่างได้ผลดีเพียงใด การให้บริการแก่กลุ่มบุคคลจะให้ผลดีว่าการให้บริการแก่บุคคลเป็นรายตัวหรือไม่ การวางรูปงานสำหรับให้บริการแก่ผู้อ่านแบบใดจึงจะให้ผลดี

เป็นที่ยอมรับกันว่าสำหรับงานที่ใหม่และมีวงงานกว้างเช่นงานห้องสมุดนี้ การปรับปรุงกิจการทำได้ดีจากความชำนาญงานมากกว่าความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า หรือทางทฤษฎี เหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับ “บริการแนะนำผู้อ่าน” (Readers' advisory service) ซึ่งเป็นการให้บริการแก่บุคคลเป็นรายตัวชนิดหนึ่ง และแต่เดิมเห็นว่าเป็นบริการที่มีความสำคัญเป็นอันมาก แต่เดี๋ยวนี้มีความสำคัญน้อยลง งานด้าน “บริการแนะนำผู้อ่าน” นี้ เริ่มมีขึ้นเมื่อปี ๑๙๒๖ แล้วได้มีความเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วจนกระทั่งมีขึ้นในห้องสมุดไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ในปี ๑๙๓๕

ถึงแม้ว่าไม่มีการค้นคว้างานด้านนี้มากนัก แต่ก็ได้มีศึกษาเกี่ยวกับงานนี้ให้แสดงให้เห็นว่างานด้านนี้มีประโยชน์ไม่น้อย ในปี ๑๙๓๔ เจนนี่ เอ็ม เฟลด์สเนอร์ และ ซิกริด เอ เอจ ได้ศึกษา “บริการแนะนำผู้อ่าน” ของห้องสมุดประชาชนแห่งนคร

การค้นคว้าด้านบริการผู้อ่าน

๓

นิวยอร์ก และเพื่อที่จะตอบจนถึงแนวคิดและเทคนิคใหม่เกี่ยวกับงานด้านนี้เขาได้สำรวจอีก
หนังสือในปี ๑๙๔๑ ได้มีการจัดหลักฐานอย่างละเอียดถึงชนิดของคำถามและวิธีการให้
คำตอบ ได้มีการตั้งคำถามไปยังบุคคลที่เคยใช้บริการนี้ให้ตอบในหัวข้อต่อไปนี้ (๑) ประ
วัติย่อของผู้อ่าน (๒) เขาอ่านเพื่ออะไร (๓) เขาอ่านหนังสือชนิดใด (๔) เขาทำการ
อ่านมากน้อยเพียงใด การตอบถามเช่นเดียวกันนี้กระทำพร้อมกันไปในห้องสมุดสาขาทุก
แห่งด้วย

ในระยะเวลาเจ็ดปีมีคนที่กว่าหกพันคนใช้บริการนี้ และส่วนใหญ่ขอให้แนะนำ
หนังสือเกี่ยวกับวิชาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ การตอบถามครั้งนี้ไม่ใช่เป็นประโยชน์แต่
ทางด้านทำให้รู้ว่าคนอ่านสนใจเรื่องใดบ้างเท่านั้น แต่ยังช่วยให้รู้จักวิธีที่จะช่วยผู้ใหญ่อ่าน
ได้ผลอีกด้วย จากผลของการตอบถามนี้ได้ทราบว่า “บริการแนะนำผู้อ่าน” นี้เป็นเครื่อง
กระตุ้นให้คนอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้อ่านในสาขาที่มีบริการนี้เพิ่มขึ้นใน
ขณะที่ผู้อ่านในบางสาขาที่ไม่มีบริการมีจำนวนลดลง จากผลของการตอบถามสรุปได้ว่า
“บริการแนะนำผู้อ่าน” มีความสำคัญแก่ประชาชน

นอกจากจะเป็นบริการที่มีความสำคัญแล้ว “บริการแนะนำผู้อ่าน” ยังสนอง
ความต้องการที่จำเป็นอีกด้วย ในปี ๑๙๓๗ มากาเร็ต อีแกน เขียนเรื่อง “การทดลอง
ใช้บริการแนะนำผู้อ่านที่ ซี ซี ซี แค้มป์” ในการตอบถามครั้งนี้แตกต่างจากของ
ห้องสมุดประชาชนแห่งนครนิวยอร์กอยู่ที่ว่า หลักฐานที่ได้รวบรวมจากข้อเขียนไม่ใช่ถาม
เอาจากผู้อ่าน การทดลองนี้ทำขึ้นโดยห้องสมุดประชาชนแห่งเมืองซินซินาติ โดยความร่วมมือ
ของ พี อี วิดเดียม ที่ปรึกษาทางการศึกษาของ “องค์การส่งเสริมกิจการของ
ประชาชน” เพื่อการนี้ได้ตั้งศูนย์กลางสำหรับการตอบถามขึ้นตามแห่งโดยเด็กบริเวณที่มี
คนอ่านชนิดต่าง ๆ กัน คือ (๑) คนผิวขาวที่อยู่ในเมืองใหญ่ (๒) คนผิวดำที่อยู่ใน
เมืองใหญ่ และ (๓) คนผิวขาวที่อยู่ในชนบท วัตถุประสงค์ในการศึกษานี้มีอยู่ ๔

ประการ คือ (๑) เพื่อสังเกตผลของการแนะนำเป็นรายบุคคล (๒) เพื่อศึกษาความต้องการในการแนะนำเป็นส่วนตัว (๓) เพื่อรวบรวมหลักฐานในเรื่องประเภทของหนังสือที่อยู่ในความต้องการมาก (๔) เพื่อประสานงานในด้านความต้องการของศูนย์ทดลองกับการให้บริการของห้องสมุด การทดลองครั้งนี้ทำได้สำเร็จอย่างงดงาม และได้พิสูจน์ให้เห็นถึงความจำเป็นและความต้องการ ที่จะให้มีบริการแนะนำ เป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการอ่าน

ถึงแม้ว่า “บริการแนะนำผู้อ่าน” จะเป็นงานที่สำคัญและได้ผลมาเป็นเวลานาน ในปี ๑๙๕๐ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางให้การแนะนำเป็นกลุ่มชน ทั้งเพราะการค้นคว้าในการศึกษาผู้ใหญ่ เบอเรนาร์ด เบอเวลดัน ได้ตั้งข้อสังเกตในบทความของเขาเรื่อง “การศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับงานห้องสมุดประชาชนในอเมริกา” ว่า ในปี ๑๙๔๙ งานแนะนำผู้อ่านเป็นรายบุคคลเกือบจะสูญไป คงเหลือแต่การให้คำแนะนำของบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่ติดต่อกับประชาชนอันถือว่าเป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์ทุกคน ในขณะเดียวกันก็สังเกตเห็นว่าบรรณารักษ์ มีส่วนในการช่วยเด็กหนังสือให้คนอ่าน น้อยลงไปกว่าเดิม

ในขณะทำงาน “บริการแนะนำผู้อ่าน” ได้รับการศึกษา งานบริการเฉพาะบุคคลอีกด้านหนึ่งคือ “บริการตอบคำถาม” (Reference service) หาได้มีคนสนใจเท่าใดไม่ ในปี ๑๙๔๙ เบอเวลดัน ได้รายงานว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับงานบริการตอบคำถามในห้องสมุดประชาชนกันเป็นส่วนน้อยเต็มที่ และขณะนั้นการศึกษาดังกล่าวทางด้านนี้ยังไม่เป็นดังที่ยังขาดอยู่

ข้อขัดข้องหนึ่งที่ได้ถือว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้การศึกษาในด้านนี้ทำไปไม่สะดวกคือ ความยากลำบากในการวัดผลทางด้านคุณภาพ ที่ผู้อ่านได้รับหลังจากที่ได้รับบริการจากห้องสมุด ในปี ๑๙๔๒ อติสเบท โอบอด ๘ โคน ได้ศึกษาการวัดผลงาน บริการตอบ

คำถาม และได้คงหลักในการวัดผลไว้ ๑๐ ข้อ แต่ส่วนมากเป็นการวัดผลทางด้านปริมาณของบริการ เช่น การจดจำจำนวนปัญหาที่ผู้ถาม จำนวนเวลาที่ใช้ในการตอบคำถาม แยกประเภทของปัญหาหรือรวบรวมปัญหาที่ยังตอบไม่ได้ และประมาณเวลาที่ผู้อ่านใช้ในการห้องสมุด เป็นต้น

ได้มีการศึกษาอย่างลึกซึ้ง กว่าการเก็บสถิติในเรื่องเกี่ยวกับการสัมพันธ์ ระหว่างการจัดแผนหรือการวางรูปงานในห้องสมุดและผลที่ได้รับในการให้บริการแนะนำผู้อ่าน โดย โรส บี เฟลด์ ผลการศึกษาในเรื่องนี้พิมพ์ในวารสารชื่อ ไบบลิอควอเคอรี ในปี ๑๙๔๗ ในบทความชื่อ “การจัดระเบียบงานของห้องสมุดมีผลอย่างไรแก่บริการตอบคำถามของห้องสมุดประชาชนใหญ่ ๆ ของอเมริกา” ในการนี้ได้เลือกเอาห้องสมุดสามแห่งเป็นที่ทดลอง คือ ห้องสมุดประชาชนแห่งเซนต์หลุยส์ แทนห้องสมุดที่จัดตามขั้นตอนงานในห้องสมุด (functional type organization) ห้องสมุดประชาชนแห่งดอดจ์แอนเจิลส์ แทนห้องสมุดที่จัดตามหมวดวิชา (subject departmental organization) และห้องสมุดประชาชนแห่งบอสตัน แทนห้องสมุดที่จัดรวมทั้งสองวิธี ได้มีการจดจำจำนวนปัญหาที่ผู้ถาม การให้ความช่วยเหลือผู้อ่านในห้องอ่านหนังสือ จำนวนหนังสือที่ผู้ใช้อ่านในห้องสมุดโดยไม่ขอยืมออกไป ความละเอียดถี่ถ้วนในการตอบคำถาม ผลได้คือว่าห้องสมุดที่จัดตามหมวดวิชาให้บริการได้ดีกว่าแบบอื่น ทั้งนี้เพราะห้องสมุดแบบนั้นให้บริการตอบคำถามมากกว่าและละเอียดกว่า

นอกจากนี้ ยังได้มีการศึกษาถึงผลของการจัดแผน เกี่ยวกับการฝึกเจ้าหน้าที่งานห้องสมุด มาการเร็ต อี น็อกซ์ แห่งมหาวิทยาลัยฟลอริดา แต่งผลที่ได้รับจากโครงการฝึกเจ้าหน้าที่ตอบคำถาม โดยศึกษาถึงผลที่ผู้อ่านได้รับเป็นรายบุคคล

ชนิดของผู้อ่านก็มีความสำคัญแก่ “บริการตอบคำถาม” เช่นเดียวกับการจัดแผนของห้องสมุด ได้มีการศึกษาในเรื่องนี้อยู่สองรายด้วยกันคือ คับเบิดยู ซี เฮกดู รายงานไว้ในบทความเรื่อง “ใครใช้ห้องสมุด” และ เอ็ม ซี คิงแมน รายงานไว้ใน

บทความเรื่อง “บริการตอบคำถามในห้องสมุดสาขา” การตอบถามของ เฮกต์
กระทำในปี ๑๙๓๖ เป็นการตอบชนิดของผู้อ่านที่ใช้บริการตอบคำถามและผู้ที่ยืมหนังสือ
เฉย ๆ การตอบถามครั้งนี้ทำที่ห้องสมุดประชาชนแห่งนิวยอร์ก โดยการแจกคำถามแก่
ผู้อ่านผู้ใหญ่ต้องหมั่นคนเป็นเวลาหนึ่งอาทิตย์ ได้ความว่าผู้ใช้บริการตอบคำถามมักจะมึ
อายุสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอายุผู้ยืมหนังสือออกโดยทั่วไป มีผู้ชายใช้บริการตอบคำถาม ๙๐
เปอร์เซ็นต์ ซึ่งโดยมากเป็นคนที่ทำงานอาชีพต่าง ๆ มีพวกทำการค้นคว้าเป็นส่วนตัวประมาณ
๔๑ เปอร์เซ็นต์ มีพวกที่ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับหน้าที่ประจำวันราว ๓๙ เปอร์เซ็นต์
การตอบถามของ คิงแมน เป็นการทดลองในห้องสมุดประชาชนแห่งบอสตันด้าชาดอร์เซต
เตอร์ กระทำในปี ๑๙๓๘ ได้มีการจดคำถามทั้งหมดและจัดแยกประเภทของคำถามนั้น ได้
ผลว่า ๙๙ เปอร์เซ็นต์ของผู้ใช้บริการตอบคำถามเป็นนักเรียนในชั้น ๘, ๙ และ ๑๐ และ
คำถามก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนในโรงเรียน

ในการให้บริการตอบคำถามไม่เป็นการเพียงพอที่จะรู้เพียงการจัดแผนงานหรือ
ชนิดของผู้อ่านเท่านั้น แต่จะต้องรู้ถึงชนิดของคำถามที่ผู้ต้องการถามมากด้วย ได้มีการ
ตอบถามเกี่ยวกับปัญหาเหมือนกัน เอ็ม หดยด์ ฮันท์ และ มาร์ เอ นิเวเบอร์ รายงาน
ไว้ในบทความเรื่อง “งานในรอบวันของห้องสมุดประชาชนแห่ง ลาซัน วิสคอน
ซิน” โดยอาศัยการตอบถามทำในแผนกให้ยืมและแผนกตอบคำถามของห้องสมุดใหญ่
และห้องสมุดสาขาอีก ๖ แห่ง ในวันพฤหัสบดีหนึ่งของเดือนกุมภาพันธ์ ๑๙๓๓ ในวันที่
ทำการตอบถามนี้ได้มีประชาชนประมาณร้อยละสาม ของจำนวนพลเมือง ทั้งหมดใช้ห้องสมุด
ในตลอดวันนั้น ได้มีคำถาม ๑๔๐ คำถาม และเช่นเดียวกันกับรายงานของคิงแมน ผู้ถาม
ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมัธยม คำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ในกรณีนี้
ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในโรงเรียนมีประมาณ ๖๙ เปอร์เซ็นต์ และ ๖๖ เปอร์เซ็นต์
ของผู้ถามปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมศาสตร์และการปกครอง เป็นผู้ใหญ่

การสืบถามอีกอันหนึ่งได้แก่ “การวัดผลของบริการตอบคำถาม” เขียนโดย เฮเดนเอช คาร์รัช ทำให้ห้องสมุดตามแห่งซึ่งมีหนังสือต้องหามหาพัน ถึง หนังสือเด่นหาหามันเดิม และมีจำนวนคนยืมตามเด่นเจ็ดหมื่นหาพัน ถึง เจ็ดแสนหาหมื่นคน ห้องสมุดสองห้องอยู่ในย่านชุมชนของชิคาโก และอีกแห่งหนึ่งอยู่ในย่านชุมชนชนครนิวยอร์ก ได้มีการบันทึกปัญหาที่ผู้ถามแล้วแยกออกเป็นสี่ประเภท คือ (๑) การใช้ห้องสมุด (๒) การหาหนังสือเฉพาะเล่ม (๓) การแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และ (๔) ขอให้แนะนำหนังสือสำหรับอ่าน คำถามเกี่ยวกับข้อถามและดีรวมกันมีอยู่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของคำถามทั้งหมด จากการแบ่งคำถามตามประเภทของวิชาหรือเรื่องราวพบว่า มีผู้สนใจเรื่องเกี่ยวกับชาวต่างประเทศมาก และมีคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาที่เป็นข่าวใหญ่ประจำวันอยู่เพียงต้องเปอร์เซ็นต์

จากการเก็บสถิติ ของคำถามที่ได้รับในหนึ่งสัปดาห์ของห้องสมุดเก่าแห่ง คือ บอสตัน ซินซินาติ เดนเวอร์ ฮุสตัน ลอสแอนเจลิส พรอฟิดเด็นซ์ ซีแอตเติล แทมปา และวอชิงตัน ดีซี ดังทอดิธ เกอร์เรย์ รายงานไว้ในบทความเรื่อง “การวัดผลบริการตอบคำถาม” ได้กล่าวว่า เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบทันที ๘๓ เปอร์เซ็นต์ คำถามที่ต้องการการค้นคว้า ๘ เปอร์เซ็นต์ ต้องการให้แนะนำหนังสือให้อ่าน ๘ เปอร์เซ็นต์

จากบทความเรื่อง “การสอบถามเกี่ยวกับการตอบคำถามในห้องสมุดประชาชนแห่งดีทรอยท์” ของ มาเมิด คอนแนนท์ ซึ่งศึกษาถึงความยากง่ายของคำถามและความมาถนน้อยของบริการที่ให้ สรุปว่า ๘๓ เปอร์เซ็นต์ของคำถามต้องการเวลาในการตอบเพียง ๕ นาที หรือน้อยกว่า คำถามส่วนมากเป็นการบ้านที่ครูให้ในโรงเรียน คำถามเกี่ยวกับงานอาชีพมีน้อยมาก

สรุปผล ของ การ ค้นคว้าอีก ๕ รายการอยู่ในหนังสือ “ตำราหนังสืออ้างอิงมาตรฐาน” ของหลุยส์ ฮอร์ มาธา คอนเนอร์ รวบรวมปัญหา ๒๔,๗๒๗ ปัญหา ในระหว่างเดือนกันยายน ถึง ธันวาคม ของปี ๑๙๐๕, ๑๙๓๐, ๑๙๓๕, ๑๙๔๐, ๑๙๔๕ การตอบส่วนที่พบบ่อย ๆ นอกต้องรายชื่อ “การศึกษาปัญหาที่ส่วิพัฒน์ห้องสมุด

วอชิงตัน" ทำโดย ไคโรซ์ อี โคด และ ฟรอนซ์ แวน ไฮเซ็นต์ แห่งโรงเรียน
บรรณารักษณ์มหาวิทยาลัยชิคาโก และการรวบรวมคำถามประมาณ ๘๘๗ คำถามที่นักเรียน
ชั้นประถมในนครนิวยอร์กถามห้องสมุดโรงเรียน

มิตคอนเนอร์ตั้งข้อสังเกตว่าปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในวิชาสังคมศาสตร์ และวิทยา-
ศาสตร์ และได้รับการรับรองใน ๕ ปีหลังจากนั้น โดยการสอบถามของมิตโคด ในการ
รวบรวมปัญหา ๓๐๒๖ ข้อที่มีผู้ถามในห้องสมุดขนาดและชนิดต่าง ๆ ซึ่งเขาสรุปว่า ๖๘-๘๐
เปอร์เซ็นต์ ของคำถามตกอยู่ในหัวข้อ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

การสอบถามของ มิต แวน ไฮเซ็นต์ ในการรวบรวมปัญหา ๓๕๘๖ ปัญหา
จากห้องสมุดประชาชนหกแห่งได้แสดงให้เห็นด้วยกับมิตโคด

จากการศึกษาคำถามของมิตส์วิฟสามารถแบ่งคำถามออกเป็น ๔ ชนิด คือ
(๑) คำถามเกี่ยวกับรายชื่อ (๒) ความรู้ทั่วไปเช่นที่มีในเว็ดดมาแนค (๓) หนังสือที่
ที่ผู้ถามหาวิชา และ (๔) คำถามเกี่ยวกับวิชาเฉพาะ มิตโคดแบ่งชนิดของคำถามออก
เป็นสี่ชนิดเหมือนกัน คือ ๕๕ เปอร์เซ็นต์เกี่ยวกับเรื่องจริง ๒๐ เปอร์เซ็นต์เกี่ยวกับความ
รู้ทั่วไป ๑๐ เปอร์เซ็นต์เป็นคำถามประเภท "วิธีทำ" และ ๘ เปอร์เซ็นต์เป็นการค้นคว้าเพื่อ
ประกอบหลักฐาน

มิต แวน ไฮเซน และมิตโคด ได้ศึกษาถึงความมุ่งหมายของผู้ถามและชนิด
ของผู้ถาม ปรากฏว่าความมุ่งหมายในการถามอาจแบ่งออกได้เป็น ๔ พวกใหญ่ คือ
(๑) ปัญหาจากโรงเรียน (๒) ปัญหาเกี่ยวกับการงาน (๓) ปัญหาสำหรับชั้นเรียน
(๔) การค้นคว้าส่วนตัว จากจำนวนคำถาม ๓๐๒๖ คำถาม ๓๕๖ คำถามมาจากนักเรียน
และ ๒๓๐ คำถามมาจากบุคคลในอาชีพต่าง ๆ

มิตคาเพนเคอร์ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ตอบปัญหาแก่นักเรียนชั้นประถมสรุปว่า คำ
ถามมากกว่าครึ่งหนึ่งตอบโดยอาศัยหนังสืออ้างอิง จากการตอบปัญหา ๕๓๐ คำถาม เป็น
ปัญหาที่ตอบได้โดยใช้ตำรากรมเดียว ๒๘๐ ราย เว็ดดมาแนค ๔๒ ราย และปทานุกรม
ฉบับมาตรฐาน ๓๓ ราย

ซอร์เห็นว่าการค้นคว้าเรื่องนโยบายอันเกื้อหนุนงานตอบคำถาม เพราะเป็นการแจ้งให้บรรณารักษ์ได้รู้ถึงปัญหาที่มีผู้ต้องการถามมาก เช่นรู้ว่าปัญหาทางสังคมวิทยาและวิทยาศาสตร์เป็นหัวข้อที่คนสนใจมาก และรู้ว่าคำถามเหล่านั้นมักเป็นชนิดที่ต้องการคำตอบอย่างสั้น ๆ คนที่ถามมากคือ นักเรียน คนทำงาน และสมาชิกของสโมสร และความมุ่งหมายในการถามก็เพื่อตอบคำถามในชั้นเรียน ปรับปรุงงานในหน้าที่หรือเพื่อกิจการของสโมสร

ในการพิจารณาปัญหาที่มีผู้ถามมาตลอดปีในห้องสมุด ๘ แห่ง ซอร์ได้รูปไว้ในบทความที่ลงพิมพ์ในแซตเคอร์เคียร์วีกว่า คนอเมริกันชอบการสอบถามปัญหาต่าง ๆ และปัญหาที่ถามก็มีอยู่มากและมีเรื่องราวต่าง ๆ กันถ้าจะรวมเข้าเป็นข้อใหญ่ ๆ จะเห็นว่าชนิดของปัญหาที่ถามกันมากคือ ข่าวประจำวัน คำถามที่ถามโดยรายการทนายปัญหาในวิทยุหรือโทรภาพ ปัญหาในครอบครัวคนและสถานที่หรือเรื่องที่สนใจ เครื่องมือที่บรรณารักษ์ใช้ในการตอบปัญหาเป็นส่วนมากคือ ปทานุกรม ตำรานุกรม อัดมาแนค แผนที่ อินเด็กซ์และชีวประวัติ

แผนงานของ "บริการตอบคำถาม" จะเป็นไปในรูปใด ได้มีผู้ค้นคว้ากันมากเช่น แซมมวด โรดเทียน—"พัฒนาการของงานบริการตอบคำถาม" ชาราริด—"งานด้านบริการตอบคำถามในห้องสมุดประชาชนระหว่างปี ๑๙๔๖-๔๖" ฟรานซิส เอ็น เซนเน—"บริการตอบคำถามของห้องสมุดประชาชนในเทนเนสซี" และการศึกษางานตอบคำถามของห้องสมุดในอังกฤษในบทความ ๒ เรื่อง ของซอร์—"แผนงานตอบคำถาม" และ "บริการตอบคำถามของอังกฤษ"

โรดเทียนเห็นว่า ผลของการค้นคว้าด้าน "บริการตอบคำถาม" อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขยายตัวของงานรวบรวมการเก็บเอกสาร และงานค้นคว้าทางคำรายการอื่น ๆ เป็นผลดีแก่บรรณารักษ์มาก

มีตัวตั้งแต่ว่า การแบ่งแผนกตามวิชา การร่วมมือในการตอบคำถาม บริการทางโทรศัพท์ การใช้โสตทัศนศึกษาและการให้บริการแก่กลุ่มบุคคลเป็นสิ่งที่กำลังจะมีขึ้นในแผนกตอบคำถามของห้องสมุดประชาชน การส่งจดหมายที่จัดทำเป็นพิเศษสำหรับศึกษางานของแผนกกองทัพอากาศของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน โดยได้รับความร่วมมือจากห้องสมุด ๒๕ แห่ง ทั่วสหรัฐ ได้มีมติว่า การใช้เครื่องท่อนแรง การแบ่งแผนกเฉพาะ การร่วมมือการประสานงานของห้องสมุดทั้งภาคเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับห้องสมุดในอนาคตต่อไป ข้อสังเกตอื่นนี้ได้รับการสนับสนุนจากผลของการตอบจดหมายเกี่ยวกับงานบริการตอบคำถามในมณฑลรัฐต่างๆ ซึ่งจัดขึ้นโดยแผนกห้องสมุดประชาชนแล้ว แผนกบริการตอบคำถามของสมาคมห้องสมุดอเมริกันรับงานต่อเนื่องมา คณะกรรมการอันมี ฟรานซิส เอ็น เซนีย์ เป็นประธาน ได้รวบรวมผลที่ได้รับในมณฑลรัฐหนึ่งที่อาจยังให้เกิดผลทั่วประเทศ เช่น ผลที่ได้รับจากห้องสมุดในเทนเนสซี ๒๕ แห่ง ได้สรุปว่า บริการตอบคำถามประกอบด้วยกิจการต่อไปนี้ “การค้นคว้า การจัดโปรแกรม การรวบรวมเอกสารรอบมการใช้ห้องสมุด นอกจากนั้นยังมีการแสดงถึงขอบเขตของงานนี้ เช่นจะรับใช้คนประเภทใด และใครจะเป็นผู้ให้บริการนี้เป็นต้น หนังสือที่ใช้ในการตอบปัญหาเป็นจำนวนมากก็ได้รับความเข้าใจได้ด้วย

จากปาฐกถาในการประชุมประจำปีครั้งที่ ๕๕ ของสมาคมห้องสมุดที่บอนนอร์ฮอร์ให้คำจำกัดของ “บริการตอบคำถาม” เดียใหม่ว่า “บริการส่งเสริมการสอบถามอย่างเสรี” สำหรับสภาพที่จำเป็นสำหรับงานตอบคำถาม ๓ ข้อ เขาได้กล่าวถึง (๑) ความบริบูรณ์ของหนังสือและวัสดุสำหรับค้นคว้า (๒) ความสะดวกที่จะใช้วัสดุเหล่านั้น (๓) การร่วมมือกันระหว่างภาค และเขาได้ให้ข้อสังเกตว่าคุณสมบัติ ๓ ข้อที่กล่าวมาแล้วนี้มีอยู่อย่างสมบูรณ์ในห้องสมุดของสหราชอาณาจักร

ในการสรุปผลสำหรับบรรณารักษ์อเมริกัน ชอร์ตวอร์เดอริยเหตุของการให้บริการตอบคำถามของอังกฤษ ๒ ข้อ คือ บริการตอบคำถามอย่างเป็นกันเองได้ผลอย่าง

เต็มที่และบริกรยอมทความซึ่งช่วยให้ผลการค้นคว้าใหม่ ๆ ไปถึงผู้ต้องการใช้อย่างรวดเร็ว โดยการใช้เครื่องมือทันสมัย เช่น การถ่ายภาพต้นฉบับ และการจัดแบ่งประเภทของผู้รับผลการค้นคว้าและองค์การที่ทำการค้นคว้า

จากการค้นคว้าในด้านความให้บริการแก่ผู้อ่านเป็นรายบุคคล ได้พบว่า “บริการแนะนำผู้อ่าน” ถึงแม้ว่าจะได้ผลอยู่บ้าง แต่ก็มีคนได้รับประโยชน์จากบริการนั้นน้อยจนไม่น่าจะดำเนินงานต่อไป และนอกจากที่ห้องสมุดประชาชนแห่งนิวยอร์กแล้ว แผนกตอบคำถามมักจะมีภาระแต่ในการตอบคำถามชนิดที่ต้องการคำตอบทันทีจากคนรุ่นเดียวกันเป็นส่วนมาก คำตอบก็มักจะต้องใช้หนังสือนอกเหนือจากหนังสืออ้างอิงอยู่บ่อย ๆ ส่วนคุณภาพและผลของ “บริการผู้อ่าน” เป็นส่วนตัวยังไม่ค่อยมีการค้นคว้ากันนัก หักการให้บริการและวัสดุที่ต้องใช้ให้บริการชนิดนี้ยังไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าใดนัก ทั้งที่เดิมที่ถือว่าบริการนั้นจะต้องมีการขยายตัวอย่างกว้างขวางในอนาคตต่อไป

“บริการผู้อ่าน” ชนิดต่าง ๆ อันน่าสนใจนี้อาจเจริญได้ถ้าได้มีการค้นคว้ากันต่อไปเพียงพอ ก่อนอื่นจะต้องทำการค้นคว้าเกี่ยวกับงานที่ได้กระทำมาแล้วในการให้บริการชนิดนี้ เช่นเดียวกับการค้นคว้าของเฮเดน แอด สมิท— “กิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ในห้องสมุดประชาชน” ได้ทำไว้สำหรับบริการผู้อ่านเป็นกลุ่ม ต่อไปจะต้องศึกษาถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้อยู่และวัตถุประสงค์ของบริการเหล่านั้นแต่ละบริการ ถัดจากนั้นยังควรเปรียบเทียบผลของบริการในการรับใช้กลุ่มชนและการรับใช้ผู้อ่านเป็นรายตัว การศึกษาในเรื่องนี้มีคามจำเป็นอย่างยิ่งเพราะในขณะนี้ได้มีเหตุการณ์โน้มน้าวไปในทางที่เห็นว่าการแก้กลุ่มคนสำคัญกว่าบริการแก่บุคคล เราจะต้องตัดสินใจว่าห้องสมุดควรจะเลิกการให้บริการแก่บุคคล ซึ่งเป็นของที่ห้องสมุดมีความเหมาะสมที่จะทำเสียเพียงเพื่อเห็นแก่จำนวนคนรับบริการหรือไม่ จะต้องมีการค้นคว้ากันต่อไปถึงเรื่องการจัดและเก็บหลักฐาน ประวัติและความเปลี่ยนแปลงของ “บริการตอบคำถาม” ตลอดจนศึกษาถึงการใช้เครื่องมือ

ทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการเก็บและค้นเรื่องราวที่ต้องใช้ในการตอบคำถาม ในขั้นต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับที่เก็บและความยากง่ายของหนังสือที่ใช้ในการให้บริการ. ผู้อ่าน ควรจะมีการตอบส่วนถึงความต้องการที่จะขยาย “งานย่อบทความ” (abstracting service) และความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและระหว่างแผนกต่าง ๆ ในห้องสมุดในการให้บริการแก่บุคคล วิธีการตอบคำถาม โดยการติดต่อบุคคลต่อบุคคลที่ทำได้ผลในห้องสมุด อังกฤษควรได้นำมาใช้ในห้องสมุดของรัฐ นี่เป็นงานที่เราควรต้องจัดทำเพื่อให้รู้ได้ว่าเราทำได้อะไรมาแต่บัดนี้ และจะก้าวต่อไปในรูปใด

การอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เมื่อ ๒๓-๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๑ ณ ร.ร. ช่างก่อสร้างอุเทนถว.ฯ คณะครูผู้เข้ารับการอบรม กำลังรอรับประทานอาหารในพิธี

ห้องสมุดกับประชาชน

โดย

เอมอร พุกกะพันธ์

ประจำแผนกเรียบเรียง กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร

บทความต่าง ๆ ของกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ มักจะให้ความรู้หนัก
ไปในด้านประวัติศาสตร์และวรรณคดี เช่นเรื่อง วีรกรรมไทยสมัยอยุธยา ความสัมพันธ์
ระหว่างไทยกับต่างประเทศในสมัยอยุธยา เรื่องขุนแผนพระเอกสมัยอยุธยา เป็นต้น เรื่อง
ต่าง ๆ เหล่านี้ผู้เรียบเรียงก็ได้อาศัยการค้นคว้าหลักฐานจากหนังสือต่าง ๆ เช่นพงศาวดาร
และจดหมายเหตุต่าง ๆ ประกอบกับใช้จินตนาการของผู้เรียบเรียงเอง ทำให้สามารถเขียน
ออกมาเป็นบทความเรื่องใหม่ที่น่าสนใจดังที่ท่านผู้ฟังได้ทราบอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าพิจารณา
กันให้ถี่ถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่าหนังสือมีคุณค่าอยู่มากทีเดียว และแหล่งที่มาหนังสือสำหรับ
ใช้ค้นคว้ามานั้นก็ขอหอสมุดแห่งชาติซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมสรรพวิทยาการทั้งหลาย อีก
ประการหนึ่งกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ก็ได้มีนโยบายเพียงเพื่อจะเผยแพร่ความรู้ในด้าน
วรรณคดีและประวัติศาสตร์อย่างเดียว ด้วยเหตุที่ว่า กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์
มีหน้าที่จัดงานด้านหอสมุดให้แพร่หลายด้วย ปัจจุบันนี้กิจการห้องสมุดได้ก้าวหน้า
ไปมาก ประเทศไทยเราก็ดำเนินการให้มีห้องสมุดขึ้นทั่วประเทศทั้งในจังหวัดพระนครและใน
ต่างจังหวัด ดังนั้นในอนาชาพอเจ้าจึงขอนำเรื่องราวของห้องสมุดมาเล่าสู่กันฟังเพื่อเป็นการ
ประดับความรู้ตามสมควร

ก่อนอื่นจะให้ท่านได้ทราบถึงความหมายอันแท้จริงของห้องสมุดว่ามีกิจการกว้างขวางเพียงใด ตามปกติเมื่อกล่าวถึงห้องสมุดหรือหอสมุดแล้ว คนส่วนมากมักจะคิดว่าเป็นเพียงสถานที่สำหรับเก็บหนังสือซึ่งจัดเรียงเข้าตู้หรือหิ้งไว้มากบ้าง น้อยบ้างตามสภาพของห้องสมุดแต่ละแห่ง และบรรณารักษะก็คอยเฝ้าหนังสือไว้ให้คนยืมหาย ตามความหมายนี้อาจเป็นการเข้าใจถูกต้องในสมัยโบราณ แต่ปัจจุบันนี้ห้องสมุดมิได้มีความหมายแต่เพียงสถานที่เก็บหนังสืออย่างเดียว ห้องสมุดนับว่าเป็นคลังวิทยาอันยิ่งใหญ่และมีกิจการอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นสถานที่เก็บรักษารวบรวมบรรจุไว้ซึ่งเหตุการณ์ ความเปลี่ยนแปลง ความดำรงอยู่แห่งสภาพชีวิตของโลก เมื่อมนุษย์รวมกันอยู่เป็นหมู่คณะและเป็นชาติชน ภารกิจอันใดที่ประเทศชาตินั้น ๆ กระทำ อันก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองชนชาติเสื่อมทรามตกต่ำลงก็ดี แม้ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวิทยาการต่าง ๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น เมื่อบุคคลขีดเขียนจารึกเป็นอักษรลงในวัตถุชนิดใดก็ตามแล้วแต่ละจะประดิษฐ์คิดขึ้นตามกาลสมัย เช่น แผ่นศิลา แผ่นหนัง กระดาษ ใบลาน หนังสือตัวเขียน หนังสือตัวพิมพ์ และเครื่องบันทึกเสียงต่าง ๆ เหล่านี้รวมอยู่ในหอสมุดทั้งสิ้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหอสมุดให้ประโยชน์อย่างมากมาย เปรียบเหมือนวิทยาลัยสาธารณะ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประชาชนอย่างใกล้ชิด นอกจากนั้นในด้านการศึกษานักเรียน นักศึกษา ก็ได้อ่านหนังสือประกอบการเรียนเพื่อจัดข้อสงสัยในวิชาที่เรียนในโรงเรียน ทำให้เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางก่อให้เกิดสติปัญญาเฉลียวฉลาด ปัจจุบันนี้การศึกษาก้าวหน้าไปมาก นักเรียนจะเรียนหนังสือเพียงเท่าที่ครูสอนในชั้นเรียนนั้นไม่เป็นการเพียงพอ ต้องอาศัยการค้นคว้าอ่านหนังสือประกอบการเรียนด้วย จึงจะทำให้การเรียนได้ผลดี ครูที่สอนก็ต้องอาศัยการอ่านหนังสือหรือค้นคว้าในห้องสมุดเพื่อจะได้เข้าใจแจ่มชัดในวิชาที่สอน ในด้านการบันเทิง ห้องสมุดก็มีหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เช่น พวกรูปภาพ นิยายสาร วารสารต่าง ๆ และนวนิยายดี ๆ จัดไว้ให้อ่านเพื่อเป็นการเบาสบายและพักผ่อน ในด้านความรู้รอบตัวห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์รายวัน ข่าวสารต่าง ๆ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ชีวประวัติเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักสภาพความ

เจริญของโลกสมัยปัจจุบัน นอกจากหนังสืออื่น ๆ อีกเช่น หนังสือปรัชญา คำนวณ
สังคมศาสตร์ วรรณคดี เป็นต้น ห้องสมุดไม่เพียงแต่จะส่งเสริมในด้านความรู้เท่านั้น ยัง
เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางจิตใจอีกด้วย เพราะผู้ที่เข้ามาค้นคว้าในห้องสมุด
จะต้องดำรงมรรยาทไม่ดั่งเลี้ยงเอะอะรวบรวมนักเข้าม่อ่านหนังสือ เท่ากับเป็นการอบรม
วัฒนธรรมไปในตัว ในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกานักกิจกรรมห้องสมุดนับว่าเป็น
หัวใจสำคัญของประชาธิปไตยทีเดียว เพราะเป็นสัญลักษณ์ของการแสดงออกซึ่ง
เสรีภาพและความเสมอภาค ผู้ที่เข้ามาอ่านหนังสือในห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นบุคคลชั้นใดประ
เภทใด ย่อมได้รับการต้อนรับเท่าเทียมกัน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์จะบริการให้
แก่ผู้ที่เข้ามาขออ่านหนังสือทุก ๆ คนโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ประชาชนจะเข้าอ่านหนังสือใน
ห้องสมุดได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ เมื่อมีประชาชนสนใจในการค้นคว้าอ่านหนังสือ
กันมากก็แสดงว่าชาตินั้น มีพลเมืองที่มีความรู้การศึกษาดี เฉลียวฉลาดเป็นที่เชิดชูเกียรติ
ของชาติด้วย ดังนั้น ห้องสมุดจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งอารยธรรม วัฒนธรรม
ของชาติ ประเทศใดมีห้องสมุดที่ดี แสดงให้เห็นว่าชาตินั้นมีอารยธรรมวัฒนธรรมสูงเด่น
เป็นที่ยอมรับนับถือของประเทศอื่น ๆ

กิจการห้องสมุดได้เจริญคู่เคียงกับความเจริญของประเทศชาติมานานแล้วนับแต่
สมัยโบราณทีเดียว แต่ในสมัยโบราณการศึกษาของประชาชนมิได้แพร่หลายเช่นในสมัย
ปัจจุบัน ส่วนใหญ่การศึกษายู่ที่วัดซึ่งเป็นธรรมดาอยู่เองที่จะต้องศึกษาคัมภีร์ศาสนาไปด้วย
ดังนั้นการรวบรวมหนังสือจึงมักเก็บไว้ตามโบสถ์หรือวัด ซึ่งส่วนมากเป็นหนังสือศาสนา
หนังสือเกี่ยวกับจดหมายเหตุด้วยกิจการบ้านเมืองเก็บไว้ในพระราชวังเพื่อให้ข้าราชการ
ในพระราชสำนักได้ศึกษาหาความรู้ ท่านศาสตราจารย์เซย์ ดันนิชฐานว่าหอสมุดมีมา
แต่ครั้งก่อนคริสตศักราช ๓๘๐๐ ปี สมัยพระเจ้าซาคอนที่ ๑ (Sargon I) แห่ง
ชนชาติเซมิติก (Semetic) ได้ทรงตั้งหอสมุดขึ้น รวบรวมตำราโหราศาสตร์ของชนชาติ
บาบิโลเนียให้ชื่อหอสมุดนั้นว่า "ข้อสังเกตของเบล" ต่อมาพระเจ้าอัสซูร์บานิปาด
(Assurbanipal) ผู้มีพระนามอุโฆษในการทบทวนอักษรศาสตร์ของอัสซีเรีย ก็ได้ตั้งหอสมุด

๕
ชน รวบรวมบรรดาหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ คาราคาสตร์ ไวยากรณ์ คณิต
เทพนิยาย นิทาน โหราศาสตร์ และอาถรรพเวท ซึ่งจารึกลงในแผ่นอิฐ กับบันทึกไว้ใน
เปลือกไม้ปาล์มและหนังสัตว์ บรรดาหนังสือเหล่านี้รักษาไว้ ณ พระราชวังโคยูนจิก
(Kouyunjik) นครนิเนเวห์ (Nineveh) เป็นหอสมุดสาธารณะ ปัจจุบันนี้แผ่นอิฐเหล่านี้
อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานประเทศอังกฤษ

ประเทศอียิปต์ก็ปรากฏว่ามีหอดสมุดมาราว ๖๐๐๐ ปีเศษ ส่วนหอดสมุดกรีกก็นับว่าสำคัญไม่น้อย เพราะประเทศกรีกได้ชื่อว่าเป็นผู้นำในด้านวิชาความรู้ต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ มีนักปราชญ์ต่าง ๆ รวมอยู่หลายคน เช่น อริสโตเติล พลาโต ปิโตเลตราตุส ดังนั้นจึงไม่ต้องสงสัยว่าจะมีหอดสมุดในประเทศกรีกหรือไม่ เพราะตามความจริงแล้ว ประเทศกรีกมีหอดสมุดที่ซ่อนอยู่หลายแห่งทีเดียว นับว่าเป็นแหล่งที่เป็นศูนย์กลางของการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ แพทย์ทุกสาขา การที่หอดสมุดได้ชื่อว่าเป็นแหล่งอารยธรรมวัฒนธรรมของชาติก็มาตั้งแต่สมัยโบราณ เมื่อประเทศกรีกและโรมันรุ่งเรือง เพราะตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ก็กล่าวว่าการรวบรวมเพื่อการชัยชนะของประเทศชาติกันนั้น นอกจากจะใช้กำลังทหารเข้าทำลายบ้านเมือง และทำลายชีวิตพลเมืองแล้ว ยังต้องถือเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะเผาทำลายหอดสมุดประจำชาติเสียทุกแห่ง เพื่อไม่ให้ประเทศนั้นฟื้นตัวขึ้นมาได้อีกต่อไป และบางประเทศเช่นเปอร์เซียเมื่อยกกองทัพมารุกรานประเทศอียิปต์ได้ชนหนึ่งชื่อของอียิปต์ไปตั้งเป็นหอดสมุดในประเทศเปอร์เซีย สมัยโรมันเรืองอำนาจก็เที่ยวตีดินแดนต่าง ๆ มาได้เป็นของตนและชนหนึ่งชื่อ ซึ่งยึดได้จากชนต่างชาติที่เป็นชเรศย์มาตั้งเป็นหอดสมุดในกรุงโรม หาดูฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นเพียงแต่หลักฐานทางตัวหนังสือ ตัวอาคารหอดสมุดนั้นได้ปรักหักพังไปหมดแล้ว หอดสมุดที่ประเทศโรมันนั้นมีอยู่หลายแห่งและถือว่าหอดสมุดเป็นสถานที่สำคัญ และยกย่องว่าหอดสมุดเป็นสัญลักษณ์ของอารยธรรมประจำชาติ ดังปรากฏว่ามีหอดสมุดแห่งหนึ่งชื่อว่า "ปูชนียสถานแห่งความอิสระ"

ดังได้กล่าวมาแล้วย่อ ๆ คงจะทำให้ท่านทราบได้ว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อประเทศชาติและประชาชนเพียงใด การศึกษาจำเป็นและสำคัญต่อประเทศชาติเพียงใด ห้องสมุดก็มีความสำคัญคู่กันไปด้วย ฉะนั้นในประเทศสหรัฐอเมริกากิจการห้องสมุดจึงได้กว้างขวางมาก นอกจากจะมีอาคารห้องสมุดเคลื่อนที่ไปบริการความรู้ให้แก่ชาวนาตามชนบท ตามโรงพยาบาลก็มีห้องสมุดบริการพิเศษสำหรับพวกคนไข้ ชาวอเมริกันมักจะเรียกห้องสมุดว่า “ชุมทรัพย์ที่เปิดเผย” ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าหนังสือคือทรัพย์นั่นเอง และเป็นทรัพย์สาธารณะซึ่งใช้ประโยชน์ได้ไม่ม้วยวันหมดสิ้น ดังสุภาษิตในโคลงโลกนิติบทหนึ่งกล่าวว่

“ความรู้ดียิ่งดำ
คิดค่าควรเนื่องนับ
เพราะเหตุจกอยู่กับ
ใจจักเบียดพบได้

ดินทรัพย์
ยิ่งใช้
กายอาด มานา
เร่งรู้เรียนเอา”

“อันเกี้ยวควยห้องสมุด”

โดย

แม่นมาลี ชาลิต

นิยายสาร “แซดเคอเคย์วีวี” สำหรับตีพิมพ์ที่ตำราของเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ ได้ถูกตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อสิบปีที่ผ่านมาแล้ว เรื่องราวต่าง ๆ ของห้องสมุด เพราะเหตุว่าตีพิมพ์นั้นเป็นตีพิมพ์ซึ่งสมาคมห้องสมุดแห่งสหรัฐอเมริกา ร่วมกับคณะกรรมการหนังสือแห่งชาติ กำหนดให้เป็นสัปดาห์แห่งห้องสมุดของชาติ ได้มีการจัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปีนั้น และได้ตั้งหัวข้อสำหรับคำนิยามว่า “จงค้นคว้าและอ่านหนังสือ” การจัดงานต่าง ๆ ในสัปดาห์นั้นก็เพื่อจะกระตุ้นเตือนประชาชนชาวอเมริกันทั่ว ๆ ไปให้ตื่นเห็นความสำคัญของการอ่าน และคุณประโยชน์ซึ่งตนเองและชาติจะได้รับจากการอ่านหนังสือ

รายละเอียดแห่งการจัดงานในสัปดาห์ แห่งห้องสมุดของชาตินี้ ผู้เขียนไม่อาจจะทราบได้ เพราะนิยายสารเล่มนั้นไม่ได้กล่าวไว้ และยังหาจากนิยายสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวแก่ห้องสมุดไม่ได้ เข้าใจว่าคงคล้ายคลึงกับสัปดาห์แห่งวรรณกรรม คือมีการจัดนิทรรศการหนังสือตามห้องสมุดต่าง ๆ จัดชุดปาฐกถาที่เกี่ยวกับหนังสือและการอ่านเป็นต้น อย่างไรก็ตามก็ดี นิยายสารแซดเคอเคย์วีวี ได้ลงบทความอันเกี่ยวแก่หนังสือ และห้องสมุดที่น่าสนใจอยู่หลายบท จึงใคร่จะขอนำมาเล่าสู่กันฟังบ้างในวันนี้

เรื่องแรกที่จะขอนำมาเล่า เป็นบทความของ จอห์น คาร์ ทุนด์ นักข่าวกีฬา และนักเขียนนวนิยายสำหรับเด็กผู้ชาย ทุนด์ให้ข้อบทความของเขาว่า “สงครามอันเกิด

แต่ป้าย” สงครามร้ายนักเกิดขึ้นในเมืองเล็ก ๆ เมืองหนึ่ง ในมณฑลรัฐมาดราซเซต อยู่ห่างจากบองตันราวห้าสิบไมล์ เมืองนั้นชื่อว่า พิชเบ็ก มีพลเมืองเพียง ๔๓,๐๐๐ คนเท่านั้น เมื่อจะเกิดเรื่องนั้น ชาวพิชเบ็กได้เลือกเอา นายเฮ็ดเดย์ เบรย์ ขึ้นมาเป็นนายกเทศมนตรี นายเบรย์ผู้นั้นมีประวัติเป็นมาแต่แรกไม่สู้จะดีนัก แต่นั่นก็มีความหมายมากถ้าหากว่าเขาไม่กลายเป็นนายกเทศมนตรีซึ่งเห็นยวนแน่นอนที่สุด และคงได้รับตำแหน่ง ก็คงหน้าตังบประมาณของเทศบาลตลอดมา เขาคิดงบประมาณโครงการปรับปรุงอาคารเรียนซึ่งเก่าแก่ มีอายุกว่าร้อยปีแล้ว เมื่อถึงฤดูหนาวเขาก็ไม่ให้จ่ายเงินซื้อเชื้อเพลิงถ่านหินตามเดิม เขาทำเอาผู้คนหกล้มแข็งขาหัก แต่ถึงกระนั้น ชาวเมืองพิชเบ็ก ก็ยอมรับด้วยความอดทน แม้จะไม่พอใจ ก็ยังไม่ทำสิ่งใดให้ปรากฏขึ้น จนกระทั่งถึงคราวที่นายเฮ็ดเดย์ คิดงบประมาณห้องสมุดประชาชน สงครามก็เกิดขึ้นทันที

ความจริง งบประมาณห้องสมุดถูกตัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ แต่ในเวลานั้นผู้อ่านยังไม่รู้ดีว่ากระทบกระเทือน ครั้นมาถึงปี ๒๕๐๓ ราคาอุปกรณ์ของห้องสมุดสูงขึ้นไปถึงร้อยละ ๗๐ และหนังสือชนราคาถึงร้อยละ ๔๐ ของปีที่แล้ว นายเฮ็ดเดย์ก็ยกทอนงบประมาณลงไปอีก ๒๔๕๐ ดอลลาร์ รวมงบประมาณถูกตัดในระยะเวลาสองปีเป็นเงินถึง ๕๐๐๐ ดอลลาร์ เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใช้ห้องสมุดเป็นประจำต้องประสบความเดือดร้อน มิตร ไรซ์ แยก บรรณารักษ์ซึ่งต้องเผชิญหน้ากับการต่อต้านโดยตรงรู้สึกลำบากใจอย่างยิ่ง ดังนั้นเมื่อคิดใคร่ครวญดูแล้ว เขอก็ทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการอำนาจการห้องสมุดว่า ให้ตัดบริการของห้องสมุดลงไป เพราะห้องสมุดไม่ได้รับงบประมาณเพียงพอ คณะกรรมการเห็นพ้องด้วย จึงมีหนังสือแจ้งไปให้นายกเทศมนตรีทราบ

ตามธรรมดา หนังสือพิมพ์รายวันไม่เคยสนใจ และไม่ค่อยจะอยากให้เนื้อหาแก่ห้องสมุดเลย แต่คราวนี้ หนังสือพิมพ์เซนติเนล ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของพิชเบ็ก ลงพาดหัวหัวโตไว้ว่า “ห้องสมุดต้องตัดบริการ เพราะงบประมาณถูกตัด” มีข่าวร้ายยาวเกี่ยวกับรายงานของ มิตร ไรซ์ แยก และบันทึกของคณะกรรมการอำนาจการห้องสมุด ถึงนายกเทศมนตรี ประชาชนชาวพิชเบ็กอ่านกันทั่วทุกคน นายกเทศมนตรีถึงกับตกใจรีบออก

แถลงการณ์แก้ตัวยังไม่ได้ตั้งคดี และจะขอพิจารณางบประมาณของห้องสมุดใหม่ทุกรายการ ข้างฝ่ายคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุด รอให้นายกเทศมนตรีพิจารณา งบประมาณอยู่เป็นหลายวัน ก็ไม่ปรากฏว่ามี การเคลื่อนไหวแต่ประการใด จึงนัดประชุมใหม่และลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า ให้ยกป้ายใหญ่ขึ้นที่หน้าอาคารห้องสมุด แจ้งแก่ประชาชนว่า “เนื่องด้วยงบประมาณถูกตัด เราจึงจำเป็นต้องลดบริการแก่ประชาชน” ในป้ายนั้นแจ้งว่า จะต้องตัดการช่วยเหลือผู้อ่านในทางค้นคว้า และตัดการฉายภาพยนตร์ลง ตัดการให้ละตามวัน ลดจำนวนหนังสือ พิมพ์ภาพยนตร์ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ลงไปด้วย การให้ยืมหนังสือจะเปิดต่อไปตามปกติ

วันรุ่งขึ้นจากการยกป้าย มีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้นในห้องทำงานของบรรณารักษ์ แต่เข้าครู่เดียวผู้ชายหัว ๆ ตามด้ายมาว่า “นี่สำนักงานนายกเทศมนตรีเข้าใจว่า คุณได้ยกป้ายที่นำรังเกียจชนที่หน้าห้องสมุด ท่านนายกต้องการให้เอาลงเสีย ถ้าหากป้ายนั้นยังแขวนอยู่จนถึงเก้านาฬิกาเช้านี้ คุณจะเดือดร้อน”

อีกหนึ่งชั่วโมงต่อมา นายกเทศมนตรีพร้อมด้วยเลขานุการและทนายที่พากันไปยังห้องสมุด ชูเชิญจะเอาป้ายลงเสียเอง แต่หากถ้าทำไม่ หลังจากนั้นสงครามป้ายก็ ได้เกิดขึ้นเป็นเวลาหลายวัน เพราะทางคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดยืนยันจะติดป้ายนั้นดังเดิม การกระทำของนายกเทศมนตรี ทำให้คนทุกคนในฟิชเบ็กสนใจเรื่องนี้ ต่างเก็บเอาไปขบคิด ได้เถียง อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ต่างก็พากันเห็นด้วยกับคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดซึ่งยืนยันว่าจำเป็นต้องทำเพราะหน้าที่ของคณะกรรมการ ฯ ในอันที่จะรักษา ตรวจสอบ ปกป้อง และดำรงไว้ซึ่งห้องสมุดประชาชน และหนังสือของห้องสมุด โดยเต็มกำลัง ต่อมาคณะกรรมาธิการที่ลงคะแนนเสียง ต่อมาคณะกรรมาธิการคณะขับแท็กซี่ และบรรดาผู้มีอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ พากันสนับสนุนให้ยกป้ายนั้นไว้ต่อไป บรรดาผู้ใช้ห้องสมุดพากันถามว่าจะให้ช่วยอย่างไรบ้าง

นายกเทศมนตรีไม่ได้ยอมแพ้ง่าย ๆ เขาตั้งหนังสือไปยังคณะกรรมการอำนาจการห้องสมุดบังคับให้ลดข้อความในลำดับขั้นแรกออกเสีย เพราะว่าไม่ตรงกับเจตจำนงของเทศบาลที่จะให้บริการเพิ่มขึ้นโดยเสียเงินน้อยลง จดหมายนั้นลงนามประทับตราวางเรียบร้อย ทนายของเทศบาลให้คำแนะนำว่า นายกเทศมนตรียอมมีมติตั้งบังคับคณะกรรมการอำนาจการห้องสมุดได้ คณะกรรมการได้รับหนังสือแล้วก็เรียกประชุมอีก . และลงมติเป็นเอกฉันท์ว่าจะไม่เปลี่ยนแปลงข้อความใดเลย และยืนยันว่าเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะแจ้งให้ประชาชนทราบถึงการที่งบประมาณห้องสมุดถูกตัด คณะกรรมการ ๆ ไม่เพียงแต่ยกป้ายเท่านั้น หากยังพิมพ์ข้อความบนป้ายลงในกระดาษเล็ก ๆ ด้วยตัวสีแดง แจกจ่ายให้คนเอาไปใช้สำหรับค้นหนังสืออีกด้วย

นายกเทศมนตรีโกรธเป็นกำดัง และได้ขู่เชิญอีกหลายอย่าง แต่ไม่กล้าทำอะไรลงไป ป้ายนั้นคงแขวนอยู่ตามเดิม

ผู้เขียนได้สรุปว่า นิทานเรื่องสงครามป้ายนี้ สอนให้รู้ว่า ประชาชนย่อมสนับสนุนผู้ที่ทำงานเพื่อเขาโดยแท้จริง คณะกรรมการอำนาจการห้องสมุด ซึ่งประชาชนเลือกขึ้นมาด้วยความไว้วางใจ ก็ควรจะทำให้เป็นที่ไว้วางใจได้ดังคณะกรรมการอื่น ข้อสุดท้ายนักคิดว่า วัตถุประสงค์ของห้องสมุดนั้นอยู่ที่การรับใช้ประชาชน ห้องสมุดใดที่ยึดมั่นอยู่ในอุดมการณ์ยอมมีชัยในที่สุด บุรดาผู้ทรงหนังสือมีศรัทธาในความรู้ ความคิดว่าอยู่เหนือกว่าอำนาจ และมีความห่วงใยในเสรีภาพแห่งความคิดเห็น ก็จะเป็นผู้ได้เปรียบในบั้นปลาย ไม่ว่าผู้นั้นจะอยู่ในเมืองเล็ก ๆ เช่นพิซเบิร์กหรือที่ไหน ๆ ในสหรัฐอเมริกา

อีกเรื่องหนึ่ง เป็นข้อความต่อว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสำหรับเด็กว่าวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สำหรับการเลือกหนังสือสำหรับเด็ก เป็นเหตุให้หนังสือจำนวนมากไม่อาจเข้าห้องสมุดได้ และขอเท็จจริงอันยอมกระทบกระเทือนผู้แต่งหนังสือสำหรับเด็กมิใช่น้อย เพราะว่าลูกค้าส่วนใหญ่ของหนังสือสำหรับเด็กคือห้องสมุดนั่นเอง ผู้เขียนบทความนี้เป็นนักเขียนหนังสือสำหรับเด็ก ชื่อ วิดเดียมคอร์บิน แมคกรอด ในบทความนี้เขาเขียน

เป็นบทละครตอนหนึ่ง ต่อมุคว่า แซมมวด เคตมเมนต์ ผู้แต่งเรื่องการผจญภัยของ ทอม ซอเยอร์ และการผจญภัยของฮัคเคิดเบอรี่ ฟินน์ ซึ่งเป็นหนังสือที่เด็ก ๆ ชอบมาก มาเกิดในสมัยนี้ เขาจะผจญกับความยุ่งยากเพียงไร.

ฉากเปิดขึ้นในสำนักงานบรรณาธิการแผนกเด็กของสำนักพิมพ์แห่งหนึ่ง นางสาว คอร์ตดีเลีย ไมเนอร์ บรรณาธิการหนังสือเด็ก กำลังอ่านต้นฉบับด้วยความพิลึกพิลั่นเพราะที่ แซม เคตมเมนต์เดินเข้ามา ท่าทางเต็มไปด้วยความหวัง

คอร์ตดีเลีย. เชิญนั่งดิคะ ฉันท้อ—ยังไม่ได้อ่าน...(ก้มลงมองดูชื่อเรื่อง) “ฮัคเคิดเบอรี่ฟินน์” เคยคะ แฮมชื่อเรื่องแปลกพิลึก น่ากลัวจะพิมพ์ไม่ได้แน่

แซม. ใช้ไม่ได้เลยหรือครับ

คอร์ตดีเลีย. ไม่ใช่ยังนั่นดอกคะ มันน่าฟังมากคะ อ่านเพลินดีแทบจะวางไม่ลง แต่เออ—สำหรับเด็ก ๆ เห็นจะไม่เหมาะดอกคะ

แซม. อ้า—ผมคิดว่าเด็ก ๆ จะชอบ

คอร์ตดีเลีย. อ้อ ชอบดิคะ ต้องชอบแน่ ๆ แต่ว่าเราไม่พิมพ์หนังสือเพราะเหตุว่าเด็กชอบเท่านั้นนะคะ เราต้องคำนึงถึงคนอื่น ๆ ด้วยคะ อย่างเช่นสมาคมครูและผู้อุปการะ ศึกษานิเทศก์ พวกนักการเมืองฝ่ายซ้าย พวกนักการเมืองฝ่ายขวา กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พวกบรรณารักษ์คะ

แซม. พวกบรรณารักษ์—เอ ผมคิดว่าคนพวกนั้นเขาเพียงแต่จ่ายหนังสือให้ยืม และเรียกค่าปรับ อะไรที่ออกกันเท่านั้นเอง

คอร์ตดีเลีย. (ยิ้มอย่างฉะฉาน) โอ๊ย มิได้ดอกคะ เป้าหมายนี้แน่ค่า คุณเคตมเมนต์ ฉันทจะบอกให้ว่าตัวละครเอกของคุณนี้จะใช้ไม่ได้เลยคะ ถ้าคุณหาชื่อใหม่ให้เขาเดี๋ยวหน่อยก็จะดี ดังแต่ต้นจนจบเรื่อง เด็กคนนั้นแสวงผดในทางที่ไม่ถูกต้องทั้งนั้น ทั้ง น้อโกง หดอกดวงร้อยแปด ไม่เพียงแต่เท่านั้น พุดจากถิณโวยากรณ ไม่มีคุณสมบัติอะไรเลยดังอย่างเดียวกั ที่ควรจะนำมาเปิดเผยให้เด็ก ๆ ทราบชีวิตที่ร้อนรุ่มเนจรรของพ่อคนนั้น จะเชิญชวนให้เด็กหนุ่ม ๆ ที่มีใจไม่มั่นคงให้ไขว่เขวตามไปได้ง่าย ๆ และนี่ก็ไม่ได้เลย

บรรณารักษ์ทมิฬความรับผิดชอบ จะไม่แนะนำให้เด็กหนุ่ม ๆ อ่านหนังสือเล่มนี้เป็นอันตราย
แต่ก็ยังมียกน่ะคะ—พ่อของเด็กคนนี้น่ะ—ไม่ไหว ฉันคิดว่าทุกคนคงรู้อะไรที่ควรใน
หนังสือสำหรับเด็กจะคงไม่เต็ม ไม่เมา และไม่พูดจาเอะอะโอะเบะเปิดช่องทางให้เด็ก ๆ
คลายความเด๋มได้ในชีวิต

แซม. แต่ตอนนี้นะ มันออกจะขบขันดี และผมคิดเสมอว่า ตัวพ่อในเรื่องนี้
ก็ออกจะน่าสงสารอยู่

คอร์ดเลีย. (เสียงแสดงความมึนงง) นั่นแหละคะ เหมือนอย่างที่บรรณารักษ์
คนหนึ่งที่ได้อ่านต้นฉบับบอกว่า

แซม. อ่านต้นฉบับ—หมายความว่า เขาได้อ่านก่อนการพิมพ์ออกมาเป็นเล่ม
เรียบร้อยแล้ว

คอร์ดเลีย. ถึงน่ะ คุณคงไม่คิดว่า ฉันจะพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กไปโดย
ไม่ปรึกษาหารือกับบรรณารักษ์เลยก่อนน่ะ นี่แหละคะ ฉันจะแนะนำอะไรให้เด็กต้องถามอย่าง
ขอให้เราสมมติกันว่า ฮักเกิดเบอริ์ฟท์กันนั้น แหมชื่ออะไรก็ไม่รู้ละ ไม่เหมาะสมเลย ขอเปลี่ยน
เป็นจอร์จเดวิดสวอราเกิดนะ เอาละ สมมติจะให้จอร์จเป็นเด็กดีน่ารัก ตามแบบชาวอเมริกัน
แต่กลับเป็นลูกที่พ่อแม่เกิดทะเลาะกันและต้องแยกกันอยู่ ตัวพ่อ เราควรจะเปลี่ยนเป็นพ่อ-
เดียงเสียดีกว่า เพราะไม่เหมาะที่จะเอาพ่อมาทำให้เลวทรามเช่นนั้น

แซม. เดียวก่อนครับ เมื่อคืนก่อนเอง ในรายการโทรทัศน์ผมได้เห็นพ่อซึ่งเป็น
คนบ้า ๆ บอ ๆ ถ้าไม่มีหมวกอยู่บนหัว ก็หาหัวตัวเองไม่พบหรืออะไร ..

คอร์ดเลีย. (โบกมืออย่างรำคาญ) พังให้จบก่อนดิคะ พ่อเดียงเป็นคนอ่อนแอ
แต่ต้องไม่ใช่เขาหย่าเป เขาอาจจะเป็นโรคอะไรสักอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้ไม่สามารถเป็นพ่อ
ที่ดีของลูกได้ จอร์จจึงไม่มีความสุข เขาอยากจะหนีไปเสียจากสิ่งแวดล้อมเช่นนั้น เขาจะ
เขาควรจะทำยังไงดีคะ

แซม. เขาคงจะออกไปเก็บเงิน ตูมบูรี แล้ววกกลับมาเรื่องน่ะ

กอร์ดเลีย. (แสดงความระทึใจมากกว่าโกรธ) คุณเคลมเมนต์คะ เราให้เขาดูบรูห์ไม่ได้ดอกคะ ถ้าหากรู้ว่า ตัวเอกของเรื่องดูบรูห์ก็คือ เป็นไม่มีด้านพิมพ์ไหนยอมพิมพ์หนังสืออย่างนั้นแน่ ถึงหากจะมีใครดอพิมพ์ก็จะมีห้องสมุดไหนในประเทศนี้จะซื้อหนังสือดังเดิมด้วย ดูบรูห์แล้วยังแถมพูดหยาบคายเสียด้วย

แซม. ผมเพิ่งแต่บอกว่า เขาดีบด่าบ้านเท่านั้น ผมไม่ได้เขียนเลยว่าเขาดีบด่าใครบ้าง ส่วนการดูบรูห์นั้นก็ เด็กหนุ่ม ๆ เสียวนั้น เขาดูกันที่ไหน ที่โรงพิมพ์หรือที่ไหน ๆ ที่สะดวก เขาดูกันมาตั้งแต่สมัยเซอร์วอดเตอร์ราเดห์

กอร์ดเลีย. โอโย นั่นมันคนละเรื่องนี่ ฟังนะคะ กิดออกแล้วว่าจอร์จควรทำอย่างไร อันที่จริงคุณควรจะเปลี่ยนนามสกุลของเขาเสียด้วยคะ คำว่า “ฟินน์” อาจจะกระเทอะกระเทิงถึงชนหมู่น้อย ชาวฟินน์ ซึ่งมาตั้งถิ่นฐานอยู่บ้านเรา จอร์จควรจะได้อาชีพทางเดินทางด่องแพไปตามแม่น้ำมิสซิสซิปปี นี่เป็นแค่ความปรารถนาเท่านั้นนะคะ เมื่อนักอย่างแล้ว เขาก็จะเดินไปจากฝั่งเวสต์ด้อมที่ไม่พึงประสงค์ได้ชั่วคราว โดยที่ไม่จำเป็นจะต้องหนีไปจริง ๆ ดังที่คุณเขียนไว้

แซม. ถ้าจะให้เขาคิดเขาว่า เขาดูบรูห์บ้างจะได้ไหมครับ

กอร์ดเลีย. ไม่ได้ดอก ไม่ได้ ที่นเราก็มำถึงปัญหาละเมียดละไมอีกปัญหาหนึ่ง ในหนังสือของคุณตลอดทั้งเล่ม คุณพูดถึง อ้า—พวกนิโกร ด้วยแล้วยังไม่สู้จะดีเลย คุณคงเข้าใจนะคะ

แซม. อ้อ พวกนิกรเกอร์หรือครับ ผมไม่ได้เรียกอย่างนั้นคนเดียวครับ ในสมัยผมใคร ๆ เขาก็เรียกอย่างนั้น เดียวทางภาคใต้เขาก็ก็นิยมกันอยู่ทุกคน

กอร์ดเลีย. คุณเคลมเมนต์ โปรดพยายามเข้าใจหน่อยดีคะ นิโกรจึมนั้น

แซม. (ด้วยความกระตือรือร้น) อ้อ จิม คอนหลัง ๆ นั้น แก่ไม่เดวเดวนะครับ จริงไหม คนนั้นโคชนในตัวผมแท้ ๆ เทียนนะ ยิ่งเขียนก็ยิ่งเกิดความชอบ จนในที่สุดแกก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งศักดิ์ศรีของคนทั้งโลกที่จะเอาชนะจนได้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่มีหนทางเลย

คอร์ดีเลีย. คุณเคลมเมนต์

แซม. (กำลังค้นค้น) อย่างเดียวกับฮัคแห่งครีบ เด็กคนนั้นก็เป็นที่รักในอก
ของผมเหมือนกัน แกเคยกลายเป็นตัวความบริสุทธิ์ผุดผ่อง อย่างเด็ก ๆ นะครีบ เป็นความ
บริสุทธิ์ที่มั่งอยู่ในตัวเราทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนดำขาว หรือหยาบคายน่าเกลียด

คอร์ดีเลีย. (พยายามข่มความรู้สึกแค้นที่) คุณเคลมเมนต์ คุณจะคิดถึงจิตใจ
ออกจากเรื่อง หรือมีระณณ์ก็ต้องเปลี่ยนนิสัยให้หมด เขาจะต้องไม่พูดภาษาพื้นเมืองยงน
ไม่ใช่คนโง่เง่าไม่รู้หนังสือ และต้องไม่นับถือโชคดวง

แซม. (เกิดความเข้าใจ) อ้อ นึกออกแล้วละครีบ เขาจะต้องเป็นคหบดี
บัณฑิต เป็นนักวิทยาศาสตร์ปรมาณู หรืออะไรอย่างนั้น

คอร์ดีเลีย. วิเศษเลย คุณเริ่มจะเข้าใจแล้วนะซิคร...

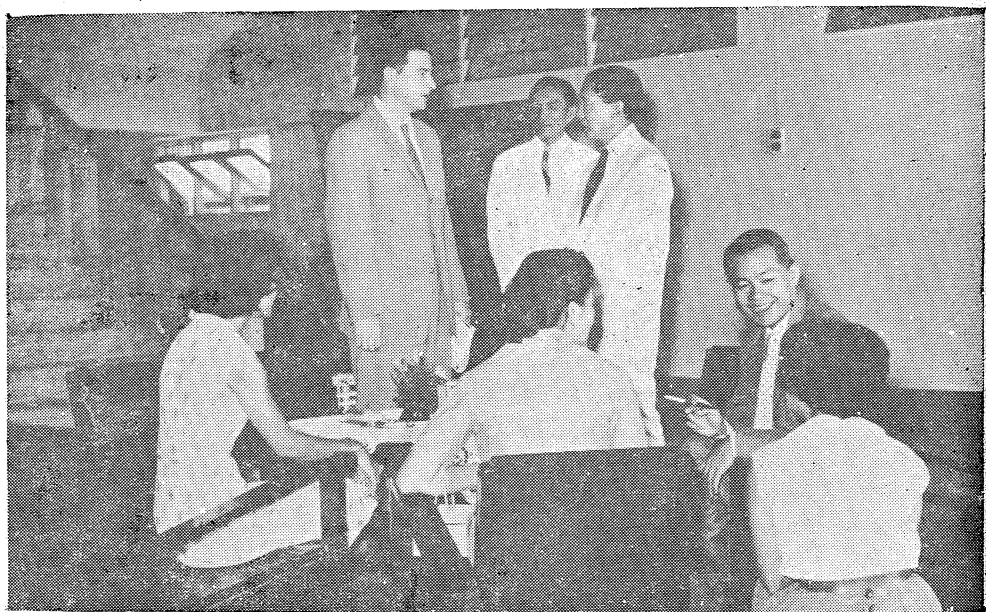
๑ ๓ ๑

๑ ๓ ๑

ในตอนท้ายของบทความนี้ มีคำอธิบายของ มิตชีล ฟรานซิส เดนเคอร์ ดัปเป
ผู้อำนวยการบริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชนเมืองนิวยอร์กว่า มิตชีลเคอร์ แมคกรอว์
พูดมานักมีความจริงอยู่บ้าง ครึ่งหนึ่งของห้องสมุดเคยห้ามเด็ก ๆ อ่านเรื่องการผจญภัยของ
ฮัคเคิลเบอรี่ฟิแน แต่ในขณะที่บรรณารักษ์ของห้องสมุดเด็กได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ว่าเรื่อง
นี้เป็นเรื่องดีเยี่ยม นอกจากนั้นยังมอดต้องห้ามเรื่องทตองห้าม แต่ได้รวบรวมจดนิพนธ์
เป็นรางวัลสำหรับเด็กที่ดื้อเด็กที่ดื้อ และรางวัลกับบรรณารักษ์สำหรับเด็กที่ดื้อนั้นแหละเป็น
ผู้ให้ แต่คงให้เห็นว่านักเขียนหลายคน อาจจะเขียนได้ตามใจชอบอยู่

เรื่องที่สามเป็นเพียงรายงานข่าวสั้น ๆ ประกอบด้วยภาพอาคารห้องสมุดแบบ
อูดรา-มอร์เดิน เพราะเหตุว่าในขณะที่ บรรณารักษ์ส่วนมากก็ได้รู้จักว่าห้องสมุดที่
อยู่มาก เป็นคัน ไทวทัศน์ ภาพยนตร์ จึงได้พยายามปรับปรุงอาคารสถานที่ใหม่ให้ดึงดูด
สายตา และอำนวยความสะดวกสบายมากจน อาคารที่ออกแบบกันใหม่หมดจนแต่เป็นแบบ
อูดรา-มอร์เดิน ใช้วัสดุที่ก่อสร้างใหม่ ๆ อย่างเช่นที่นิวยอร์กนั้น ห้องสมุดกลางที่คงอยู่

ในโลกตางเมืองสร้างด้วยแก้วต่วน ๆ มีฝาที่ทำด้วยอิฐเพียงด้านเดียวเท่านั้น บนชั้นต้องมี
 ถานกว้างสำหรับน้ำพุ และสวนไม้เมืองร้อนอีกด้วย คึกคักทั้งราคาของด้านดีแถมเก็บราย
 เหรียญ อีกหลังหนึ่งที่น่าทึ่งยิ่ง คืออาคารห้องสมุดที่นครอรัญ แครโรไลนา กล่าวกัน
 ว่าห้องสมุดกลางสำหรับคนตาบอด และแมคเคนเบ็ก เป็นห้องสมุดที่สวยงามที่สุดในโลก
 ทางด้านติดกับถนนเป็นแก้วทั้งทั้งแท่ง ภายในมีระเบียบกว้างเป็นรูปครึ่งวงกลม การจัด
 ภายในห้องสมุดก็ได้พยายามทำให้มองดูคล้ายห้องรับแขกในบ้านยังชน ไซ้เก้าอี้หวาย เก้าอี้
 ขาเหล็กแบบใหม่ ๆ มีรูปภาพสวย ๆ ติดที่ฝาผนัง โปสเตอร์สวย ๆ รูปร่างแปลก ห้องสมุด
 เก่า ๆ มีด ๆ ทัพ ๆ นับวันแต่จะหายไปทุกที.

นายบุญถิ่น อัตถากร ประธานในพิธีเปิดการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน กำลัง
 สนทนากับกรรมการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ผู้ที่ยืนคือ ค็อกเตอร์โลเคิน ผู้อำนวยการ
 การห้องสมุดศาลาอเมริกัน กำลังสนทนากับนายฉุน ประภาวิวัฒน์ และ นายสุข วงศาสน์

พัฒนาการระบบการยืมหนังสือ (Charging System)

โดย

ศรีทอง ลีหาพงศ์

การให้ยืมหนังสือในห้องสมุดนับเป็นบริการอันสำคัญยิ่งอันหนึ่งในห้องสมุด บรรณารักษ์หรือผู้บริการห้องสมุดย่อมตระหนักถึงความสำคัญอันนี้อยู่ตลอดเวลา ในการปฏิบัติที่จะให้ทั้งผู้ยืมและผู้ทำงานได้รับความสะดวกและพอใจทั้งต้องฝายนั้นเป็นการยาก ฝ่ายผู้ยืมย่อมต้องการความสะดวกสบายไม่ต้องเสียเวลาคอยนาน ส่วนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดนั้นเดา ก็ย่อมจะต้องระมัดระวัง และรอบคอบ เพื่อจะเก็บเรคคอร์ด การยืมอันเป็นการ บ่งกัน ไม่ให้ หนังสือหายไประหว่างห้องสมุด ถ้าหากผู้ยืมไม่นำหนังสือมาคืน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดก็จะค้นหาหลักฐานจากเรคคอร์ดการยืม แล้วใช้เป็นหลักฐานในการทวงถามหนังสือของห้องสมุด คืน ถ้าหากผู้ยืมไม่นำหนังสือคืน ทางห้องสมุดก็จะจัดการลงโทษผู้ยืมไปตามระเบียบ การของห้องสมุด คือทำการปรับหรือเรียกร้องค่าเสียหายเพื่อเป็นการชดเชยความเสียหาย ที่ห้องสมุดได้รับ ด้วยความจำเป็นดังกล่าวมาแล้ว บรรณารักษ์หลายท่านจึงได้พยายาม ปรับปรุงวิธีการยืมให้รัดกุมและใช้ได้ผลดีแก่ทั้งผู้ยืมและเจ้าหน้าที่ผู้ให้ยืม

ในขั้นแรกการให้ยืมหนังสือก็เป็นวิธีง่าย ๆ คือ ใช้สมุดยืม ในสมุดยืม หนังสือหนึ่งหน้าหนึ่ง ๆ ถูกแบ่งออกเป็น ๔ ช่อง ช่องที่หนึ่งเป็นช่องสำหรับเขียนชื่อผู้แต่ง หนังสือ ช่องที่สองเป็นช่องสำหรับเขียนชื่อหนังสือ ช่องที่สามเป็นช่องสำหรับให้ผู้ยืม

เช่นช้อกก้ากับไว และช่องที่สี่เป็นช่องหมายเหตุ เมื่อมีคนมายืมหนังสือประจำวัน วันที่
เดือน และ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ก็จะถูกเขียนไว้ที่หัวกระดาษ แล้วบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่
ผู้ให้ยืมหนังสือก็จะเขียนชื่อผู้แต่งหนังสือ ชื่อหนังสือ แล้วให้ผู้ยืมเซ็นช้อกก้ากับไวทุก ๆ
เล่มหนังสือที่ยืมไป ครั้นผู้ยืมนำหนังสือมาส่งคืน เจ้าหน้าที่ก็จะเปิดสมุดหาช้อหนังสือนั้น
เพื่อเช็กเครื่องหมายดังคั่นก้ากับไวอีกทีหนึ่ง โดยวิธีการให้ยืมแบบนี้ผู้ให้ยืมต้องเขียนชื่อ
ผู้แต่งและชื่อหนังสือทุก ๆ ครั้งทีหนังสือถูกยืมออกไปนอกห้องสมุด ทำให้เสียเวลามาก
และช้าร้ายไปกว่านั้นคือ ถ้าหากวันหนึ่ง ๆ มีผู้มายืมหนังสือหลายร้อยคน รายการยืม
ก็จะยาวหลายหน้ากระดาษ ทำให้เสียเวลาเปิดค้นหาเพื่อจะเช็กเครื่องหมายดังคั่น เมื่อ
บรรณารักษ์ได้ใช้วิธีการยืมแบบนี้อยู่นานเขาก็เห็นความไม่สะดวกหนักขึ้นทุกวัน เพราะคน
ใช้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี เขาก็คิดหาวิธีที่จะให้ง่ายกว่าและใช้ได้ผลดีกว่าวิธีแรก
การคิดปรับปรุงก็เริ่มขึ้น โดยการตัดไม้ให้บัญญัติยืมหนังสือยาวหลายหน้ากระดาษ วิธีการ
ตัดบัญญัติหาว่าวันนั้นเขาทำโดยคิดแบ่งบัญญัติแยกประเภทขึ้น

เดิมเขาใช้สมุดยืมเล่มเดียว ทีนี้เขาใช้สมุดยืมหลายเล่มขึ้นโดยแยกสมุดยืม
ออกตามประเภทของหนังสือ ส่วนรายการปลัดยืมอื่น ๆ ก็คงใช้แบบเดียวกับการยืม
โดยใช้สมุดเล่มเดียว ที่เรียกว่าบัญญัติแยกประเภทนั้นเขาคิดขึ้น คือแยกสมุดยืมตาม
ประเภทหนังสือ เช่นสมุดยืมหนังสือเรื่องมยุรี หนังสือวรรณคดี หนังสือวิทยาศาสตร์
เป็นต้น ก็แยกสมุดยืมออกเป็น สมุดยืมหนังสือเรื่องมยุรี สมุดยืมหนังสือวรรณคดี และ
สมุดยืมหนังสือวิทยาศาสตร์ คนที่ยืมหนังสือเรื่องมยุรีก็เซ็นยืมในสมุดยืมหนังสือเรื่องมยุรี
ผู้ยืมหนังสือวรรณคดีก็เซ็นยืมในสมุดยืมหนังสือวรรณคดี ดังนี้เป็นต้น การยืมโดยใช้สมุด
แยกประเภทได้ตัดปัญหาความยุ่งยากโดยย่นรายการยืมให้สั้นเข้า และทำให้การค้นหาสะดวก
และเสียเวลาน้อยกว่าสมุดยืมเล่มเดียว และเป็นการช่วยให้ผู้ยืมไม่ต้องเสียเวลาคอยนานอีก
ด้วย นับว่าเป็นพัฒนาการขึ้นที่ดัดกว่าระบบแรก การยืมโดยใช้สมุดแยกประเภทนี้

ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาจนถึงราว ๆ ปลายศตวรรษที่สิบเก้า พวกบรรณารักษ์ทั้งหลายได้คิดว่าสมุดยืมแยกประเภทยังใช้ได้ไม่ดีนักใจอยาก เขาจึงได้คิดหาวิธียืมแบบอื่นขึ้น.

คนที่ตามที่เขาทดลองใช้และเห็นว่าดีกว่าคนที่ต้องการระบบการยืมหุ่นหนังสือ (Dummy System) วิธีใช้หุ่นหนังสือแทนสมุดยืม เขาจึงเรียกว่าระบบการยืมแบบหุ่นหนังสือ วิธีการนี้ใช้ได้ดีกว่าแบบที่ต้อง โดยที่ไม่ต้องเขียนชื่อหนังสือทุก ๆ ครั้งหนังสือเล่มนั้นถูกยืมออกไปจากห้องสมุด นับว่าช่วยประหยัดเวลาได้ดีกว่าแบบที่ต้อง วิธีการของการยืมแบบนี้ เขาทำได้โดยหาแผ่นกระดาษเล็ก ๆ ขนาดสูงหนาและกว้างเท่ากับหนังสือมาหลาย ๆ อัน อันหนึ่ง ๆ ก็แทนหนังสือเล่มหนึ่ง ๆ เขาเอากระดาษหุ้มแผ่นไม้ขึ้นบนหัวกระดาษนั้นเขาเขียนเลขหมู่เรียกหนังสือ (Call Number) และชื่อหนังสือไว้ ส่วนคอนล่างของแผ่นกระดาษก็ใช้เขียนเลขหมายของผู้ยืมและวันยืมเมื่อมีคนมายืมหนังสือนั้น ทุกครั้งมีคนมายืมหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งออกไป บรรณารักษ์ก็จะเอาหุ่นหนังสือนั้นเขาวางไว้บนชั้นแทนที่หนังสือเล่มที่ถูกยืมออกไป เมื่อผู้ยืมมาหนังสือมาดังนั้นก็เอาหนังสือไว้บนชั้นเดิมโดยเอาหุ่นหนังสือออกไปเก็บไว้ที่อื่น วิธีการยืมแบบหุ่นหนังสือนี้ แม้จะยืมเวลาโดยไม่ต้องเขียนชื่อหนังสือทุกครั้งที่ถูกยืมก็ตาม แต่เป็นระบบการที่ไม่สะดวกแก่บรรณารักษ์ เพราะเรคคอร์ดการยืมหนังสืออยู่กระจัดกระจายตามชั้นที่วางหนังสือ (มันติดอยู่กับหุ่น) เสียเวลาเดินไปเดินมาเพื่อค้นหาหนังสือเอาฉบับเข้าที่ ดังนั้นจึงมีผู้คิดหาวิธีการที่ดีกว่าแบบที่ตามขึ้นโดยแก้ไขข้อบกพร่องที่เรคคอร์ดการยืมกระจัดกระจาย บรรณารักษ์ผู้เป็นนักคิดทั้งหลายก็คิดหาวิธีที่จะรวบรวมเรคคอร์ดการยืมไว้ด้วยกัน ในที่สุดก็คิดได้วิธีใหม่ เป็นวิธีที่ไม่ต้องเขียนชื่อหนังสือทุกครั้งที่ถูกยืม ทำแบบเดียวกับแบบที่ตาม แต่แทนที่จะใช้หุ่นหนังสือกลับใช้แผ่นกระดาษบาง ๆ แทนหุ่น แบบที่ต้นฉบับเป็นพัฒนาการที่ใกล้เคียงกับการใช้บัตรถาวรหรือบัตรหนังสือมาก ระบบที่ต้นเขาทำดังนี้ หากกระดาษแผ่นบาง ๆ มาแล้วเขียน

ข้อหนึ่งคือ ข้อผู้แต่ง หรือพิมพ์ไว้ที่หัวกระดาษนั้น พอมีคนมาขยี้ บรรณารักษ์ก็จะชัก
แผ่นกระดาษของหนังสือนั้นออก เขียนที่อยู่ของผู้ยืมและชื่อของผู้ยืมลงบนกระดาษนั้น พอ
เสร็จจากงานวันหนึ่ง ๆ บรรณารักษ์ก็เรียงแผ่นกระดาษที่ทำงานนั้น โดยจะเรียงตามวัน
หรือเรียงตามเลขเรียกหนังสือ หรือจะเรียงตามชื่อของผู้ยืมก็ได้แต่จะชอบเรียงวิธีใด
ครั้นผู้ยืมหนังสือคน เจ้าหน้าที่จะค้นหาแผ่นกระดาษที่เรียงไว้นั้น แล้วยื่นให้แก่ผู้ยืม
คล้าย ๆ กับเป็นใบเสร็จ แต่คงให้รู้ว่าผู้ยืมได้ตั้งหนังสือคืนห้องสมุดแล้ว ฉะนั้น แม้ว
ระบบการยืมโดยใช้แผ่นกระดาษบาง ๆ นั้นจะใช้ได้ผลดีก็ตาม แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่เป็นที่
พอใจแก่บรรณารักษ์ เขาจึงได้คิดหาวิธีที่ดีกว่าและสะดวกกว่าระบบบนชน ระบบใหม่น
ก็ได้แก่ระบบใช้บัตรถาวรหรือบัตรหนังสือ ดังที่ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดสาธารณะ
ใช้กันอยู่ในเวลานี้

ในประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐและประชาชนได้เห็นความสนใจมาสู่ห้องสมุด
สาธารณะมากขึ้น เขาก็ถือว่าห้องสมุดสาธารณะเป็นสถาบันอันสำคัญที่จะให้การศึกษาก
ประชาชนเมื่อพ้นจากวัยเรียนไปแล้ว ดังนั้นรัฐจึงได้ทุ่มเทเงินเพื่อตั้งเสริมห้องสมุดสาธารณะ
ให้เหมาะสมและเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนในถิ่นนั้น ๆ ตามห้องสมุดสาธารณะ
ใหญ่ ๆ ที่ตั้งอยู่ในเมืองสำคัญทั้งหลาย เช่น วอชิงตัน นิวยอร์ก ชิคาโก และ
ลอสแอนเจลิส มีประชาชนมาใช้ห้องสมุดมาก ผู้ชนทะเยอทะยานใช้ห้องสมุดใหญ่ ๆ เหล่า
นี้มีจำนวนเป็นแสนขึ้นไป การยืมโดยใช้บัตรถาวรยังให้ความสะดวกสบายไม่พอ จึงมีผู้คิด
ระบบการยืมแบบสองบัตรชน (Two Card System) บัตรใบหนึ่งทำขึ้นเป็นบัตรของ
หนังสือ และบัตรอีกใบหนึ่งเป็นบัตรของผู้ยืม ในขั้นแรกก็ใช้บัตรประจำตัวที่ห้องสมุด
ออกให้ไปก่อน ครั้นต่อมาจึงได้เปลี่ยนบัตรประจำตัวเป็นบัตรผู้ยืม

ในปลายศตวรรษที่สิบเก้า นีนา อับราวน์ ซึ่งเคยเป็นบรรณารักษ์ของ Library
Bureau in Boston และเคยเป็นเลขานุการของ A L A Publishing Board ได้ทดลองใช้

ระบบการยืมซึ่งเรียกว่าระบบของหรือแบบกระเป๋าคือแทนที่จะใช้บัตรยืม เขาค้น
ทำซองขึ้นแทนบัตร เมื่อหนังสือเล่มใดถูกยืม บรรณารักษ์ก็จะดึงเอาบัตรหนังสือออกมา
สอดไว้ในซองของของยืมซึ่งเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว บนซองมีชื่อผู้ยืม ที่อยู่ และเลขทะเบียน
เขียนติดไว้ ซองเหล่านี้จะถูกนำไปเรียงไว้ตามวันหรือเรียงตามเลขหมู่เรียกหนังสือ หรือ
จะเรียงตามชื่อผู้แต่งหนังสือ หรือชื่อหนังสือวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้ การยืมแบบนี้ให้ความสะดวก
ทุกประการ จึงมีผู้นำไปใช้ในห้องสมุดสาธารณะใหญ่อยู่พักหนึ่ง จึงพากันได้คิดขึ้นมาว่า
ระบบการยืมแบบซองนี้มีข้อบกพร่องอยู่อันหนึ่ง คือห้องสมุดขาดเรคคอร์ดการยืมที่ถาวร
เพราะทุกครั้งที่หนังสือถูกยืมจะไม่มีการเขียนคำบอกเล่าใด ๆ ไว้บนบัตรหนังสือเลย บรรณา
รักษ์จึงได้คิดว่า ถ้าหากใครเกิดจะต้องการดูเรคคอร์ดการยืมขึ้นมาแล้ว ตนจะเอาเรคคอร์ด
ที่ไหนให้เขาดูเล่า เพราะไม่ได้เขียนเอาไว้เลย เพราะฉะนั้นก็เลยพากันเล็งความนิยมการ
ยืมแบบซอง และมีผู้คิดระบบยืมแบบใหม่ขึ้นโดยให้ได้รับความสะดวกเหมือนกันกับแบบ
ซอง และให้มีเรคคอร์ดการยืมถาวรไว้เป็นหลักฐานด้วย ห้องสมุดสาธารณะแห่งแรก
ที่คิดระบบใหม่ได้ก็คือห้องสมุดนิวอาร์ค ในนิวเจอร์ซีย์ ระบบใหม่จึงได้ชื่อว่า ระบบยืม
นิวอาร์ค (Newark Charging System) ระบบนี้เป็นแบบง่าย ๆ ใช้ได้ผดุงทั้งใน
ห้องสมุดใหญ่และเล็ก ซึ่งผู้เขียนจะได้เขียนเล่าถึงวิธีการของเขาโดยละเอียดในฉบับต่อไป
ในกิ่งศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ดนี้ได้มีผู้คิดระบบการยืมแบบใหม่ ๆ แปลก ๆ ขึ้นหลายวิธีด้วยกัน
ส่วนมากเป็นระบบการยืมที่ใช้เครื่องกลไกเข้าช่วยทุนแรงงาน และระบบการยืมตามบัตร
เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ดี แม้ว่าการยืมจะได้พัฒนาการมาจนถึงสมัยดาวเทียมนี้
แล้วก็ตาม เราก็จะเห็นได้ว่าจุดหมายของระบบการยืมต่าง ๆ เหล่านี้ก็มุ่งอันเดียวกัน
คือ ให้ความสะดวกและให้เปลืองเวลาน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ และเราจะ
เห็นว่าทุกระบบมีรายการสำคัญที่เหมือนกันอยู่ ๓ อย่าง ดังนี้:—

๑. มีเรคคอร์ดของหนังสือที่ยืมออกไป
๒. มีข้อผูกมัดหนังสือ
๓. ระยะเวลาที่หนังสือนั้น ๆ ถูกยืมไปใช้ หรือระยะเวลาที่หนังสืออยู่ในครอบครองของผู้ยืม

รายการ ๓ อย่างนี้เป็นหลักสำคัญที่ทุกระบบจำเป็นต้องมี ส่วนรายการปลีกย่อยหรือหลักปฏิบัติที่ย่อมผิดแผกแตกต่างกันออก เพราะบรรณารักษ์ย่อมต้องปรับปรุงให้เหมาะสมแก่สภาพของห้องสมุดของตน ๆ เป็นราย ๆ ไป เช่นในห้องสมุดสาธารณะที่มักคนมาใช้ห้องสมุดมาก แต่ห้องสมุดมีหนังสือน้อย ระยะเวลาที่ยืมก็ต้องสั้นกว่าห้องสมุดที่มีหนังสือมากกว่า และการตั้งหนังสือคืนตรงตามกำหนดเวลาก็เป็นสิ่งที่ห้องสมุดเหล่านั้นจะต้องกวดขัน ส่วนห้องสมุดในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย นั้น ย่อมต้องกวดขันกับเรื่องวันกำหนดส่ง และเลขเรียกหนังสือ เช่นนี้เป็นต้น สำหรับการยืมหนังสือในประเทศไทยเวลานี้ส่วนมากเราใช้แบบบัตรถาวร เพราะห้องสมุดเรายังเด็กอยู่ ถ้าต่อไปกิจการห้องสมุดในประเทศไทยเจริญขึ้น ผู้เขียนก็คิดว่าเราควรจะต้องใช้ระบบยืมแบบใหม่กันต่อไป.

หนังสือประเภทคำประพันธ์ไทย ซึ่งเก็บรักษาไว้ ณ หอสมุดแห่งชาติ

โดย

พวงทอง สิริสาส์

หัวหน้าแผนกเรียบเรียง กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร

ผู้เขียนใครจะขอแนะนำให้ท่านรู้จักกับหนังสือประเภทหนึ่ง ซึ่งมีเก็บรักษาไว้ ณ หอสมุดแห่งชาติ และเป็นหนังสือซึ่งหอสมุดแห่งชาติมีเก็บรักษาไว้มากกว่าหนังสือประเภทอื่น ๆ หนังสือประเภทนี้ คือ ประเภทคำประพันธ์ไทย อันได้แก่หนังสือวรรณคดีเก่า ๆ และหนังสือที่แต่งเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนทั่ว ๆ ไป แม้จะมีใช้วรรณคดีหรือไม่ คุณค่าแก่การศึกษาในทางวรรณคดีก็ตาม ทั้งหมดนี้หอสมุดแห่งชาติแยกออกเป็นพวกหนึ่งต่างหาก และหนังสือประเภทนี้มีมากกว่าหนังสือประเภทคำฉันท์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิชาการต่าง ๆ และหนังสือประวัติศาสตร์

เหตุที่หอสมุดแห่งชาติของเรา มีหนังสือ ประเภทนี้ เก็บรักษาไว้มากกว่าหนังสือประเภทอื่น ๆ ก็เพราะเป็นนโยบายดั้งเดิมของหอสมุดตั้งแต่เริ่มจัดตั้งขึ้นมา ที่จะเก็บรวบรวมสะสมวรรณคดีเก่า ๆ และตั้งแต่เริ่มวรรณคดีปี่ คือคิดปะในการประพันธ์ โดยการพิจารณาคุณค่าศึกษาจากวรรณคดีเก่า ๆ เหล่านี้ เพราะเราย่อมทราบดีว่างานประพันธ์อันใดที่ได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดี งานชิ้นนั้นย่อมมีลักษณะของวรรณคดีปี่แสดงออกอย่างพร้อมมูล

งานประพันธ์เป็นวรรณคดีน้อยมากด้วยกัน เนื่องจากชาติไทยเรานั้น ความเป็นปรัตติแต่โบราณกาลมา วรรณคดีได้มีโอกาสดเจริญรุ่งเรืองไม่น้อยกว่าศิลปะแขนงอื่นเลย ดังนั้นเมื่อได้มีการเริ่มกิจการหอสมุดขึ้นในประเทศไทยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หอสมุดแห่งชาติ หรือซึ่งเรียกในครั้งนั้นว่าหอสมุดสำหรับพระนคร ก็ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รวบรวมวรรณคดีเก่า ๆ เพื่อความมุ่งหมายดังกล่าวแล้ว การรวบรวมนั้นเป็นไปโดยยากลำบาก เพราะจะต้องรวบรวมจากสมุดข่อยเก่า ๆ ซึ่งเป็นหนังสือชนิดเดียวกับที่ไทยมีมาแต่โบราณกาลก่อนสมัยเครื่องพิมพ์ สมุดข่อยเหล่านี้มักจะเป็นจดหมายเหตุ ตำรับตำราวิชาการและวรรณคดีต่าง ๆ ที่เหลือตกมาแต่ครั้งสมัยศรีอยุธยาไม่น้อยช้นมาก ซึ่งอาจจะถูกทำลายเสียเมื่อครั้งเสียกรุงก็ได้ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น การเขียนหนังสือยังคงใช้เขียนลงบนสมุดข่อยเป็นพื้น ดังนั้นการรวบรวมวรรณคดีในชั้นแรกจึงรวบรวมจากสมุดข่อยเป็นสำคัญ และเป็นของแน่นอนที่จะต้องมีการคัดลอกเคลื่อนในการคัดลอกมาก

การรวบรวมในชั้นแรกได้พียงจากหนังสือหอหลวง หอหลวงนี้เป็นที่เก็บรักษาหนังสือซึ่งเป็นแบบฉบับตำรับตำราและจดหมายเหตุราชการบ้านเมือง มีมาในพระราชวังแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา และมีมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เมื่อดำรงหนังสือหอหลวงแล้ว ก็เริ่มสำรวจตามบ้านเอกชน โดยมากมักเป็นหนังสือซึ่งเจ้านายและขุนนางผู้ใหญ่ในรัชกาลก่อนสร้างไว้แล้วแบ่งกันเป็นมรดกตกอยู่ในเชื้อวงศ์เป็นแห่ง ๆ ไปก็มี หรือผู้ที่รับมรดกรักษาไว้ไม่ได้แตกกระจัดกระจายไปอยู่ที่อื่นแห่งใดเล็กน้อยก็มี หรือมีฉันทน์ก็เป็นของเอกชนทั่วไปหลังจากนั้นสมุดข่อยดี ๆ เหล่านี้ก็ได้เข้ามาสู่หอสมุดโดยการอุทิศให้บ้าง โดยการหาซื้อมาบ้าง หรือโดยการขออนุญาตจากเจ้าของคัดลอกมาบ้าง ในขณะที่รวบรวมวรรณคดีเก่า ๆ อยู่เนั้น ก็จัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ทรงความรู้ในวรรณคดีเป็นผู้ตรวจแก้ไขสอบทจากฉบับเขียน ซึ่งอาจผิดพลาดเคลื่อน ให้ถูกต้องใกล้เคียงกับเหตุผลความเป็นจริงมากที่สุดที่จะทำได้ การแก้ไขสอบทนั้นเป็นไปโดยยากลำบากเช่นกัน เพราะบางแห่งก็คัดลอก

คือ ๆ กันมามีผิดพลาดมากจนยากที่จะรู้ว่าเป็นอย่างไร แต่ถึงอย่างไรก็ยังเป็นผลดี เพราะนักศึกษและผู้สนใจได้ให้ความเชื่อถือหนังสือวรรณคดี ซึ่งผ่านการแก้ไขตอบทานจากหอสมุดแห่งชาติว่าเป็นฉบับที่ควรเชื่อถือยิ่งกว่าฉบับอื่น ๆ เมื่อวรรณคดีเก่าจากฉบับเขียนได้รับการแก้ไขตอบทานแล้วก็ได้รับการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่ม บางครั้งก็จำหน่าย หรือบางครั้งก็ให้ผู้จัดหาไปพิมพ์เพื่อแจกเป็นของขวัญในการกุศลต่าง ๆ โดยประการนี้เป็นโอกาสให้วรรณคดีเก่า ๆ ที่คนสนใจได้ถึงมือประชาชนและนักศึกษาทั่วกัน แทนที่จะจมอยู่ในตู้มดข่อยต่อไป หรือในหนังสือซึ่งเอกชนพิมพ์กันเองอย่างผิดพลาดเช่นแต่ก่อน ส่วนสมุดข่อยซึ่งเป็นต้นฉบับวรรณคดีเก่า ๆ นั้น ก็ได้เก็บรักษาไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก เพื่อประโยชน์แก่การตอบทานและเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ชมกันต่อไป

หอสมุดแห่งชาติได้ชำระวรรณคดีเก่า ๆ มาตรวจตราตอบทานและจัดพิมพ์ขึ้น เช่นว่า จนกระทั่งตำราภทที่จะรวบรวมวรรณคดีเก่า ๆ เก็บรักษาไว้ ณ หอสมุดแห่งชาติ ได้อย่างพร้อมมูลทุกยุคทุกสมัย และต่อมาเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติการพิมพ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ในพระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับให้ผู้พิมพ์โฆษณาต้องพิมพ์ไปให้หอสมุดแห่งชาติอย่างละ ๒ ฉบับ หอสมุดแห่งชาติมีโอกาได้รับหนังสือประเภท โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งมีผู้พิมพ์จำหน่ายเพิ่มช่นอกมาก และนอกจากหนังสือประเภทคำประพันธ์ไทยหลายร้อยเล่ม ซึ่งเป็นของห้องสมุดส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และเมื่อพระองค์ท่านสวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้พระราชทานมาเป็นสมบัติของหอสมุดแห่งชาติ หนังสือเหล่านี้หลายประเภทด้วยกัน แต่ประเภทคำประพันธ์นั้นมีอยู่มาก โดยเฉพาะบทพระราชนิพนธ์ของพระองค์ท่านซึ่งได้จัดพิมพ์และเข้าปกอย่างปราณีตงดงาม เช่นบทละครพระราชนิพนธ์ เป็นต้น หนังสือประเภทคำประพันธ์เมื่อประมวลกันเข้า ก็มีจำนวนมากนับเป็นพัน ๆ เล่มขึ้นไป ไม่มีหอสมุดแห่งใดหรือสถานที่แห่งใดจะสะสมหนังสือประเภทนี้ไว้ได้มากเท่าที่หอสมุดแห่งชาติได้สะสมไว้ และการเก็บรักษานับเป็นไปอย่างเรียบร้อยเป็นหมวดหมู่ นับตั้งแต่ศาสตราจารย์สุโขทัย ซึ่งเรานับว่า

เป็นหนึ่งในวรรณคดีเล่มแรกของเราเป็นต้นมา หนังสือเหล่านี้ได้รับการแยกประเภทแบบ
 ดีวี่ซึ่งเป็นแบบแผนการจัดหนังสือที่ทันสมัยใช้เป็นดั่งกลอยู่ทั่วไป เป็นการแยกประเภท
 หนังสือโดยใช้ตัวเลขทศนิยมติดไว้ที่ต้นหนังสือแต่ละเล่ม หนังสือประเภทเดียวกันก็ใช้เลข
 ทศนิยมเดียวกัน ทำให้หนังสืออยู่เป็นหมวดหมู่เรียบร้อยสะดวกแก่การค้นหา สำหรับหนังสือ
 ประเภทคำประพันธ์ไทยนั้นได้ใช้เลข ๘๘๕.๘๓ ตัวเลขแต่ละตัวมีความหมายว่าเป็นหนังสือ
 ประเภทคำประพันธ์ของชาติโดยเฉพาะ ทุก ๆ เล่ม มีบัตรช่วยในการค้นประจำเรียบร้อย
 เล่มละ ๓ บัตร คือบัตรชื่อหนังสือ บัตรผู้แต่ง และบัตรหัวเรื่อง ซึ่งผู้สนใจจะค้นหา
 หนังสือเล่มที่ต้องการได้ทุกเมื่อ ด้วยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ประจำห้องซึ่งชำนาญในการ
 หยิบหนังสือ หนังสือประเภทคำประพันธ์อาจแยกประเภทย่อย ๆ ออกไปอีกอีกดังนี้ คือ

พวกกาพย์ คำประพันธ์แบบกาพย์มีอยู่มากมายหลายชนิด และหนังสือที่แต่ง
 ด้วยคำประพันธ์แบบนี้มีอยู่มากเล่มด้วยกัน เพราะแต่ครั้งโบราณหนังสืออ่านเล่นก็
 หนังสือสอนอ่านก็ดี แม้จนตำราบางอย่าง มักจะแต่งเป็นกาพย์ตามประเภทดัดกัน หนังสือ
 กาพย์ประเภทกาพย์ห่อโคลงนิยมแต่งกันมากและมีความไพเราะเข้ากันวรรณคดีหลายเล่มเช่น
 กาพย์ห่อโคลงของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ ซึ่งทรงแต่งในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นต้น คำ
 ประพันธ์แบบกาพย์ที่เรียบเรียงขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงปัจจุบัน มีรวมทั้งสิ้นประมาณ
 ๘๐ ฉบับ

พวกกลอน คำประพันธ์แบบกลอนมีอยู่มากในหอดสมุดแห่งชาติ และจัดแบ่ง
 เป็นประเภทย่อย ๆ ดังไปอีกหลายชนิด ได้แก่กลอนดอกลด้อย กลอนดลดาต เช่น
 พระอภัยมณี และเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ทั้งหลาย กลอนกลบท กลอนกลอักษร กลอน
 เพลงยาว กลอนดั่งกรวาล กลอนนิราศเช่นนิราศของสุนทรภู่ กลอนเสภาเช่น เสภาเรื่อง
 ขุนช้างขุนแผน กลอนบทร้องได้แก่ดำเนินา โมหรี บทเห่ เพลงฉ่อย เพลงโคราช เพลง
 พรบไก่ บทแอ่ว บทเทศน์ บทสวด เฉพาะบทแอ่ว บทเทศน์ บทสวด มีอยู่ในหอดสมุด
 หลายร้อยเล่ม กลอนที่เรียบเรียงขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงปัจจุบันมีรวมทั้งสิ้นประมาณ
 ๒,๕๐๐ ฉบับ

พวกโคลง คำประพันธ์แบบโคลงมีอยู่มากชนิดด้วยกัน หอสมุดแห่งชาติได้
จัดแยกประเภทไว้ต่างหาก โคลงนิราศก็ได้จัดไว้ประเภทหนึ่งด้วย โคลงที่เรียบเรียงขึ้นตั้งแต่
สมัยโบราณมาจนสมัยปัจจุบันนี้กว่า ๓๐๐ ฉบับ

นอกจากนั้นที่อีกประมาณ ๒๐๐ กว่าฉบับ ลีลิตประมาณ ๘๐ ฉบับ และ
บทละครประมาณ ๓๗๐ ฉบับ และยังมีคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วได้แก่ความเรียง
สุนทรพจน์ จดหมายเหตุ ซึ่งเป็นวรรณคดี มีทั้งสิ้นกว่า ๓๘๐ ฉบับ รวมยอดหนังสือ
ประเภทคำประพันธ์ไทยซึ่งเก็บรักษาไว้ ณ หอสมุดแห่งชาติกว่า ๔,๕๐๐ ฉบับขึ้นไป แม้ว่า
ในจำนวนหนังสืออันมากมายนี้ จะไม่เป็นวรรณคดีหมดทุกเล่ม แต่มีหลายเล่มที่มีฐานะควร
แก่การศึกษาในทางวรรณคดี หรือมีฉันทลักษณ์เป็นวรรณคดีที่สมควรจะเก็บรักษาไว้
อยู่ทั่วไป หนังสือเหล่านี้จึงนับเป็นวิถีสัมบัติของชาติอย่างแท้จริง โดยเฉพาะวรรณคดีนั้น
ย่อมเป็นสมบัติที่ควรหวงแหน เป็นอาภรณ์อันหาค่ามิได้ของชาติ เป็นมรดกที่บรรพบุรุษได้
สะสมไว้ให้แก่เราผู้เป็นลูกหลานความไพเราะของถ้อยคำที่ผู้ประพันธ์นำมาร้อยกรองด้วยศิลปะ
อันงดงามตามแบบแผนการประพันธ์ต่าง ๆ กัน เนื้อเรื่องอันสนุกสนานเพลิดเพลิน ที่กระ
ความนึกคิดของชนชั้นบรรพบุรุษของเรา คติและปรัชญาที่ซ่อนอยู่ในเนื้อเรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่
ท่านจะหาได้อย่างพร้อมมูล ณ หอสมุดแห่งชาติ ถ้าท่านพอใจจะศึกษาค้นคว้าหนังสือ
ประเภทคำประพันธ์ไทยซึ่งเก็บรักษาไว้ ณ ที่นี้

โฆษณาขายหนังสือ

บุญเจือ องค์ประดิษฐ์

ท่านทั้งหลายคงจะได้ผ่านประกาศโฆษณาขายหนังสือในปัจุบัน ทั้งใน และนอก
ประเทศมานานแล้ว จึงใคร่ขอเชิญให้อ่านคำโฆษณาขายหนังสือในสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเป็นเวลาที่ยังเริ่มมีการพิมพ์หนังสือไทยในระยะแรก ๆ คือเมื่อ
ประมาณ ๓๐๐ ปีมาแล้วบ้าง

ขอแถมข้ออธิบายไว้ท้ายสาร

เหมือนขเช่นเป็นหน้าสารบาญ

ท่านผู้ใดใจนึกแดงเพรงฉลาด

ไปอ่านฟังข้อคำที่ราพัน

ฉันขอบจิตคิดตรองหาช่องชอบ

ผู้เดียวทรัพย์สินอย่าหาไม่อาวรณ์

บัดนี้แทนที่ท่านแต่จนครั้นเห็นยอ

เงินก็มแต่ไม่ซื้อถ้อยอย่างไร

ควรจะหามาไว้ดูให้รู้เรื่อง

เด่นขอยืมกันอ่านดังสารพักตร์

ถึงคิดดอกเล่าก็ยากลำบากซ้ำ

สิ้นดินสอหรือขาดป่วยการนอน

เชิญวิจารณ์เรื่องรดับทดำคัญ

ข้อนี้ราคาเรื่องตอนค่อนกตอนกั้น

ว่าคมชั้นหรือจะเงินตำเนินกตอน

เป็นคนรอบรู้รักในอักษร

ได้มานอนนั่งอ่านตำราใจ

ทำบิดเบี้ยวมากเหมือนเขื่อนไถด

การนี้ไม่เหลือแรงแพงหนกนัก

ที่บ้านเมืองไถดไถดได้ประจักษ์

จะเด้อมักคิดเดียนามความขจร

ทั้งเดี้ยค่าสมุดดีที่บางซ่อน

เอาเงินบ่อนดั่งให้ไต้ดบาย

แต่ก่อนนั้นตำราคิดหายาก
 เคยวนกรุงฟุ้งเฟื่องประเทืองพราย
 ซอทองไว้อัดฉบับสำหรับบ้าน
 ไม่พักยืมเขาให้ยากลำบากตา
 มิใช่แกล้งแต่งคารมด้วยคมปาก
 การทว่าเห็นไม่งามตามทำนอง
 แม้ผู้ใดจะใคร่ซื้อหนังสือบ้าง
 มีกฎหมายสำหรับความตามกระทรวง
 เชิญไปดูจะได้รู้หลายชนิด
 ไม่แพงมากเกินราคาระอาใจ

แสดงคณนามดอกเต๋อ

เป็นช่างการพิมพ์คณ
 คือชาวชาติอเม-
 มาดังด่อนดำนันธุ์

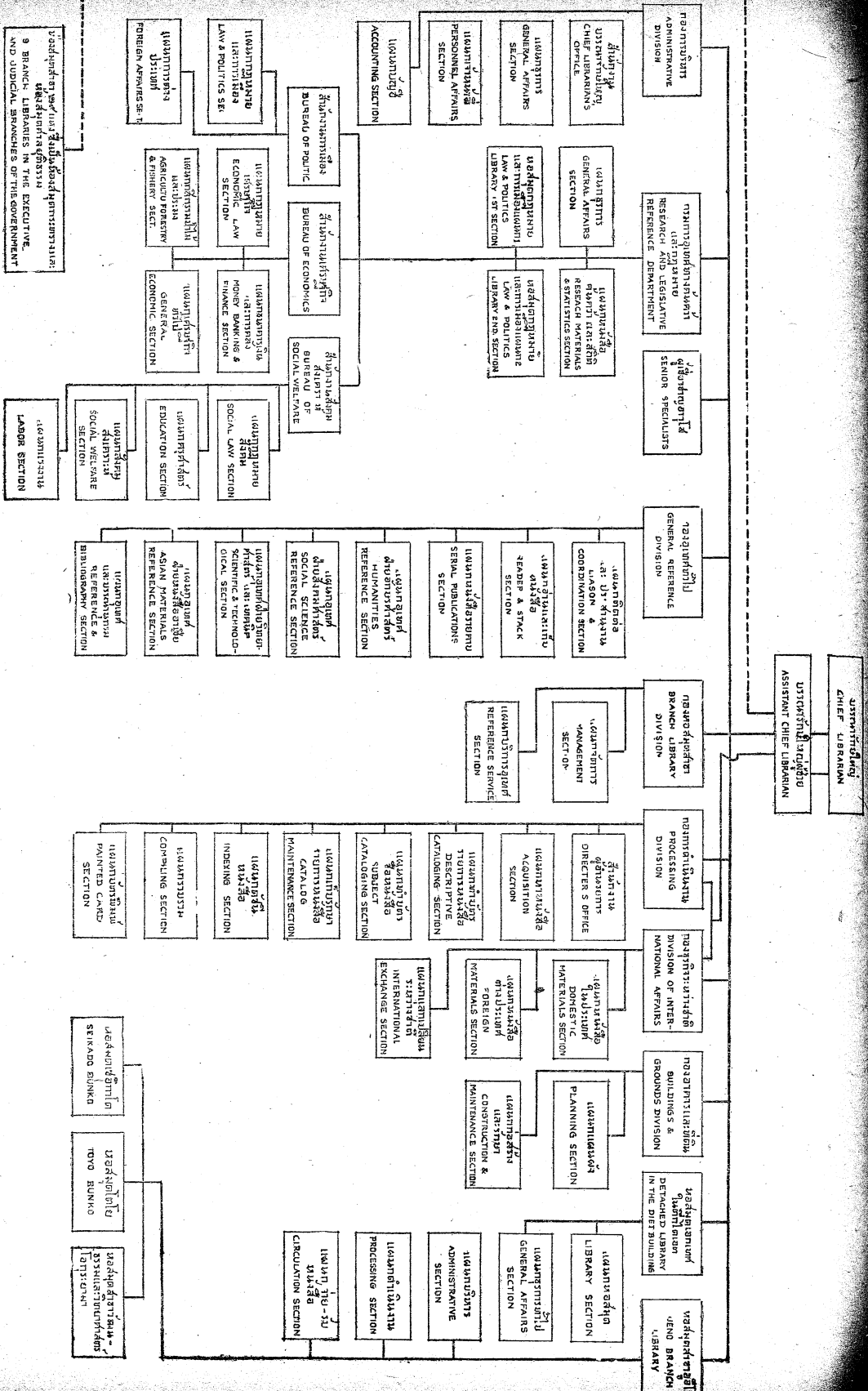
ไม่กระดากยืมกันได้ดังใจหมาย
 คัมพิพขายเกิดอนกถาดคาษาตา
 พอลูกหลานอ่านมัทเคหา
 ฉันทช่วยว่าเคื่อนดีจึงคริครอง
 มาดางถากทำให้ฤทัยหมอง
 อย่าขัดข้องหมองหมางระคางทรวง
 เชิญไปห้างปากช่องคดองบางหวดง
 ฉบับหวดงค้ตามเนื้อความไทย
 หรือจะจ้างช่างบีดใบปกใหม่
 เชิญท่านไปชมบ้างที่ห้าง เฮย ๑

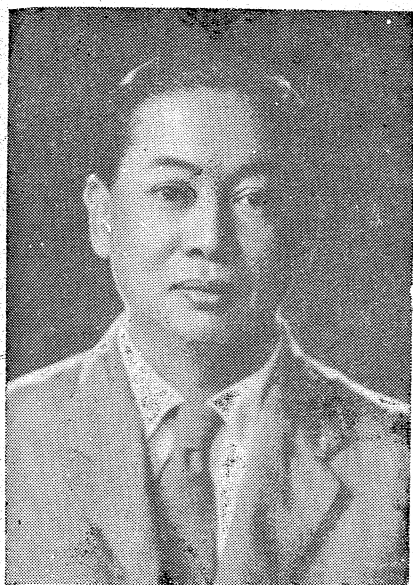
บดัดเด

ชนบรู

ริกันเกิด โพนเฮย

ดัดควาเคนดถาน ๑

นายคุณ ประภาวิวัฒน์

(C. Prabha)

ผู้สำเร็จวิชาบรรณารักษศาสตร์
จากต่างประเทศคนแรก

“ตามความเห็นของผม” ท่านรัฐมนตรีคำสดคราจารย์ ดุกิจ นิมมานเหมินทร์
ครั้งหนึ่งกล่าวแก่ภริยาของบุคคลที่เราต่างได้บรรยายชีวประวัติอยู่ “เขาเป็นคนหนึ่งใน
จำนวนน้อยคนที่ผมเคยพบ ที่มีคุณลักษณะเป็นผู้รักหนังสือ รักวรรณคดี และอักษรศาสตร์
อย่างหาคนอื่นเหมือนยาก”

คำกล่าวเช่นนั้นเป็นความจริง ภริยาของผู้ที่ข้าพเจ้ากล่าวเรื่องราวถึง พูดได้
กับข้าพเจ้า ครั้นแล้วได้เริ่มยืนยันว่า ลำตัวของเขามีอายุราชการเวรานักว่า ๓๐ ปี ส่วน
สมบัติพื้นฐานที่เขาอยู่ สะดม้และห่วงแหนนั้นมีชื่อใด ก็หนังสือเท่านั้น เขาไม่เคย
ได้รับเหรียญหรือตราแม่แต่อันเดียว ทั้งนี้โดยที่ตัวประจำทำงานอยู่เดีย ณ ต่างประเทศ
เป็นส่วนใหญ่

คุณคุณ ประภาวิวัฒน์ ดำรงการศึกษาชั้นมัธยมบริบูรณ์ จากโรงเรียน
สวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ แล้วได้เข้ารับราชการเป็นเสมียนอยู่ในกรม

มหาวิทยาลัย กระทรวงธรรมการ เริ่มแต่ พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็นต้นมา พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้รับ
ใช้บ้านเมืองตามหน้าที่ของพลเมืองชาย โดยสมัครเข้าเป็นนักเรียนนายดาบ ๑ ปี และโดย
ที่สมัครอยู่ ณ โรงเรียนนายร้อยทหารบกของประเทศไทยครั้งนั้น ๑ ปีเต็ม จึงได้มีโอกาส
รู้จักกับนายทหารชั้นผู้ใหญ่ซึ่งทำหน้าที่กองบัญชาการของชาติเวदानหลายท่าน เพราะต้องฝึกหัด
เวดาเดียวกัน รับประทานอาหารพร้อมกัน ทำการฝึกซ้อมหรือซ้อมรบด้วยกัน และ
บางครั้งร่วมกันนอนป่วยในเรือนคนไข้แห่งเดียวกัน

เมื่อเสร็จจากการรับราชการทหาร ๑ ปี แล้ว ได้รับยศชั้นสัญญาบัตรเป็น
นายดาบกองหนุน แล้วกลับมาเข้ารับราชการตามเดิม

ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ทางราชการปรับปรุงระบบราชการใหม่ คือกำหนดให้มีการ
ฝึกอบรมข้าราชการเป็นครั้งแรก ทั้งนี้เพื่อทำการฝึกอบรมระดับชั้นและส่งเสริมข้าราชการ
ให้เป็นผู้ทรงวิद्याคุณ เป็นการสร้างสมรรถภาพให้เกิดขึ้นในบรรดาข้าราชการชั้นผู้น้อยหรือ
บุคคลใหม่ผู้ที่จะเลื่อนเข้ารับราชการเป็นอาชีพ เมื่อได้ทำการอบรมแล้วก็กำหนดให้มีการ
สอบไล่เป็นทำนองการวัดความรู้และทำการฝึกอบรมผู้พยายามสร้างตัวด้วยการหาวิชาความ
รู้ประดับกาย เพื่อช่วยกันปฏิบัติงานการในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพอันเหมาะสม การอบรม
ยังผลให้มีการสอบแข่งขัน ๒ ประเภท คือ

๑. การสอบไล่ข้าราชการชั้นราชบุรุษ อันคืบหน้ารวมถึงผู้สมัครซึ่งมีหมาย
จะเข้ารับราชการใหม่ด้วย

๒. การสอบไล่ข้าราชการชั้นสัญญาบัตร

คุณคุณสอบแข่งขันชั้นสัญญาบัตรได้ และเป็นผู้เดียวในกลุ่มผู้สมัครสอบของ
กระทรวง ซึ่งมีได้เป็นครูผู้สอนในสมัยนั้นที่สอบได้ ครั้นแล้วได้รับพระราชทานยศเป็น
รองอำมาตย์ตรี และใน พ.ศ. ๒๔๗๒ นั้นเอง ทางราชการกรมมหาวิทยาลัยได้ย้ายไป
ประจำทำงานอยู่ ณ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งใน
สมัยนั้นข้าราชการผู้มีความรู้ชั้นมัธยม ๘ ยังมีน้อย ทางทางจึงได้เลือกผู้ที่มีความรู้ภาษา
อังกฤษบ้างไปประจำทำงาน

คุณลักษณะของท่านผู้นั้นมีอย่างหนึ่ง คือการรักวรรณคดีและอักษรศาสตร์ และทั้งมีความเต็มใจในการสร้างคนด้วยการชวนหาวิชาความรู้ได้ตน ประจักษ์พยาน ทั้งนี้คือการร่วมงานการประพันธ์ของโลกหนังสือเมืองไทย สมัยนั้น วันเดียว กันกับศรีบูรพา ยาชอบ แม่อนงค์ ดัด คุรุมะโรหิต ดันต์ เทวรักษ์ เวทวงศ์ และนักประพันธ์ผู้มั่งคั่งเพียง ของเมืองไทยอื่น ๆ อีกเป็นอันมาก

หลังจากที่ประเทศไทยมีการปฏิวัติใน พ.ศ. ๒๔๗๕ เปลี่ยนระบอบการปกครอง ใหม่ จากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบการปกครองแบบรัฐธรรมนูญ ทางจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยได้ทำการปรับปรุงใหม่ และทั้งเวลานั้นได้เปิดแผนกอักษรศาสตร์เพิ่มขึ้นอีก โดยให้รวมอยู่กับคณะวิทยาศาสตร์ แต่ได้มีการประดำทปริญาอักษรศาสตร์บัณฑิตด้วย ทางการได้ย้ายคุณคุณไปทำงานที่หอสมุดกลาง ซึ่งตามทฤษฎีแล้วเป็นหอสมุดที่นักเรียน ทั่วไปใช้ได้ แต่โดยทางปฏิบัติแล้ว นักเรียนที่ใช้ห้องสมุดนี้ ส่วนใหญ่ก็คือนักเรียน อักษรศาสตร์และนักเรียนรัฐศาสตร์ ฉะนั้นหนังสือที่อยู่ในหอสมุดกลางจึงเป็นประเภท หนังสือเกี่ยวกับวรรณคดี และอักษรศาสตร์ กับ หนังสือเกี่ยวกับการสอนวิชา รัฐศาสตร์มากกว่าประเภทอื่น

ระยะหนึ่ง ท่านผู้นั้นได้ เริ่มหน้าที่เกี่ยวกับกิจการงานบรรณารักษ์ โดยตรงและโดย จริงจัง เวลาที่ย้ายไปใหม่ๆ ผู้ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์เป็นชาวฝรั่งเศสชื่อ เรอเน นิโกลาส์ (René Nicolas) ท่านผู้นั้นดำรงตำแหน่งโดยภาวะกิตติมศักดิ์ คือตั้งไว้เป็นเกียรติยศเท่านั้น แต่ ตัวหาได้มาประจำทำงานไม่ และในระยะนี้เอง เราได้เริ่มระบบการจัดห้องสมุดแบบอเมริกัน เป็นครั้งแรก คือมีอาจารย์ Gordon Alexander หัวหน้าแผนกชีววิทยาของคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นชาวอเมริกันแนะนำให้ตั้งสมุดคู่มือแยกประเภทวิชา หนังสือ ชื่อ Dewey Decimal Classification เข้ามาทำทางวางแนวจัดหนังสือในห้องสมุดเสียใหม่ทั้งหมด คุณคุณเห็นว่า ในการจัดห้องสมุดครั้งนั้น มีหนังสือคู่มือเพียง ๒ เล่มแท้ ๆ คือ เล่มที่กล่าวมาแล้วเล่มหนึ่ง และอีกเล่มหนึ่งเป็นหนังสือเล่มเล็ก ๆ บาง ๆ ชื่อว่า "How to organize a library" จัดพิมพ์

เป็นผู้เขียนส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทยลงใน Encyclopedia American: 1948 Year Book ซึ่งนับว่าเป็นเกียรติอย่างหนึ่ง และทั้งยังเป็นผู้เขียนบทความลงในหนังสือ Standard ของประเทศไทยเนื่อง ๆ

ในด้านการประพันธ์ของเมืองไทย ใช้นามปากกาว่า “นวนาค” โดยมีทรานาค ๘ ตัวพันกันเป็นเครื่องหมาย “มุนียาครา” เป็นเรื่องสั้นที่นิยมมากในประชาชาติ ปี ๒๔๗๕ “ด้ายทอง” ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งทั้ง ๒ เรื่องนี้ ใช้พุทธปรัชญาเป็นจุดเรื่อง และหลักการประชาธิปไตยเป็นทางจูง คือ เน้นว่าถึงภาวะของคนและคนธรรมดาสามัญเรื่องของแม่ด้ายกับนายทองนิกานั่น ที่ให้ความสำคัญแก่สังคมทั้งนั้นคือศีลธรรมจรรยาและความดีของคนธรรมดาสามัญทั้งหลายทั่วไป “เทวี่” เป็นเรื่องที่ใช้นาคในหอสมุดกลางเป็นโครงเรื่องและลงในหนังสือมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังได้แปล “The Nightingale and the rose” ของ Oscar Wilde ซึ่งลงในวิทยาสารแล้ว ท่านเจ้าคุณเพชรพิไลย์ศรีวัดัดัดนิยมชมชอบได้ขออนุญาตถอดเป็นคำฉันท์จนเป็นต่างหากอีกด้วย และทั้งได้แปลนวนิยายอเมริกันที่มีชื่อเดียว คือ “The little Lord Fauntleroy” โดยใช้ชื่อเรื่องที่ดัดใจว่า “มาแต่กระยาหัง” แต่แปลไม่ทันจบ ก็ไปต่างประเทศเสีย ท่านผู้ได้ประพันธ์อย่างอื่นอีกเป็นอันมาก ซึ่งไม่สามารถจะแจ้งรายละเอียดได้ แต่ท่านได้ตั้งใจไว้ว่า เมื่อถึงโอกาสก็จะได้รวบรวมบทประพันธ์ดี ๆ พิมพ์ออกเป็นเล่มจำหน่าย เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้สัมผัสและเปิดช่องโอกาสให้วิเคราะห์และศึกษาต่อไป เพื่อความเจริญของงานของการหนังสือแห่งประเทศไทยของเรา

คุณคุณสนใจเป็นพิเศษอย่างหนึ่ง คือการเลื่อมใสยกย่องพระพุทธศาสนาและช่วยวิงวอนเป็นอันมาก โดยมีได้เห็นแก่เห็น้อยยากในการเชิดชูและเผยแพร่พุทธธรรมให้แพร่หลายไปในกลุ่มชนชาวอเมริกัน และทั้งยังเป็นผู้กระตุ้นใจวัฒนธรรมไทยของเรา จึงได้พยายามทอดทูลส่งเสริมกิจการอันนี้มากหลาย ระหว่างที่ปฏิบัติราชการงานในหน้าที่อยู่ในอเมริกาโดยที่ได้เดินทางออกไปแสดงปาฐกถาและร่วมในการประชุมและสังสรรค์โดยสม่ำเสมอ

ฉะนั้นในสุดท้ายปลายบทความนี้ ข้าพเจ้าขอกล่าวอย่างหนึ่งว่า ชีวิตของบุคคล
 หนึ่งแม่จะขาดความโดดเดี่ยวและคนเด่น ดังเรื่องราวในชีวิตของบุคคลอื่น ๆ หาดายคนก็ตาม
 แต่อย่างหนึ่งที่ท่านผู้นิพนธ์ คือจริยศาสตร์และความสัมพันธ์ชีวิตความเป็นอยู่ เพราะเป็นดัง
 หนึ่งที่ชักจูงให้จิตใจได้เป็นสุขสงบ ไม่กระวนกระวาย ข้าพเจ้าต้องถามบุคคลเจ้าของ
 เรื่องราวที่ข้าพเจ้าได้บรรยายว่า จะมีอะไรกล่าวเป็นคำท้ายปลายเรื่องบ้าง ท่านพูดว่า
 “การได้โอกาสทำการใดให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นบ้างนั้น คือความพอใจและ
 ความสุขของมนุษย์ผู้แสวงสันติสุขอย่างที่ไม่มียอะไรเหมือนอีกต่อไปแล้ว
 อย่างคติพจน์ของฝรั่งที่ว่า To live and let live คือภาวะเห็นใจคนอื่นและแบ่ง
 กันกินแบ่งกันใช้สอย”

บุญถิ่น อัตถากร อธิบดีกรมการฝึกหัดครู ซึ่งมาในพิธี กำลังสนทนากับกรรมการสมาคมห้องสมุด ๑
 และแขกที่ได้รับเชิญ

AMERICAN LIBRARIES

โดย Dr. Roger M. Lydon

ผู้อำนวยการสาธาณอเมริกัน กรุงเทพฯ ฯ

ห้องสมุดในสหรัฐอเมริกา

แปล โดย อุตัย ทุตริยะโพธิ์

Among the large variety of libraries in the United States, it is possible to point out four principle types. The first of these is **the governmental library** which is maintained for the purpose of providing necessary research assistance for legislators. While many States and bodies of local government support such libraries, the outstanding example of this type is the library of Congress in Washington D.C. This library, aside from providing information to the Congress of the United States, performs also a second function.

ในบรรดา ห้องสมุด ที่มี อยู่ เป็น จำนวน มากในสหรัฐอเมริกา นั้น อาจจะกล่าวถึง ลักษณะที่สำคัญ ๆ ได้ ๔ ประเภท

๑. ห้องสมุดของรัฐบาล ^{๒๕} คงชน โดยมัวัดถูประสงค์ที่จะจัดหาเครื่องใช้สำหรับการค้นคว้าให้แก่บรรดาสมาชิกสภา รัฐและองค์การของเทศบาล เป็นผู้ให้ความอุปถัมภ์ ตัวอย่างของห้องสมุดที่มีชื่อในลักษณะนี้ คือ ห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันที่กรุงวอชิงตัน ดำเนินห้องสมุดประเภทนี้นอกจากจะจัดหาความรู้เกี่ยวกับการประชุมสภา ของ สหรััฐอเมริกาแล้ว ยังกระทำหน้าที่อย่างอื่นอีก กล่าวคือเป็นเหมือนที่เก็บรักษาหนังสือ, ดนตรี และฟิล์มภาพยนตร์ อันมีจำนวนมากของชาติ

It serves as a kind of national repository for a large quantity of books, music, and films, acquiring as it does publications and other materials as they appear all over the world. The library of Congress maintains a nation-wide union catalogue and thereby serves as an intelligence center for research scholars throughout the country.

University libraries need no description. Their collections are intended for use primarily by two groups, for undergraduate students, and for older students and scholars engaged in research. In the United States such libraries range in size from one like Widener Library at Harvard University, which keeps large collections of research materials, i. e., periodicals and older publications, from many countries and in many languages, to very modest college libraries which contain only sufficient secondary source materials for undergraduate use.

นอกจากนี้ยังจัดหาสิ่งพิมพ์ที่ออกจำหน่ายในประเทศ และจากที่ต่าง ๆ ทั่วโลกอีกด้วย ห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน มีบัตร รวบรวมการของหนังสืออย่างมากมาย และด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้ ห้องสมุดแห่งนี้เป็นศูนย์กลางของการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาทั่วประเทศ

๒. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย สำหรับห้องสมุดประเภทนี้ ไม่จำเป็นต้องบรรยายมากนัก หนังสือที่มีอยู่นั้นจัดไว้สำหรับบุคคล ๒ ประเภท ประเภทแรกได้แก่พวกนักคิดหรือนักศึกษา อีกประเภทหนึ่งได้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่หรือผู้ที่ประสงค์จะทำการวิจัย ในสหรัฐอเมริกาห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีขนาดแตกต่างกันออกไป เช่นห้องสมุดเวดเดนเนอร์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดมีหนังสือเป็นจำนวนมากที่จะใช้ทำการค้นคว้า เป็นต้นว่า วารสาร, สิ่งพิมพ์เก่าแก่ ที่ได้รับมาจากประเทศต่าง ๆ หลายภาษาร่วมกัน ไปจนถึงห้องสมุดวิทยาลัยที่มีหนังสือเฉพาะนิสิต หรือนักศึกษาใช้เท่านั้น

As a third type of library we can point to what might be called **special collection libraries.** This category would include collections supported by governmental units, such as a country law libraries, as well as privately endowed libraries with small select collections. The latter will often have begun as some wealthy collectors' private library, which later acquired a quasi-public status through the generosity of the owner's will. This type of library usually makes its facilities available to the public or to research scholars, or forms a kind of specialized museum, depending on the nature of the material it contains.

The most important library type for our purpose here, and perhaps the most typical of American libraries, is **the public library.** Public libraries in the United States are generally distinguished by three principles of

๓. ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดนี้ อาจจะมีหนังสือ ที่ได้มาจากการเก็พหนังสือ ของการรัฐบาล เช่นห้องสมุดกฎหมายประจำจังหวัด หรืออาจจะเป็นห้องสมุดส่วนตัวที่มีหนังสือเป็นจำนวนน้อย ห้องสมุดประเภท หัดงนผู้มั่งคั่งสะสมหนังสือและจัดเป็นห้องสมุดส่วนตัว ซึ่งในชนคอบมากได้กลายมาเป็น ของสาธารณะ ซึ่งนักด้วยความมีใจของผู้เป็นเจ้าของ ห้องสมุดเช่นนี้อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน หรือนักศึกษาทำการค้นคว้าเปรียบเหมือนว่าเป็นที่สะสมของหนังสือเฉพาะวิชาหนึ่งวิชาใด ซึ่งหนังสือแต่ละเล่มลักษณะของหนังสือท่มอยู่ในห้องสมุดนั้น ๆ

๔. แต่ ลักษณะ ของ ห้อง สมุดที่สำคัญอีกประเภทหนึ่ง ที่มีจุดมุ่งหมายจะกล่าว ณ ที่นี้ และดูเหมือนว่าจะเป็นลักษณะที่แท้ของห้องสมุดอเมริกัน ก็ได้แก่ห้องสมุดประชาชน เมื่อพูดถึงห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกาแล้ว ลักษณะที่เด่นชัดใน

operation: **First**, they are supported and administered by local government (city, county, state), not by the national government. **Secondly**, they operate as free public lending institutions.

They not only permit but they encourage the widest possible use of their resources by the public. **The third** principle is suggested by the word "encourage".

Public libraries in the United States do not simply exist as a passive resource for recreation in the community; in general, they try to promote the use of good books. Most librarians regard their profession as in essence an educational one. The library, in their view, should be a positive source of public enlightenment.

There is fairly general agreement in the United States in identifying the functions of a public library. **Its most important function is that of education.** A prominent librarian has said

การดำเนินงานแบ่งได้เป็น ๓ ประการ ประการที่หนึ่งคือ ได้รับความอุปถัมภ์ และ บริหารงานโดยเทศบาล มิใช่โดยรัฐบาลของชาติ (เมือง, จังหวัด, รัฐ) ประการที่สอง ทำหน้าที่เป็นสถาบันที่ ให้ประชาชนยืมได้โดยเสรี และมีใช้แต่จะอนุญาตให้ยืมได้อย่างเดียวเท่านั้น ยังสนับสนุนอย่างกว้างขวางในอันที่จะให้รู้จักใช้หนังสือที่มีอยู่ ประการที่สาม ในหนังสือจะขอคำนำคำว่า "ส่งเสริม" มาใช้ ห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกาไม่ใช้เป็นสถานที่ ๆ มีแค่หนังสือประเภทบันเทิงสำหรับประชาชนเท่านั้น แต่ยังมีวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมให้รู้จัก ใช้ หนังสือ ที่ ดี ด้วย บรรณารักษ์เป็นส่วนมากถือว่า อาชีพของเขาเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษา ดังนั้นห้องสมุดในนครของเขาจึงเป็นแหล่งที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง

ในสหรัฐอเมริกาได้มีความเห็นร่วมกันในอันที่จะแสดงให้เห็น ถึงหน้าที่ของห้องสมุดประชาชน หน้าที่ ๆ สำคัญที่สุดนั้นเกี่ยวกับการศึกษา บรรณารักษ์ที่มีชื่อก็คือว่าห้องสมุดประชาชนนั้น เป็นเครื่องแสดงออกถึง

that the public library exists to disseminate significant ideas. Indeed it is as an educational institution that the public library justifies its existence in a democracy. The distaste that the founding fathers of my country felt for the capriciousness of dictatorship (the word one would use nowadays) was matched by their fear of mob rule. For a democracy to succeed, it requires an enlightened electorate capable of exercising informed judgment in matters of public import. The library, along with the schools, has just this logical basis: its function is to help provide the enlightenment which the public requires.

The public library further serves as **a source of information**. In this capacity it provides simple reference materials and, in the larger libraries, some of the tools of scholarly research. The final important function of the public library is **to provide recreation**.

ความคิดเห็นอันสำคัญ และในขณะเดียวกัน ก็เป็นสถาบันการศึกษา ที่จะดำรงไว้ซึ่งสิทธิประชาธิปไตยอีกด้วย

ความไม่พึงพอใจซึ่งบรรพบุรุษของพวกเรา รู้ดีว่า คือความไม่แน่นอน ของระบบเผด็จการ (เป็นคำที่ใช้ในปัจจุบัน) กระเดื่องกันกับความหวาดกลัวการปกครองโดยประชาชนที่บ้าคลั่ง การที่สิทธิประชาธิปไตยจะล้มเหลวได้เช่นนี้ ต้องการสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร ที่มี ความสามารถใน อันที่ จะ บริหาร และให้ ความเห็นอันเที่ยงธรรมในเรื่อง ซึ่งเป็นความปรารถนาของประชาชน ห้องสมุดกับโรงเรียน มีเหตุผลที่ดีที่ดัดดำรับสนับสนุน เพราะทั้งสองแห่งนั้น หน้าที่ จะจัดหาสิ่งอันเป็นความรู้มา ให้ประชาชนตามที่ต้องการได้

ห้องสมุดประชาชนนี้ ยังให้ประโยชน์อย่างอื่นอีก กล่าวคือ เป็นแหล่งให้ความรู้ ในฐานะที่ทำหน้าที่เช่นนี้ จึงจัดหาหนังสืออ้างอิงอย่างง่าย ๆ ไว้ และสำหรับห้องสมุดใหญ่ ๆ ก็จัดหาหนังสือที่เหมาะสมสำหรับ นักศึกษาที่จะทำการวิจัย หน้าที่สำคัญประการสุดท้ายก็คือการจัดให้มีหนังสือ เพื่อความ

Even in this case, however, an element of education exists in so far as the library contains a predominant portion of "good books" even in its fiction collections.

The American attitude that it is desirable to promote public use of the library is based on faith in its role as an educational institution. Librarians are confident that wider use of the library is a good thing for the community, and therefore take steps to increase its popularity.

The tools then for the promotion of library use in the community are the books selected for the library, its staff, and the relationship which they establish with other agencies, organizations, and groups in the community.

We might divide our consideration of library promotion methods into two aspects: what is done inside the library and what is done outside it. In the first place, the very arrangement of

บันทึก แม้แต่ในกรณีเช่นนี้ห้องสมุดก็ยังมีส่วนช่วยในการศึกษาโดยจัดหาแต่ "หนังสือดี" ถึงแม้จะเป็นประเภทนวนิยายก็ตาม

ความปรารถนาของชาวอเมริกัน ที่ตั้ง
เสริมให้ประชาชนรู้จักใช้ห้องสมุดก็เพราะว่า
เขามีความเชื่อในห้องสมุดทำหน้าที่เป็นเหมือน
สถาบันการศึกษา และตัวบรรณารักษ์เอง
ก็มีความเชื่อว่าการที่ประชาชนรู้จักใช้
ห้องสมุดกัน อย่าง กว้างขวางนั้น จะเป็น ผลดี
เพราะจะเป็นทางทำให้รู้เรื่อง ห้องสมุดกันแพร่
หลายมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับที่ จะช่วยส่งเสริม
การใช้ห้องสมุดให้แก่ ประชาชนก็ได้แก่
การเลือกหนังสือสำหรับห้องสมุด, เจ้าหน้าที่
ห้องสมุด และการสร้างความสัมพันธ์กับ
บริษัท องค์กรต่าง ๆ และกับบุคคลใน
ชุมชนนั้น

ในเรื่องการส่งเสริมห้องสมุดนี้ เราอาจ
พิจารณาได้เป็น ๒ ด้าน คือ งานซึ่งปฏิบัติ
ภายในห้องสมุด กับงานซึ่งปฏิบัติภายนอก
ในประการแรก การเลือกหาหนังสือและ
เครื่องประกอบอื่น ๆ อย่างดี จะช่วยให้ผู้ใช้

library materials can serve to make them more accessible. The creation of a separate children's section from the main body of the library, for example, not only make these books easier for children to find, but prevents the distraction of older library users. Similarly, it is standard practise to isolate to some special collections like reference works, periodicals, and books in foreign languages. Of specific promotional activities, almost any public library in the United States will have at least some display of new books or books on given subjects, in order to draw these to the public's attention. Many libraries publish or mimeograph lists of books on various topics, or new acquisitions, for the same purpose. Some libraries make use of extensive window displays and even fullfledged exhibits on books or subjects of interest to the community.

ได้รับความสะดวกมาก เป็นต้นการจัดใหม่ แผนกสำหรับเด็ก ให้แยกไปจากห้องสมุดใหญ่ และไม่ใช่ว่าเพียงแต่จะช่วยให้เด็กหาหนังสือง่ายเข้าแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องป้องกันไม่ให้เกิดกวนแวกเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดของผู้ใหญ่ด้วย ในทำนองเดียวกัน จะต้องหัดให้รู้จักใช้หนังสือบางประเภท เช่น หนังสืออ้างอิงทั้งหลาย, วารสารและหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ กิจกรรมที่ถือว่าเป็นการส่งเสริม ห้องสมุดในสหรัฐอเมริกาโดยทั่วๆ ไป การแสดงนิทรรศการของหนังสือใหม่ ๆ หรือหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อบึงความสนใจของประชาชน มีห้องสมุดหลายแห่งพิมพ์รายชื่อหนังสือในวิชาแขนงต่าง ๆ หรือที่พึงได้รับมาใหม่แจกจ่ายไป ทั้งนี้ก็โดยจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน บางแห่งก็จะตกแต่งหน้าต่างนิทรรศการด้วยหนังสือ มีฉนวนกั้นเปิดการแสดงเกี่ยวกับหนังสือหรือเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ อันจะเป็นที่สนใจของประชาชน

Libraries in general conduct some kinds of programs. Programs such as lectures, films, concerts, etc. can have two purposes. They can be planned simply to attract people into the library; they can and usually do have the additional purposes of communicating some "significant idea". Most libraries have at least the familiar children story hour, or some equivalent of it. Some have book reviews and discussions for an adult audience.

The bookmobile and a library extension service in a sense carry the inside activities of the library outside. These services are methods of providing in a convenient manner some of the services of the library to a wider public than that which enters its doors. The bookmobile especially has been useful in solving a difficult community problem which sometimes exists in poor

ห้องสมุดทั่ว ๆ ไปมักจะจัดให้มีรายการบางอย่างขึ้น เป็นต้นว่าจัดให้มีการแสดงปาฐกถา, การฉายภาพยนตร์ การบรรเลงดนตรี และรายการอื่นอีก การทำเช่นนั้นโดยมีวัตถุประสงค์ต้องประการ ประการแรก มีเจตนาที่จะทำให้ห้องสมุดเป็นที่สนใจของประชาชน ประการที่สอง เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นอันสำคัญ ห้องสมุดส่วนมากมักจะจัดให้มีรายการอย่างน้อยที่สุด มีชั่วโมงสำหรับเด็ก หรือรายการอื่นซึ่งจะให้คุณค่าเช่นเดียวกัน บางแห่งก็จัดให้มีการกล่าวถึงคุณค่าของหนังสือ หรือ การอภิปรายสำหรับผู้ใหญ่ขึ้นด้วย

ประการที่สอง รถหนังสือเคลื่อนที่และบริการห้องสมุดที่ขยายออกไปช่วยตามที่แตกต่างกัน เป็นการนำกิจกรรมภายในของห้องสมุดไปสู่ภายนอก บริการเช่นนี้เป็นวิธีการที่จะจัดให้ได้อย่างสะดวก ได้มีกิจกรรมบางอย่างของห้องสมุดเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่ประชาชนมากกว่าที่เขาจะเข้ามาใช้ในห้องสมุดเสียอีก รถห้องสมุดเคลื่อนที่ที่มีประโยชน์มากในการแก้ไขอุปสรรคของประชาชน ซึ่งในบางครั้งเกิดขึ้นกับคนจน หรือในท้องถิ่นที่

or thinly populated sections. In such areas it is often too costly for any one governmental unit to support a library. A bookmobile operation, jointly supported by several counties or communities has been one solution applied to this problem.

The heart of the modern approach to promoting library use and library awareness lies, however, in the work of the library staff with other organization. The most widespread example of this practise is probably the library's work with schools. This may take several forms, but commonly it consists of a program where librarians give book talks in school classrooms, and school children are brought to the library to learn how to use it. Librarians often work with adults in Parent-Teacher Associations in a similar manner. The principle purpose of the librarian's work in these

วารสารห้องสมุด

มีพดเมืองน้อย ในท้องถิ่นเช่นนั้นถ้าหากรัฐจะให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องห้องสมุดได้ ก็รู้สึกว่าจะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ฉะนั้น การดำเนินเกี่ยวกับรทหนึ่งคือเคลื่อนที่ร่วมกับความช่วยเหลือที่ได้ รับจากเทศบาล หรือชุมชน ก็เป็นทางออกอันหนึ่งที่ช่วยขจัดปัญหาได้

หัวใจสำคัญ ของ วิธีการ สมัยใหม่ที่จะช่วยส่งเสริมการใช้ ห้องสมุดและความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดขึ้นอยู่กับการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดร่วมกับองค์การอื่น ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมกันแพร่หลายของงานนี้ คือการประสานงาน ร่วม กัน ระหว่าง ห้อง สมุด และ โรงเรียน การกระทำเช่นนี้อาจทำได้ หลายวิธี โดยปกติแล้วบรรณารักษ์จะเป็นผู้จัดรายการ เป็นคนนำให้มีการเล่าเรื่องหนังสือในชั้นเรียน นำนักเรียนมาที่ห้องสมุด เพื่อสอนให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุด มีอยู่บ่อยครั้งที่บรรณารักษ์ทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ในสมาคมผู้ปกครอง และครูในแบบเดียวกันนี้ วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่บรรณารักษ์ทำเช่นนั้นก็เพื่อจะปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านหนังสือ

situations is, of course, **to encourage good reading habits.**

In various ways, but with the same end in mind, library staffs work with other community organizations and groups: churches, labor unions, business groups, service clubs, etc. This work may range from helping the group set up its own library, to merely encouraging them to use the library's resources for furnishing information.

Library community work has in recent years changed character in part. Much of the library staff's work with community groups may now be aimed at community improvement in general, rather than specifically intended to promote library use. The librarian may be called upon to be a member of a community council, to sit in on a public forum on school problems, or to join a committee interested in realizing some public welfare program like slum clearance. There have been cases where

ยังมีวิธีต่าง ๆ อีกหลายวิธี แต่กัด้วยจุดประสงค์อันเดียวกันนอก นั้นคือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานร่วมกับองค์การอื่น ๆ เช่น โบสถ์, สหภาพกรรมกร, นักธุรกิจ สโมสร และอื่น ๆ อีก งานเช่นนี้อาจจะเริ่มต้นด้วยการช่วยเหลือชุมชนนั้นของห้องสมุดขึ้น หรือส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้หนังสือที่อยู่ในห้องสมุดเป็นเครื่องประดับความรู้

ในระยะเร็ว ๆ นี้การทำงานของเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดกับประชาชนได้เปลี่ยนแปลงออกไปบ้าง เป็นต้นว่าการที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดร่วมงานกับประชาชนนั้น อาจด้วยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือให้ชุมชนนั้นมีฐานะดีขึ้นมากกว่าที่จะตั้งใจส่งเสริมให้รู้จักใช้ห้องสมุด บรรณารักษ์อาจได้รับเชิญให้เป็นสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ และมีสิทธิ์ที่จะเข้าไปได้เถียง เกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนได้ หรือร่วมกับคณะกรรมการที่มีความสนใจเพื่อที่จะพิจารณาในสวัสดิภาพของประชาชน เป็นต้นในการที่จะจัดถิ่นที่สกปรกให้หมดไปที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประสงค์

the library staff instigated such programs. And in fact, the library can independently issue materials of an educational nature, for the purpose of combatting some current social problem. The Detroit library's issuance of materials on marriage problems during the war is a case of this kind.

Obstacles to greater library use exist everywhere, of course. In the United States, those treated below seem to be important problems.

The librarian must at times overcome the opposition of his parent political authority to programs

he wishes to put into effect. Some political bodies are less enlightened than others, while all feel voter pressure to keep expenses down. Especially in cases where inter-jurisdictional cooperation is required, the librarian's problem can be great. If, for example, a state library service wishes to institute a bookmobile program through several rural counties,

กับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งก็เคยเป็นเหตุให้จัดรายการเช่นชน เพราะโดยอนาจจริงแล้วห้องสมุดก็มีอำนาจอย่างอิสระในการที่จะจัดหาหนังสือเกี่ยวกับการศึกษาได้ เพื่อจะได้ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับต่อสู้กับปัญหาทางสังคม เช่นที่ทางห้องสมุดคัดกรองคดีจัดหาเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาการแต่งงานในระหว่างสงครามไว้ ทง ๕๘๘

นักหนังสือมาจากเหตุเดียวกัน

อุปสรรคในเรื่องการใช้ห้องสมุดมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ในสหรัฐอเมริกาปัญหาดังจะกล่าวต่อไปนี้ ดูเหมือนจะเป็นปัญหาอันสำคัญยิ่ง คือ:—

๑. บางครั้งบรรณารักษ์จะต้องพยายามเอาชนะกับความไม่เห็น ด้วยของ นักปกครองเกี่ยวกับรายการที่ต้องการจัดให้ได้ผลดี นักการเมือง ด่วนใหญ่ ต้องการ คัดทอน รายจ่าย บางพวกก็ด้นับต้นๆ บางพวกก็แทบจะไม่ด้นับต้นเลย เว้นแต่ในกรณีที่ต้องการความร่วมมือเพื่อขออำนาจการตัดสินใจแก่ตัวปัญหาของบรรณารักษ์อาจถือว่าเป็นเรื่องสำคัญขึ้นมาได้ ตัวอย่างเช่นห้องสมุดของรัฐอยากให้ มีรถ หนังสือเคลื่อนที่ ไป ยัง ชนบท หดายเป็น ซึ่งหมายความว่าจังหวัดนั้น ๆ จะต้องเป็นฝ่ายหาทุน แต่ห้องสมุดก็ต้องใช้

to which the several counties are required to contribute funds, it may take a good deal of effort to persuade the several counties that their population will benefit in proportion to the monetary contribution they are asked to make.

Any book program in the U.S. faces a major problem in the competition for public attention provided by the omnipresence of television and radio, and the whole general hurried pattern of living in that country. The library's entire promotional program is directed against these rivals.

A third obstacle is the school's failure to inculcate good reading habits in the younger population.

To what degree the fault lies with the schools in this matter is perhaps debatable, but the fact that serious reading is not a very wide-spread

ความพยายามอย่างหนักที่จะหาให้จังหวัดต่างๆ
ให้ดำเนินเห็นคุณค่าที่ประชาชนในท้องถิ่นของ
เขาจะได้รับประโยชน์จากเงินที่พวกเขาเอามา
ลงทุนเพื่อทำงาน

๒. การจัดรายการเกี่ยวกับหนังสือใน
สหรัฐอเมริกาเผชิญกับปัญหาที่จะต้องต่อสู้
เพื่อกดดันเอาความสนใจของประชาชนโดย
การแทรกเรื่องราวทางโทรทัศน์และวิทยุ และ
นอกจากจะต้องสู้ทางนี้แล้วยังต้องต่อสู้ด้วยการ
เอาชนะการดำเนินชีวิตในอเมริกาแบบรวดเร็ว
อีกด้วย การจัดรายการให้ได้ผลดีกว่า ก็
ต้องต่อสู้กับอุปสรรคเหล่านี้

๓. อุปสรรคที่สามก็คือทางโรงเรียนไม่
สามารถที่จะปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านหนังสือ
ให้แก่เด็ก ๆ ได้ดีเร็ว แต่ในเรื่องนี้เราจะ
ถือว่าเป็นความผิดของทางโรงเรียน มากน้อย
เท่าใดก็ยังเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอยู่ แต่
โดยอนิจจังแล้วแม่แต่ผู้ใหญ่ การรักการ
อ่านหนังสือก็ยังไม่เป็นทแพร่หลายนัก ซึ่งเรา

occupation among the majority of adolescents and young adults, is, I believe, evident. This is a problem which faces both the schools and the libraries. Their cooperation in the manner mentioned above is one method of overcoming the failing. Librarians must, however, also interest themselves in school matters in their communities, especially in curriculum policies.

The last great obstacle I would mention is lack of funds. This is only a relative obstacle, of course, since there is a great deal of money in the United States and municipal and county budgets are growing rapidly. There is, however, also a constantly growing demand for these tax money. The tax payers strongly resist increasing budgets for social services and several powerful social agencies, welfare and schools, to name two, compete strongly with libraries for the available funds.

มีความเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นจริง ๆ และนี่ก็เป็นปัญหาซึ่งทางโรงเรียน และห้องสมุดเผชิญอยู่ การร่วมมือดังที่ได้อ้างมาข้างต้นก็จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้สำเร็จได้ บรรณารักษ์จะต้องมีความสนใจในกิจการของโรงเรียน, ของประชาชน ที่อยู่ร่วมและโดยเฉพาะเกี่ยวกับแผนนโยบายหลักสูตรการต่าง ๆ

๔. อุปสรรคสำคัญประการสุดท้าย ซึ่งจะกล่าวถึงก็คือการขาดแคลนทุนทรัพย์ แต่ในเรื่องนี้เป็นแค่เพียงส่วนเล็กน้อย เพราะว่าในสหรัฐอเมริกาเงินเป็นจำนวนมาก และงบประมาณของเทศบาล และของจังหวัดก็เพิ่มขึ้นโดยรวดเร็ว ถึงแม้จะได้เงินภาษีมากขึ้น แต่ความต้องการที่จะใช้เงินก็เพิ่มมากขึ้นด้วย ผู้เสียภาษีขาดความอดทนต่อการที่จะเพิ่มงบประมาณให้แก่บริการทางสังคม แต่ได้มองกิจการทางสังคม ที่ทรงอำนาจ ต้องเห็นคือองค์การสวัสดิภาพ และโรงเรียนร่วมต่อสู้ อย่างเข้มแข็งกับห้องสมุดเพื่อให้ได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอ

With all this, the librarian's position in the American social scheme is changing. There exists still in the United States a stereotype of the librarian: a nice, old lady, meek and sheltered, bookish of course, who resembles the stereotype of the school-teacher, except that the overtones of affectionate recollection of one's younger they are not so strong. This stereotype is still alive, but is now perhaps beginning to give way to an image of the librarian as a member of a profession, skilled and specialized, the product of years of academic training. The head of the library is now usually a person of some importance in his community. As far as salaries are concerned, the librarian's position would seem to be improving, but it still lags behind that of the school teacher and, needless to say, most other professions.

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแฉะ^๕จะเห็นได้ว่า
ฐานะ บรรณารักษ์ ในสหรัฐ อเมริกา ใน ด้าน
สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไป ในสหรัฐอเมริกา
ยังคงมีบรรณารักษ์ในแบบเก่า กล่าวคือ เป็น
หญิงสาวที่พิถีพิถัน, อ่อนแอและต้องการแต่
จะปกป้องรักษาหนังสือ ซึ่งลักษณะเช่น^๕นี้จะ
ไปปรากฏกับครูด้วยเช่นกัน เว้นแต่ความ
ระดึกถึงในวัย เด็กจะดับ เดือนไป เดียว เท่านั้น
ลักษณะเช่น^๕นี้ก็ยังคงมีอยู่ แต่ในปัจจุบันก็
เริ่มจะเปลี่ยนโฉมหน้าไปด้วยการเริ่มคิดกันว่า
บรรณารักษ์ก็เป็นอาชีพอย่างหนึ่ง ซึ่งต้อง
การบุคคล ที่มี ความ สามารถ และ เจตคติ
จากการได้รับการฝึกฝน^๕จากวิทยาลัยมานานปี
ในปัจจุบันนี้ หัวหน้าห้องสมุดเป็น บุคคล ที่มี
ความสำคัญในชุมชนของเขา แต่ในเรื่องเกี่ยว
กับเงินเดือนแล้ว ฐานะของบรรณารักษ์ก็
ดูเหมือนจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น แต่ทว่า
ยังคงด้อยกว่าบรรดาครู แต่^๕ทั้งนี้ไม่จำเป็นที่
จะต้องกล่าวถึงเพราะอาชีพอื่น ๆ ส่วนมากก็
เป็นเช่น^๕

In conclusion it might be remarked that progressive library programs and the attitude that the librarians should promote the use of libraries as a benign influence in the community are no doubt issuing and spreading from the larger libraries and library systems, in the main. However, statistically at least, the United States is still a country of small libraries. Many of these, with limited resources, are doing as much for their communities as the large institutions. The most cheerful aspect of the whole library program in the United States, from the largest down to the smallest, is the pervading philosophy that the books are there to be used by the public, freely and without restriction the shelves are open and the libraries welcome business.

ในที่สุดคนเราอาจต้องข้อสังเกตได้ว่าความเจริญก้าวหน้าของห้องสมุดที่ดี ความต้องการที่จะส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เพื่อเป็นการชักจูงไปในทางที่ดีให้แก่ประชาชนก็ดี ย่อมเป็นสิ่งที่ดีทำได้ ทั้งนี้โดยการเผยแพร่ของห้องสมุดใหญ่ ๆ หรือจากวิธจัดการของห้องสมุด เป็นข้อใหญ่อย่างไรก็ตาม จากสถิติสหรัฐอเมริกา ก็ยังเป็น ประเทศ ที่มีห้องสมุดน้อย มีห้องสมุดหลายแห่งซึ่งมีหนังสือจำกัด แต่ก็ยังให้บริการแก่ชุมชนของเขาได้อย่างดีเท่า ๆ กับสถาบันที่ใหญ่โตได้ ดังซึ่งเป็นที่ยินดีในเรื่อง เกี่ยวกับ ห้องสมุดในสหรัฐอเมริกา นักคอนันต์ห้องสมุดใหญ่ มาจนถึงห้องสมุดเล็กก็มีความคิดตรงกันว่า หนังสือดีที่มีอยู่ในห้องสมุดนั้น ประชาชนใช้ได้อย่างเสรีและปราศจากความเข้มงวดใด ๆ ทั้งสิ้น อันว่าหนังสือดีต้องเป็นชนเปิดโล่งและห้องสมุดก็ยินดีที่จะให้บริการ และต้อนรับบุคคลทั่วไปโดยเสมอหน้ากัน.

ข่าว

คำสั่งที่ ๕๕/๒๕๐๑

เรื่อง ระเบียบการถ่ายทำไมโครฟิล์ม

กรมศิลปากร

เนื่องจากกรมศิลปากรได้รับเครื่องถ่ายไมโครฟิล์มตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับไมโครฟิล์มจากองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมสหประชาชาติ มาไว้ใน หอสมุดแห่งชาติ และเนื่องจากมีนักศึกษาและสถาบันต่างประเทศมาว่าจ้างให้ถ่ายหนังสือและรูปภาพต่าง ๆ ในหอสมุดแห่งชาติเพื่อใช้ประกอบการศึกษาและค้นคว้าอยู่เนือง ๆ กรมศิลปากรจึงเห็นสมควรวางระเบียบและอัตราค่าบริการเกี่ยวกับการถ่ายทำไมโครฟิล์มดังต่อไปนี้

หมวด ๑

การขอให้ถ่ายทำไมโครฟิล์ม

๑. ผู้ใดต้องการให้หอสมุดแห่งชาติถ่ายทำไมโครฟิล์ม ให้ยื่นความจำนงด้วยหนังสือถึงหัวหน้ากองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ หรือผู้แทน แสดงรายการที่จะให้จัดทำ หรือจะมากรอกรายการที่ต้องการให้ถ่าย ทำลงในใบสั่ง ณ กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ด้วยตนเองก็ได้ แบบฟอร์มใบสั่งนี้กรมศิลปากรจะเป็นผู้จัดทำให้
๒. เมื่อขอให้จำลองภาพหรือหนังสือซึ่งเป็นลิขสิทธิ์ของหอสมุดแห่งชาติไปแล้ว อนุญาตให้นำไปใช้เฉพาะแต่การศึกษาและค้นคว้าหรือเพื่อใช้อ้างอิงเท่านั้น ถ้าจะนำไปตี

พิมพ์โฆษณา โดยจะลงภาพหรือหนังสือที่จำต้องไปทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม จะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทนเดียวกัน

๓. เอกสารต่าง ๆ หนังสือหายาก หนังสือตัวเขียน ตลอดจนภาพเขียนในสมุดข่อยที่อยู่ในหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งได้ถ่ายทำไมโครฟิล์มไว้แล้ว ผู้ใดจะต้องการอ่านหรือดูเพื่อศึกษาหาความรู้ ให้แจ้งความจำนงค์ด้วยหนังสือหรือด้วยวาจาต่อหัวหน้ากองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ หรือผู้แทน เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จะเข้าอ่านด้วยเครื่องอ่านไมโครฟิล์มได้ ความสะดวกในการอ่านนั้นเจ้าหน้าที่จะได้อำนวยความสะดวกให้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. เว้นวันอาทิตย์และวันหยุดราชการ

๔. เมื่อผู้ใดต้องการเอกสารหนังสือหรือภาพเขียนต่าง ๆ ในหอสมุดแห่งชาติที่ได้ถ่ายทำไมโครฟิล์มไว้เสร็จแล้ว จะให้อัดสำเนาด้วยฟิล์มปอติดีฟ หรือจะให้ขยายด้วยกระดาษพิมพ์รูปตามจำนวนที่ต้องการก็ได้ โดยคิดราคาตามอัตราที่ได้วางไว้ในหมวด ๒

หมวด ๒

อัตราค่าถ่ายทำไมโครฟิล์ม

๑. การถ่ายไมโครฟิล์ม คิดราคา ๑๐.๐๐ บาท ต่อ ๑๐ หน้าแรกของหนังสือที่ให้อ่าน และ ๑๐ หน้าหลัง ต่อ ๕.๐๐ บาท
๒. การขยายหนังสือที่ถ่ายด้วยไมโครฟิล์มลงในกระดาษ คิดราคา ๑๐.๐๐ บาท ต่อ ๒ หน้าแรก และ ๕.๐๐ บาท ทุก ๆ ๒ หน้าต่อไป
๓. การอัดสำเนาไมโครฟิล์มด้วยฟิล์มปอติดีฟ คิดราคา ๑๐ บาทแรก ต่อ ๕.๐๐ บาท และ ๑๐ บาทต่อไป ต่อ ๓.๐๐ บาท

๔. การจ้างของประกาศนียบัตร โฉนดที่ดิน หนังสือสำคัญหรือหนังสืออื่น ๆ เท่าขนาดของจริงด้วยกระดาษน้ำยาขาวดำ คิดราคาตามอัตราต่อไปนี้

ก. ขนาด ๕×๗	แผ่นละ	๕.๐๐ บาท
ข. ขนาด ๘×๑๔	"	๘.๐๐ "
ค. ขนาด ๑๒×๑๕	"	๑๐.๐๐ "
ง. ขนาด ๑๑×๑๖	"	๑๐.๐๐ "

๕. การขยายรูปที่ถ่ายด้วยไมโครฟิล์ม คิดราคาตามอัตราต่อไปนี้

ก. ขนาด ๕×๗	"	๘.๐๐ "
ข. ขนาด ๘×๑๔	"	๑๐.๐๐ "
ค. ขนาด ๑๒×๑๕	"	๑๒.๐๐ "
ง. ขนาด ๑๑×๑๖	"	๑๒.๐๐ "
จ. ขนาด ๑๖×๑๘	"	๑๕.๐๐ "

ถ้าเป็นฟิล์มขนาดอื่น ซึ่งไม่ใช่ไมโครฟิล์ม ถ้าจะต้องการให้ขยายก็ได้ โดยคิดราคาเพิ่มขึ้นกว่าราคาที่กำหนดไว้อีกแผ่นละ ๘.๐๐ บาท

๖. ถ้าต้องการให้จ้างหรือขยายรูปซ้ำกันเป็นจำนวนมาก หรือต้องการขนาดนอกเหนือไปจากขนาดที่วางไว้นี้ อาจตกลงได้เป็นพิเศษกับหัวหน้ากองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ หรือผู้แทน.

ตั้ง ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๐๐

(ลงนาม) ธนิต อยู่โพธิ์
(นายธนิต อยู่โพธิ์)
อธิบดีกรมศิลปากร

ใบส่งถ่ายไมโครฟิล์ม

หอสมุดแห่งชาติ
ถนนหน้าพระธาตุ
พระนคร

ช่องว่าง	นามและที่อยู่ของผู้ส่ง	สิ่งที่ต้องการให้ทำ	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้ส่ง	จำนวนหน้า หรือจำนวนรูป	หมายเหตุ
		ถ่ายไมโครฟิล์ม ☐ คำขอด้วยฟิล์ม บอดี้ตฟ ☐ คำขอด้วย กระดาษพิมพ์ ☐ ขยายรูป ☐				
	(โปรดกาในช่องที่ต้องการให้ทำ ถ้าให้ทำหลายสิ่ง โปรดใช้แบบ ฟอร์มถึงตะใบ) อนุญาต หัวหน้ากองบรรณคดี และประกวดคัด	ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเอกสารที่ส่งมาให้ถ่ายทำไมโครฟิล์มเป็น ถ้าเอกสารใด ที่ไม่ใช่เป็นลิขสิทธิ์ของข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่นำไปขายต่อให้ผู้อื่นและจะไม่ ไปตีพิมพ์โฆษณา ณ ที่ใดจนกว่าจะได้รับความอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์. เดชท..... วนท.....				

.....

.....

.....

อาจารย์บรรณารักษศาสตร์มาพม่า

มิดเตอร์ มอริส เอ เกดเฟนด์ บรรณารักษ์ห้องสมุดปอด แคตเบเปอร์ ควินด์ คอดเดจ นิวยอร์ก ได้รับอนุญาตให้ลาพักชั่วคราวเพื่อไปรับหน้าที่อาจารย์ฟุตไบรท์ทำการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยแรงกุน ประเทศพม่า ในปีการศึกษา ๑๙๕๘-๑๙๕๙

มิดเตอร์ มอริส เอ เกดเฟนด์ ได้ออกเดินทางเพื่อไปรับตำแหน่งดังกล่าวพร้อมด้วยครอบครัวแล้วเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.

จากข่าวนี้แสดงให้เห็นว่าวิชาบรรณารักษศาสตร์ กำลังได้รับความสนใจได้เป็นอย่างดี

ดีทุกแห่ง

ตำราฉบับผู้ลักลอบพิมพ์

ตำราฉบับผู้ลักลอบพิมพ์ได้ทำการยัดหนึ่งดื้อ ๓๐,๐๐๐ เล่ม จากสำนักพิมพ์โคโยโซโบที่โตเกียว เพราะสำนักพิมพ์นี้ได้ลักลอบพิมพ์หนึ่งดื้อชื่อ The Modern Fundamentals of Golf ของ Ben Hogen โดยไม่ได้รับอนุญาต เอเยนต์บริษัทลาดส์ฮัตเคิน ในโตเกียว เป็นผู้ร้องเรียนต่อทางการตำรวจ

วงการหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในญี่ปุ่นกล่าวว่า การจับหนึ่งดื้อ ๓๐,๐๐๐ เล่มครั้งนี้ เจ้าหน้าที่กระทำไปเพื่อจะปราบปรามการลักลอบพิมพ์จำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อเป็นการรักษาเกียรติศักดิ์ของญี่ปุ่นในธุรกิจการพิมพ์ระหว่างประเทศ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ สภาไคเอ็ตของญี่ปุ่นได้ผ่านการแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ โดยเพิ่มกำหนดโทษอย่างสูงแก่ผู้ฝ่าฝืนทั้งโทษทั้งจำ และโทษปรับด้วย

หนังสืออ่านง่ายภาษาอังกฤษ

สำนักพิมพ์เอกชนในอเมริกาได้ร่วมมือกับสำนักชาวตำราอเมริกัน จัดพิมพ์หนึ่งดื้อแบบใหม่ขึ้น โดยให้ชื่อว่า “หนึ่งดื้ออ่านง่าย” เหตุผลในการนี้เพื่อจัดการขาดแคลน

หนังสือสำหรับนักศึกษาภาษาอังกฤษในประเทศโพ้นทะเล ตามประกาศของสำนักข่าวสาร
อเมริกัน ปรากฏว่าผู้จำหน่ายตามประเทศต่าง ๆ ได้ขายหนังสืออเมริกัน ที่ได้ทำให้สันและ
ง่ายเข้าไปแล้วถึง ๒๐๐,๐๐๐ เล่ม ในเวลาอันสั้น ขณะนั้นการจัดพิมพ์อีก ๔๐๐,๐๐๐ เล่ม
หนังสือเหล่านี้มี ๒๔ ชื่อ โดยจัดพิมพ์ชดเชย ๒๕๐๐๐ เล่มต่อครั้ง

หนังสือชุดนี้จัดเป็นแบบกระเป๋ ปกกระดาษราคาถูก สำหรับผู้ใหญ่ โดยเริ่ม
จากภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ก็ใช้หนังสือชนิดที่รู้ ๒๐๐๐ คำ และชนิดที่รู้ ๓๐,๐๐๐ คำ อันเป็น
ขนาดที่ใช้กันอยู่ทั่วไปสำหรับนิคมสารและหนังสืออเมริกันที่ไม่ใช่วิชาเฉพาะ

หนังสืออ่านง่ายที่กล่าวถึงจำหน่ายอยู่ขณะนี้หนังสือต่อไปนี้รวมอยู่ด้วย

God and My Country by Mackinlay Kantor

The Way West โดย A.B. Guthrie, Jr.

Giant in the Earth by Ole E. Rolvaag

When the Gods are Silent by Mikhail Soloviev

My Nine Lives in the Red Army by Mikhail Soloviev

The Way American Lived by W.E. Woodward

หนังสือเหล่านี้จัดพิมพ์เพื่อจำหน่ายในต่างประเทศเท่านั้น ไม่มีจำหน่ายในสหรัฐ

สุข วงศาสนธิ์

ข่าวจากแผนกประชาสัมพันธ์

ในขณะนี้แผนกประชาสัมพันธ์ของมโจดุการอันใดเป็นพิเศษนอกเหนือไปจาก
รายการวิทยุทางสถานีวิทยุ ท.ท.ท. และวิทยุศึกษา ซึ่งได้ทำเป็นประจำเดือนอยู่ ถ้าจะมีกิจ
กรรมพิเศษขึ้นบ้างก็คือ การให้บริการแนะนำในด้านการจัดห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากเราได้
รับคำขอร้องในเรื่องให้ช่วยเหลือในด้านนี้อยู่บ่อย ๆ โดยทางด่วนคืบข้าง ทางสมาคมบ้าง

จึงได้ปรึกษาคถกถกกันในเรื่องว่าคณะกรรมการว่า ควรจะได้ช่วยกันจัดให้มีบริการในด้านนี้บ้างเท่าที่สมาคมจะทำได้ โดยที่ทางห้องสมุดแห่งใดมีความประสงค์จะได้รับคำแนะนำในเรื่องการจัดห้องสมุด ก็ให้แสดงความจำนงไปยังสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้

ในชั้นนั้น สมาคมขอวางหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลืออย่างย่อๆ ดังนี้

๑. ห้องสมุดที่จะขอความช่วยเหลือแนะนำ นั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของตนเองประจำอยู่เพื่อปฏิบัติงานในห้องสมุดตามคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สมาคมได้

๒. เจ้าหน้าที่ของสมาคมจะเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ และติดตามการปฏิบัติงานในห้องสมุดเท่านั้นเป็นครั้งคราว จนกว่าการจัดห้องสมุดแห่งนั้นจะเรียบร้อยเสร็จสิ้นไป แต่เจ้าหน้าที่สมาคมจะไม่มีเวลาพอที่จะติดตาม ดมมือช่วยเหลือปฏิบัติงานในห้องสมุดนั้นด้วย ฉะนั้นเพียงแต่ไปเยี่ยม แนะนำ และทำให้ดูเป็นตัวอย่างเท่านั้น

เท่าที่แผนกประชาสัมพันธ์ ได้ไปเยี่ยมและให้คำแนะนำมาแล้ว ก็คือที่ห้องสมุดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ ซึ่ง ร.อ. ประธาน ทองภักดี ได้เป็นผู้มาติดต่อ ห้องสมุดแห่งนี้เป็นห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในอาคารโบราณ แต่แนวความคิดและวิธีปฏิบัติงานของผู้ดูแลห้องสมุดแห่งนี้ คือ ร.อ. ประธาน ทองภักดี นั้นเป็นแบบที่เข้าวิชาการสมัยใหม่ ฉะนั้นการปรึกษาหารือแนะนำจึงเป็นไปได้โดยง่ายและสะดวก อีกทั้งห้องสมุดแห่งนี้ก็ได้รับเงินงบประมาณมาอุดหนุนพอสมควร จึงมีทางที่จะปรับปรุงไปได้อีกมาก

ผู้เขียนได้แนะนำให้ ร.อ. ประธาน ทองภักดี ไปชมห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลศิริราช เพื่อให้ได้ความคิดแนวทางในการที่จะปรับปรุงจัดแบงห้องสมุดเก่าๆ ให้ดูทันสมัยน่าเชิญชวนให้เข้าทั้งอาคารและการจัดบริการได้อย่างไร และได้ขอร้องให้

คุณอุทัย ทุติยะโพธิ์ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งเป็นกรรมการของสมาคมด้วยผู้หนึ่ง ช่วยรับหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ ร.อ. ประธาน ทองภักดี ต่อไป ซึ่ง คุณ อุทัย ทุติยะโพธิ์ และ ร.อ. ประธาน ทองภักดี ก็ได้

พบกันแล้ว เชื่อว่าเมื่องบประมาณตกมาถึง ห้องสมุดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ คงจะได้เปิดยื่นโฉมหน้าไปในทางที่ดีงามน่างามน่าชื่นชมอีกมากเป็นแน่

รัญจวน อินทรกำแหง

๔ กันยายน ๒๕๐๑

Dr Mildred H. Lowell อาจารย์ในแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยอินดีแอนา เดินทางรอบโลกเพื่อดูกิจการห้องสมุดของยุโรปและเอเชีย ได้มาถึงกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม

Dr. Lowell ได้ตรวจดูสภาพความเป็นไปของห้องสมุดต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดที่อยู่ในสัญญาฉบับมหาวิทยาลัยอินดีแอนา ซึ่งได้แก่ห้องสมุดวิทยาลัยการศึกษา, วิทยาลัยบางแสน, วิทยาลัยปทุมวัน และห้องสมุดคุรุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Dr. Lowell ได้ถือโอกาสนี้พบปะสนทนากับบรรณารักษ์และครูเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พวกเราทุกคนได้รับคำแนะนำอย่างดีเกี่ยวกับกิจการห้องสมุดจาก Dr. Lowell ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่กิจการห้องสมุด ซึ่งเพิ่งเริ่มต้นของประเทศเรา

Dr. Lowell และครอบครัวได้ออกเดินทางกลับอเมริกา เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม เวลา ๔.๓๐ น. หลังจากที่อยู่ในกรุงเทพฯ เป็นเวลา ๔ วัน

Miss Margaret Griffin บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เดินทางกลับไปพักผ่อนและเยี่ยมเยียนบ้านเกิดเมืองนอน เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม

เวลา ๑๖.๓๐ น. โดยเครื่องบิน P.A.A. Miss Griffin จะกลับมาเมืองไทยประมาณเดือน
ตุลาคม เพื่อร่วมงานกับพวกเราในฐานะเป็น Supervisor ของ ๔ วิทยาลัย

วิบูลเพ็ญ ชัยปาณี

ข่าวสมาคม

สมาคม ห้องสมุด แห่งประเทศไทย ได้เชิญสมาชิก มารับ ประทานอาหาร ถวายวัน
ร่วมกันที่โรงพยาบาลตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๐๑ หลังจากได้รับประทานอาหารแล้ว
นายกสมาคมได้กล่าวต้อนรับบรรณารักษ์อาวุโส ๒ ท่าน คือ คุณฉุน ประภาวิวัฒน์ และ
คุณสุดา บุษปฤกษ์ และได้กล่าวแสดงความยินดีต่อสมาชิกของสมาคมที่จะได้รับทุนไปศึกษา
วิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ สหรัฐอเมริกา เป็นต้นว่า คุณนิศยา จูทามาตย์ คุณศศิวงศ์
ปิงตระกูล คุณดิเรก วัชรวิทย์ ฯลฯ ต่อจากนั้นได้กล่าวต้อนรับสมาชิกจำเริญวิชาบรรณา-
รักษศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้นว่า คุณสุรางค์ ปภาดิศ คุณวิไล ศษดิษฐ์
คุณศรีชัย คุณเอี่ยมตะขอ คุณสังข์ ภิมรัตน์ ร.ท. หึงวิวัฒนา ถิลาจารย์ ร.ต. ม.ด.
อโนชา นววงศ์ ฯลฯ

ต่อจากนั้นประชุมได้อภิปรายปัญหา ข้อขัดแย้งในการจัดทำบรรณานุกรมแห่ง
ชาติ โดยฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ควรใช้ชื่อตัวขึ้นต้นก่อนชื่อสกุลตามความนิยมของเรา และอีกฝ่าย
หนึ่งเห็นว่าควรใช้ชื่อสกุลขึ้นต้นตามความนิยมของนานาชาติทั่วโลก ผลที่สุดที่ประชุมตกลง
ให้ประมวลความเห็นต่าง ๆ ไว้เพื่อให้สมาชิกช่วยพิจารณาและตัดสินชี้ขาด

ข่าวการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

การอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน^{๕๕} เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๓-๓๑
 สิงหาคม ๒๕๐๓ โดยที่ในปี^{๕๕}นี้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเวลาเรียนภาคนี้ เพียง ๘ วัน
 จึงต้องจัดให้มีการอบรมกันตลอดไม่หยุดทั้งวันเสาร์ วันอาทิตย์ สถานที่อบรมได้รับความ
 ๕๕ ๕๕
 เชื้อเอื้อจากโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวายเช่นเดียวกับปี^{๕๕}ที่แล้ว

การอบรมแบ่งเป็น ๓ หมวดเช่นปี^{๕๕}ก่อกาย คือ

หมวดที่ ๑	การเลือกหนังสือและการจัดบริการ	มีผู้เข้าอบรมจำนวน ๔๓ คน
หมวดที่ ๒	การจัดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการ	มีผู้เข้ารับการอบรม ๒๘ คน
หมวด ๓	การซ่อมหนังสือและการจัดนิทรรศการในห้องสมุด	มีผู้เข้ารับการอบรม ๓๕ คน
		รวม ๑๐๖ คน

ปรากฏจากการรับสมัครว่า การอบรมครั้งนี้ได้รับความสนใจจากกรมต่าง ๆ
 โรงเรียน ตลอดจนบรรดาครูทั้งหลาย ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งนำความปลง
 ๕๕
 ปดมาสู่สมาคมเป็นอันมาก ที่ตระหนักชัดว่า ได้มีผู้มองเห็นความสำคัญองงานห้องสมุด
 มากขึ้น สมาคมมีความเสียใจเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปฏิเสธโรงเรียนหลายแห่งและคุณครูหลาย
 ท่านที่มาสมัครหลังจากที่สมาคมมีติดการรับสมัครแล้ว โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัด
 พระนครและธนบุรี ๕๕
 ทั้งนี้เพราะสมาคมมุ่งจะให้การอบรมได้ผลดีจริง ๆ หากรับสมัครมาก
 เกินจำนวน อาจารย์ผู้สอนไม่สามารที่จะดูแลได้ทั่วถึงกัน ก็จะทำให้เป็นผลร้ายแก่ผู้เข้ารับ
 การอบรมทั้งหมด ในปีต่อไป หากสมาคมหาอาจารย์ผู้สอนได้เพียงพอ สมาคมอาจจะรับ
 ๕๕
 สมัครมากกว่านี้ก็ได

ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๐๓ อันเป็นวันแรกเปิดการอบรม ท่านอธิบดีกรมการฝึกหัดครูได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธี

นายกสมาคม ได้รายงานการอบรมแก่ประธาน และท่านได้กล่าวตอบดังได้นำมาลงไว้ ดังต่อไปนี้

รายงานของนายกสมาคมในวันเปิดอบรมบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียน

ท่านประธาน

ในนามของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ดิฉันขอขอบพระคุณที่ท่านให้เกียรติมาเปิดการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ณ วันที่ การชุมนุมอบรมบรรณารักษ์ ครึ่งหนึ่งเป็นลำดับครั้งที่ ๓ ของการอบรมฝ่ายห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งสมาคมห้องสมุดจัดขึ้นคู่เคียงกันกับการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ

การเปิดอบรมบรรณารักษ์เป็นกิจการส่วนหนึ่งในวัตถุประสงค์ ของสมาคมห้องสมุด โดยตระหนักอยู่ว่าตามการศึกษาแผนใหม่ห้องสมุดเป็นอุปกรณ์สำคัญที่จะขาดเสียมิได้ และเห็นว่าโดยเฉพาะในโรงเรียนสมควรที่จะมีบรรณารักษ์ที่รอบรู้ในวิชาการห้องสมุดจริง ๆ เพื่อดึงเดิรมให้ห้องสมุดของโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่จะเกิดประโยชน์แก่การศึกษาของนักเรียนอย่างสมบูรณ์

การอบรมที่จัดขึ้นครั้งนี้ ก็โดยอาศัยความอดทนอดหยุนใจจากหลายฝ่ายประกอบกัน สมาคมยินดียิ่งที่ในขณะนี้ คุณประโยชน์ของการห้องสมุดเป็นที่ประจักษ์ในวงกว้างขวาง และเป็นทนายของผู้ที่ได้เข้าอบรมแต่ครั้งเดิมมา ในครั้งนี้เมื่อสมาคมประกาศเปิดการ

อบรมชน และขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ช่วยเผยแพร่ ในช่วง
เวลาเพียง ๒ วัน ก็มีผู้สมัครเข้ารับการอบรมเต็มอัตรา และบางท่านที่ทราบประกาศเข้าไป
ก็สมัครเพิ่มเติมมาอีกจนมาถึงวันวานก่อนหน้าวันอบรมนี้ ต่อมามีใจที่จำต้องจำกัด
จำนวน เพื่อผลทางอบรม จะได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ผู้ที่สมัครไม่ได้นำมารับเข้าในการ
อบรมครั้งนี้ได้ ก็ยังจะมีโอกาสอีกในคราวต่อไป อาการตอบสนองที่ผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนนี้ต่อการริเริ่ม เป็นเครื่องขบประกำหนึ่งว่าการอบรมเป็นสิ่งจำเป็น ใน
ฝ่ายผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่มาร่วมทำการอบรมนั้น ต่อมามีได้รับความ
อนุเคราะห์จากหน่วยงานเจ้าสังกัด เช่น กรมการฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ
กรมอุทกศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ชิดสวิทยาลัยและห้องสมุดศาลาอเมริกัน
ยินยอมอนุญาตให้มาทำการสอนได้ เป็นเหตุถึงความจำเริญที่จำคัญให้แก่การอบรม นอก
นั้นต่อมาได้ใช้สถานที่อบรม ณ โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวายนี้ ก็ด้วยความเข้าใจอันดี
และความเอื้อเฟื้อของท่านอาจารย์ใหญ่ ความอุปการทางงบประมาณ ค่าใช้สอยในการอบรม
ต่อมาได้รับจากมูลนิธิริอาเซีย ณ กรุงเทพฯ ฯ ซึ่งได้อุดหนุนทางการเงินแก่สมาคมมาโดย
ลำดับ และในวันนั้นผู้แทนมูลนิธิริอาเซียก็ให้เกียรติมาร่วมงาน เหล่านี้เป็นการบ่งชี้ว่าท่านทั้ง
หลายเห็นประจักษ์ว่าการห้องสมุดเป็นประโยชน์แก่การศึกษา และแก่ชุมชนโดยแน่นอน
ความช่วยเหลืออันนับนึ่งนี้มีมาจากทุกทิศทุกทาง อันทำให้สมาคมดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์

การอบรมครั้ง^{๒๕}นี้ คณะอนุกรรมการจัดการอบรมมีนางสาวบุญใจ อองคประดิษฐ์ เป็นประธาน นางสาววิญจนา อินทรกำแหง นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ และ ม.ร.ว. จีรวัดมน จักรพันธ์ เป็นอนุกรรมการ และมีบรรณารักษ์ที่เชิญจากองค์การต่าง ๆ ดังระบุข้างต้น รวมกันเป็นคณะอาจารย์ให้การอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมรวมทั้งสิ้น ๓๐๗ คน เป็นผู้มาสมัครด้วยตนเองก็มีบ้างก็เป็นผู้ที่ทางโรงเรียนส่งมา ผู้อบรมมาจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ไกลถึงนครราชสีมา และแพร่ถึงเป็นต้น การอบรมนี้จัดเป็นระยะ ๘ วัน ไม่มีเว้นทั้งเสาร์อาทิตย์ ด้วยเวลาปีติภาคนี้จำกัด การอบรมแบ่งออกเป็น ๓ หมวด คือ หมวดที่ ๑ การเด็กหนังสือและการจัดบริการ มีผู้เข้ารับการอบรม ๔๓ คน นางสาววิญจนา อินทรกำแหง เป็นหัวหน้าหมวด หมวดที่ ๒ การจัดหนังสือและการทำบัตรรายการ มีผู้เข้ารับการอบรม ๒๘ คน ม.ร.ว. จีรวัดิน จักรพันธ์ เป็นหัวหน้าหมวด หมวดที่ ๓ การซ่อมหนังสือและการจัดนิทรรศการในห้องสมุด มีผู้เข้ารับการอบรม ๓๕ คน นางแม่นมาศ ขวดิด เป็นหัวหน้าหมวด

ข้อสังเกตที่ได้จากการอบรมอันเคยปฏิบัติมาแต่ต้น สมควรกล่าวถึงก็คือ ผู้ที่เข้ามาอบรมส่วนมากเป็นผู้ที่ทำการสอนจะมีหน้าที่บรรณารักษ์จริง ๆ เพียงแต่น้อย เมื่อได้รับการอบรมไปแล้วมิได้นำออกปฏิบัติ ไม่ซักถามเดือน จึงควรหาทางปรับปรุงให้โรงเรียนนี้ผู้ทำหน้าที่เฉพาะฝ่ายบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดอย่างแท้จริง เพื่อผู้ที่ได้รับการอบรมไปแล้วจะได้ใช้วิชาการให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาของโรงเรียนได้เต็มที่ เหตุที่ผู้รับการอบรมไปแล้วยังไม่มอบหมายหน้าที่ ก็เนื่องมาจากตำแหน่งบรรณารักษ์ยังมีได้กำหนดให้เป็นตำแหน่งจำเป็น ฐานะของบรรณารักษ์ยังมีได้มีการรับรองอย่างมั่นคงทัดเทียมกับผู้อบรมในวิชาอื่น อันเป็นหนทางส่งเสริมวิทยฐานะให้สูงขึ้นและช่วยความก้าวหน้าในด้านบุคคลได้ ครั้นทำหน้าที่บรรณารักษ์ยังจะต้องทำการสอนด้วย จึงทำการด้านห้องสมุดไม่ได้เต็มที่ และต้องพยายามประกอบความดีความชอบด้านการสอนไปพร้อมกัน จึงเป็นงานหนักมากอยู่

ต่อมาคงใคร่ขอเรียนเสนอเพื่ออยู่ในความพิจารณาดำริของทางราชการว่า เป็น

veda ส้มควรวัดที่จะบรรจุวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในหลักสูตรวิชาประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง และให้ผู้ที่พ้นวิทยฐานะ ฝ่ายบรรณารักษศาสตร์ได้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะด้านการห้องสมุดจริง ๆ และส้มควรวัดจะพิจารณาความสำคัญของการปฏิบัติงานในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ให้เท่าเทียมกับการสอน

ต่อมาห้องสมุดมีความเชื่อมั่นว่าทางราชการคงได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของวิชาบรรณารักษศาสตร์อยู่แล้ว ฉะนั้นหากจะกรุณาตั้งเสริมวิชาชีพและผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาชีพให้ทัดเทียมกับวิชาแขนงอื่น ผลที่ได้แก่การศึกษาในโรงเรียนย่อมจะสมบูรณ์รวดเร็วยิ่งขึ้น ส้มควรวัดตามแนวนโยบายการศึกษาแผนปัจจุบัน

ในที่สุดนี้ ส้มควรวัดขอขอบพระคุณท่านประธาน ท่านอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย ท่านผู้แทนมูลนิธิอาเซีย ท่านคณะอาจารย์ผู้อบรม ตลอดจนผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งรวมกันเป็นองค์ประกอบ ให้ส้มควรวัดห้องสมุดแห่งประเทศไทยทำหน้าที่ส่วนหนึ่งสำเร็จผล และขอเชิญท่านประธานกล่าวคำปราศรัยเป็นเกียรติแก่ที่ชุมนุมนี้

สุนทรพจน์ในการเปิดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ของท่านอธิบดีกรมการฝึกหัดครู

เพื่อนครูที่รักทั้งหลาย

ข้าพเจ้ารู้สึก เป็นเกียรติ อย่างสูงที่ได้รับเชิญ มาเป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งจัดขึ้นโดยส้มควรวัดห้องสมุดแห่งประเทศไทยในวันนี้ ตามที่นายกรัฐมนตรี กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเปิดอบรมว่า “เพื่อเพิ่มครูบรรณารักษ์เพื่อเป็นการส่งเสริมห้องสมุด เพิ่มหน่วยงานที่ประโยชน์แก่การศึกษาของนักเรียน

ในโรงเรียนยิ่งขึ้น” ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นความคิดที่ดี และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกรมการฝึกหัดครู ในอันที่จะส่งเสริมคุณวุฒิและสมรรถภาพของครู การที่ท่านทั้งหลายเข้ามารับการอบรมในครั้งนี้ เป็นการเสียสละทั้งกำลังเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวของท่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารรถของท่านเอง แต่ผดดันมิได้เกิดแก่ท่านทั้งหลายท่านนั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยเฉพาะในด้านการศึกษาของเราด้วย จึงควรได้รับการยกย่องอย่างยิ่ง

ในฐานะที่ข้าพเจ้ามีหน้าที่รับผิดชอบในทางฝึกหัดครู ให้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการทางด้านการศึกษาของกุดบุตรกุดธิดาในขณะนี้ รวมทั้งความต้องการในอันที่จะเพิ่มคุณภาพและวิทยฐานะของครูประจำการให้สูงขึ้นในทุกทาง เพื่อเป็นตัวอย่างและตัวนำที่ดีของเยาวชน ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้เห็นบรรดาครูจากโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในพระนครและต่างจังหวัดเป็นจำนวนมาก แสดงความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ได้ตน จะเห็นได้จากการทำงานที่ทุกท่านได้มาร่วมกัน เพื่อรับการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ดังที่เห็นอยู่

ห้องสมุดมีส่วนช่วยในด้านการศึกษาค้นคว้า และการสอนของครู อาจารย์เป็นอันมาก ในสมัยที่ข้าพเจ้าได้เข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยปีแรก มีศาสตราจารย์ท่านหนึ่งกล่าวว่า “คนเราไม่ใช่ควายที่จะมัวท่องจำคำสอนของอาจารย์ ห้องสมุดที่เขามีหนังสือไว้ให้ก็ควรเข้าไปอ่านและค้นคว้าเอาเอง” งานทางด้านห้องสมุดนี้มีความสำคัญแก่การศึกษาแผนใหม่อย่างยิ่ง ท่านทั้งหลายก็คงเข้าใจกันดีอยู่ทุกคนแล้วว่า การศึกษาแผนใหม่ถือการส่งเสริมประสิทธิภาพและความแตกต่างของบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคน เป็นสิ่งสำคัญ ฉะนั้นการศึกษาแผนใหม่จึงไม่นิยมการบอกเล่าจากตำราเดิมเดียว ไม่ต้องการให้เด็กท่องจำแล้วนำมาสอบ เราต้องการให้เด็กรู้จักใช้ความคิดของตนเอง พิจารณาดังใดผิด ดังใดถูก มากกว่าที่จะให้เป็นคนเชื่อ่ายโดยไม่มีเหตุผล ด้วยความต้องการดังกล่าวนี้ การสอนแผนใหม่จึงยอมรับวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ คือ

ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

๑. กำหนดข้อปัญหา
๒. ตั้งสมมุติฐาน
๓. ต้องค้นคว้าหาข้อเท็จจริงมาเป็นหลักฐานพิสูจน์ยืนยัน
๔. สรุปวิธีแก้ปัญหานั้น

เพื่อดำเนินการต่อไปเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการตอนแผนใหม่ ดังที่ข้าพเจ้ากล่าวมาย่อ ๆ นี้ จะเห็นได้ว่าห้องสมุดมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในโรงเรียนทุกแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคิดถึงว่านักเรียนจะต้องทำการค้นคว้าข้อเท็จจริงประกอบการเรียนในชั้นด้วย แต่การที่นักเรียนจะต้องทำดังกล่าวนั้นได้ ก็ย่อมต้องอาศัยบริการห้องสมุด และการห้องสมุดของเราจะดำเนินเรื่องดังต่อไปนี้ นอกจากมีบรรณารักษ์ที่ดัดแล้ว ก็ต้องมีผู้ช่วยกับปัญหาต้องประการคือ ต้องมีหนังสือ และต้องมีผู้อ่าน

การระดมและการดำเนินการให้ได้หนังสือมาไว้ห้องสมุดจะอาศัยงบประมาณแผ่นดินย่อมสำเร็จได้ช้า ควรจะได้ศึกษาหาทางทำให้บุคคลและองค์การต่าง ๆ สนใจให้การสนับสนุน และในด้านผู้อ่าน ก็ควรที่จะหาทางจูงใจให้นักเรียนและบุคคลทั่วไปสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น ความสำเร็จทั้งต้องประการจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะความร่วมมือความเลี้ยลละของพวกเราทุกคน

การทำงานทั้งหลายแต่เห็นการณ์ไกล เห็นความสำคัญของห้องสมุดที่จะช่วยการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่นนี้ ย่อมเป็นลัญจกณ์อันดี ควรแก่การส่งเสริมอย่างยิ่งในด้านเกี่ยวกับการรับเอาวิชาบรรณารักษศาสตร์เข้าเป็นวิชาชุดครุณชั้นขอเรียนว่า ขณะนี้คณะกรรมการกำลังพิจารณาอยู่ด้วยดี

ในที่นี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการทุกท่านที่อุตสาหะให้การอบรมครั้งนี้อย่างเข้มแข็ง ไม่เว้นแม้แต่วันเสาร์วันอาทิตย์ ขอขอบคุณบรรดาครูทั้งหลายที่ได้ทราบข่าวในการสอนตลอดภาค จะต้อง

เข้ามารับการอบรมตลอดวันปิดภาค ข้าพเจ้าขออวยพรให้ครูทุกท่านที่เข้ารับการอบรมได้
รับการศึกษาดังที่ได้ตั้งใจไว้ เมื่อจบการอบรมแล้วหวังว่าท่านจะได้เป็นแรงที่จะกระตุ้น
ความก้าวหน้าในงานห้องสมุดโรงเรียนของแต่ละท่าน และหวังว่าท่านคงจะได้รับความก้าว
หน้าความดำริ้งในการดำเนินงานห้องสมุดทุกประการ.

สวัสดิ์

ในวันที่ ๓๓ สิงหาคม ๒๕๐๓ อันเป็นวันปิดการอบรม สยามคมได้เชิญอาจารย์
ม.ถ. บุญเหลือ บุญชู อ่ำจารย์เป็ดอง ณ นคร อาจารย์นพ ปาดทองศ์ ณ อุษยา
และอาจารย์รัฐประณี นาคทรรพ มาร่วมกันอภิปรายเรื่องหนังสือดี โดยมีอาจารย์วิญจนา
อินทรกำแหง เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ปรากฏว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจและพอใจ
ในการอภิปรายครั้งนี้เป็นอันมาก หลังจากนั้นได้มีการรับประทานอาหารร่วมกัน อาจารย์
เมี้ยนมาต ขวดีต นายกตมาคมคนแรกได้กล่าวมอบวุฒิบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรม ต่อจากนั้น
ผู้แทนผู้เข้ารับการอบรมแต่ละหมวดได้กล่าวแสดงความคิดเห็นของคนตามลำดับต่อไป

คำปราศรัยของผู้แทนครูบรรณารักษ์หมวดที่ ๑

ในนามของคณะครูบรรณารักษ์หมวดที่ ๑ ขอขอบคุณสยามคมที่ได้จัดการอบรม
คราวนี้ การอบรมคราวนี้เป็นพิเศษกว่าทุกคราว เพราะสยามคมได้จัดเรียงหมวด
ตามความสำคัญของหน้าที่ครูบรรณารักษ์ คือได้กำหนดหมวดการเด็กหนังสือดีและการจัด
บริการไว้ก่อนหมวดอื่น ๆ เท่าที่ได้ฟังจากบรรดาเพื่อนครูบรรณารักษ์ที่ได้มาอบรมบิตได้เดา
ว่า สยามคมได้จัดหมวดการจัดหมู่หนังสือขึ้นไว้ก่อน เมื่ออบรมกลับไปแล้วไม่ทราบจะนำ

เด็กเข้าห้องสมุดอย่างดำนึกในคุณค่าอย่างไร เด็กยังคงเข้าห้องสมุดเพราะความจำเป็นบังคับ แต่พอมาเข้าอบรมต่อป็น ได้เด็กหมวดที่ยังไม่ได้อบรมก็มีความเห็นว่าหมวดหนึ่งจะเป็นแนวทางที่จะชักจูงให้เด็กแต่ละครูเห็นคุณค่าของห้องสมุด คงจะพากันเข้าห้องสมุดด้วยน้ำใจรักยิ่งกว่าความจำเป็น บันชีโดยยังไม่ได้อบรมในหมวดการเด็กหนึ่งถือและการจัดบริการก็ขอได้ตองมาศึกษาในหมวดนี้คราวต่อไป

พวกเราทุกคนยังมีความรู้สึกอีกอย่างหนึ่งว่า ในขณะที่อบรมนั้นนอกจากจะได้ความรู้ครบถ้วนบริบูรณ์จากอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำบรรยายแล้ว ทัศนะคติของอาจารย์ผู้ให้การอบรมทุกท่านทำให้พวกเราทุกคนมีความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง ต่างรู้สึกขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้เสียสละความสดชื่นตัวเพื่อพวกเรา เพราะแม่แต่มหาวิทยาลัยก็ไม่หยุด เรียงตั้งแต่ ๙.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. เท่านั้นธรรมดาตามปกติ

ถึงที่คงความหวังไว้ในเวลาข้างหน้าคือ เราหวังว่าจะได้พบกันอีกในการอบรมครั้งต่อไป และหวังว่าสมาคมคงจะได้หาทางให้การอบรมบรรณารักษ์เป็นชุดหนึ่งในการเรียนวิทยฐานะครู โดยพวกเราต้องช่วยกันนำเอาความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นเตือนผู้ใหญ่ให้รู้สึกเห็นดีเห็นชอบเห็นจริงด้วยว่าบรรณารักษ์ เป็นครูที่มีคุณค่าที่โรงเรียนจะขาดมิได้เช่นเดียวกับครูสอนหนึ่งข้อในด้านแขนงอื่น ๆ เพื่อช่วยสมาคมอีกแรงหนึ่ง จะทำให้ความหวังนั้นสำเร็จเร็วเข้า เพราะจะปล่อยให้สมาคมดำเนินงานแข็งคุณภาพด้านเดียวมันไม่พอ พวกเราต้องกระทำการพิสูจน์ตัวเองให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าว่าจริงสมกับคำแข็งของสมาคม ที่ทำทางให้แก่เรา

ในการสิ้นสุดการอบรมคราวนี้ในหมวดที่ ๓ มีการแสดงนิทรรศการเพราะว่าในหมวดนี้ทางที่จะแสดงได้หลายอย่างตามที่ใดตรงแสดงไว้ในหนังสือ พวกหมวดหนึ่งก็มีได้น้อยหน้าอะไรเลย เพราะเราค้นกันแต่หนังสือ อ่านกันแต่หนังสือ นิทรรศการของเราที่จะออกก็คือ ในการอบรมจำนวนหนังสือที่อาจารย์นำมาให้เป็นอุปกรณ์การเรียนไม่หายเลย อยู่ครบบริบูรณ์ตามคำแข็งของคุณแคล้ว คุณประยูร ผู้ทำหน้าที่รักษาหนังสืออย่างเข้มเข้มน่าชมเชย

คำปราศรัยของผู้แทนครูบรรณารักษ์หมวดที่ ๒

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็นในวันนี้ ขอเรียนว่าก่อนที่จะมารับการอบรมครั้งนี้ ได้เคยเข้าไปค้นหนังสือในห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประเด็นมีครบถ้วน ๆ ทั้ง ๆ ที่ห้องสมุดนั้นมีบรรณารักษ์คอยช่วยเหลือ ให้ความสะดวกในการค้นหาสิ่งที่ต้องการ แต่ก็มีข้อจำกัดอีกบ้าง ๆ ที่บางครั้งเจ้าหน้าที่มีงานมาก ไม่ว่างจะให้บริการได้ทันที ต้องเสียเวลาคอย เมื่อมารับการอบรมในหมวดนี้แล้ว (การทำบัตรรายการ) รู้สึกดีใจที่ต่อไปนี้จะไม่ต้องรบกวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดอีกต่อไป ข้าพเจ้าจะตรงไปที่คู่มือรายการและค้นหาสิ่งที่ต้องการเองได้ทันที รู้สึกว่าต่อไปห้องสมุดจะมีความสำคัญและให้ประโยชน์มากขึ้น เมื่อต้องการจะพักผ่อนเปลี่ยนอารมณ์ แต่ไม่สะดวกที่จะไปไหน ก็จะเข้าไปหาหนังสือสนุก ๆ อ่าน บางทีจะได้หนังสือเรื่องเดียวกันกับหนังสือที่กำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้ ในที่สุดขอขอบคุณอาจารย์ ม.ร.ว. จีรวัดิน ผู้ดำเนินการสอนหมวดนี้ ในสิ่งที่ได้ให้ความรู้ในวิชาอย่างตรงอกตรงใจจริง ๆ และให้ความสนิทสนมเป็นกันเองอย่างดี ก่อนที่จะจากกันไป ผู้มารับการอบรมใครจะฝากของที่ระลึกไว้แก่คณะอาจารย์หรือสมาคมใดสิ่งหนึ่ง แต่ก็ไม่ทราบว่าสมาคมยังขาดอะไรบ้าง จึงขอมอบเงินจำนวนน้อยซึ่งรวบรวมได้ไว้ให้แก่สมาคมเพื่อจัดซื้อหาเอง

คำปราศรัยของผู้แทนครูบรรณารักษ์หมวดที่ ๓

ข้าพเจ้าขอเรียนว่าเมื่อเริ่มเข้ามาในห้องเรียนของหมวดนี้ได้เห็นเครื่อง อุปกรณ์ที่เตรียมไว้ ก็คิดว่าคงจะได้เล่นกันสนุกในคราวนี้ เพราะอย่างน้อยก็แบ่งเบี่ยงให้ละเลงเล่น แต่เมื่อลงมือเรียนเข้าจริง ๆ จึงได้รู้สึกว่าไม่ใช่เรื่องสนุกเสียแล้ว ยิ่งเมื่อเรียนจบแล้ว ยิ่งเห็นว่าการซ่อมหนังสือ ถ้าไม่มีการสอนในวิชาบรรณารักษศาสตร์แล้ว จะเป็นบรรณารักษ์ที่สมบูรณ์ไปไม่ได้ นอกจากการซ่อมหนังสือแล้ว การจัดนิทรรศการของหนังสือก็น่าสนใจไม่น้อย คงไม่จำเป็นจะต้องเล่าว่า เราได้อะไรบางอย่างจากการศึกษาเรื่องนี้ เพราะผมขอ

นิทรรศการของเราได้แสดงอยู่ในห้องนี้แล้ว นอกจากยังมี Clipping ที่อาจารย์ทั้งหลาย
 ดอนให้พวกเราเก็บจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีฉะนั้นเราคงจะโยนทิ้งไป หรือมีฉะนั้นก็เก็บเอาไว้
 ทั้งปึกใหญ่ ๆ ซึ่งเบ็ดเตล็ดที่เก็บมาก ในที่สุดขอขอบพระคุณอาจารย์แม่นมาด อาจารย์
 นิตวรรณ และอาจารย์ชุมพลเป็นอย่างยิ่งที่ได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ โดยมีได้เห็นแก่
 ความเห็นดีเห็นชอบ

ข่าวสมาชิก

สมาคมมีความยินดีที่จะแจ้งให้ทราบว่า คุณน้อม อปรมัย สมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นสมาชิกผู้หนึ่งของสมาคม ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี
 ช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คุณน้อม อปรมัย เคยเป็นครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช
 ระหว่างเป็นครูได้ทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนด้วย

คุณน้อม อปรมัย ได้ลาออกจากอาชีพครูมาเป็นทนายความ และได้เปิดห้อง
 สมุดประชาชนชนทบานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘ ตั้งมาจนบัดนี้ โดยใช้อาคารชั้นล่างเป็นห้องสมุด
 เพราะเห็นว่าบ้านของท่านมีทำเลตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน และเมื่อเปิดเป็นห้องสมุดชนแล้ว
 ปรากฏว่าได้รับผลเป็นที่พอใจ มีครู นักเรียน ข้าราชการ ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้มา
 ใช้ห้องสมุดนี้อยู่เสมอ ปัจจุบันผู้มาใช้ห้องสมุดวันหนึ่ง ๆ ประมาณ ๕๐ คน ส่วนเจ้าหน้าที่
 ห้องสมุดนั้น ท่านให้เด็กในบ้านผลัดเปลี่ยนกันอยู่ประจำ

หนังสือในห้องสมุดนี้มีทั้งภาษาไทย และต่างประเทศ หนังสือภาษาไทยมีประ-
 มาณ ๒,๐๐๐ เล่ม การจัดแบ่งเป็นประเภท ๆ เช่นสารคดีต่าง ๆ หนังสือพลเมือง—ศีลธรรม
 ชีวิตประวัติภูมิ—ประวัติศาสตร์ นวนิยาย ตลอดจนหนังสือเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ต่าง ๆ
 หนังสือภาษาต่างประเทศมีน้อยกว่า มีหนังสือเล่มและหนังสืออ้างอิงประเภทสารานุกรม

(Encyclopaedia) บ้าง แต่ส่วนมากเป็นนิยายสาร ท่านซื้อหนังสือและบอกรับนิยายสารต่างประเทศประเภท Popular Magazine เป็นประจำ เดือนหนึ่ง ๆ ไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ บาท ทุกเดือนฉบับมาจนบัดนี้ นอกจากนั้นท่านยังได้รับหนังสือและนิยายสารจากประเทศต่าง ๆ หลายแห่งโดยติดต่อกับสถานทูตเกือบทุกแห่งที่ประจำอยู่ในประเทศไทย และขอให้สถานทูตเหล่านั้นช่วยเหลือติดต่อกับสถานศึกษาในประเทศของเขาให้ช่วยจัดส่งหนังสือมาให้ด้วย หนังสือต่าง ๆ ที่ได้รับแจกนี้ ส่วนมากได้จากสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร นอกจากนั้นก็มีฟิลิปปินส์ และประเทศอื่น ๆ อีก นิยายสารเก่า ๆ ท่านก็จัดส่งไปให้ห้องสมุดอื่น ๆ ที่ต้องการ เช่นห้องสมุดประชาชนของจังหวัด เป็นต้น

ใน พ.ศ. ๒๔๙๐ ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แสดงข่าวขององค์การสหประชาชาติในย่านเอเชีย (Asia Voluntary Correspondence Speaker) จึงได้เปิดหน่วยงานเกี่ยวกับสหประชาชาติชนบทห้องสมุดของท่านอีกแผนกหนึ่ง มีการแจกเอกสารต่าง ๆ ของสหประชาชาติเต็มมา เอกสารเหล่านั้นส่งโดยตรงมาจากองค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก จากผลการดำเนินงาน ใน พ.ศ. ๒๔๙๘ ท่านก็ได้รับเชิญไปสหรัฐอเมริกาตามโครงการแลกเปลี่ยนบุคคล (Exchange of Persons Program) ประเภท Leaders Grant เป็นเวลา ๓ เดือน ท่านได้ดูงานการบริหารการศึกษาที่กรุงวอชิงตัน และได้ดูงานห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ท่านสนใจงานห้องสมุดเคลื่อนที่ (Bookmobile) ของสหรัฐอเมริกามาก ได้ดำริที่จะนำมาใช้ในประเทศไทยบ้าง และขณะนี้ก็ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว

ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ ท่านได้เดินทางไปประชุมสหภาพรัฐสภา ณ ประเทศอังกฤษ และได้ถือโอกาสเข้าชมห้องสมุดของมหาวิทยาลัยออกฟอร์ดด้วย

คุณน้อม อุปรมัย กล่าวว่าการที่ท่านจัดห้องสมุดชนบทบ้านชน ก็เพราะมีนิสัยรักหนังสือจริง ๆ

ประกาศ

การเปิดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะเปิดการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๑ ถึงวันที่ ๓๓ ตุลาคม ๒๕๐๑ ผู้ประสงค์จะเข้ารับการอบรม หรือสถาบันองค์การใด ๆ ที่ประสงค์จะส่งบรรณารักษ์เข้ารับการอบรม โปรดติดต่อขอใบสมัครได้ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ตรงข้ามโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย ถนนพญาไทย เวลา ๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น. ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ห้องสมุดเฉพาะ คือห้องสมุดที่มีหนังสือในสาขาวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ ได้แก่ ห้องสมุดของหน่วยราชการต่าง ๆ องค์การ โรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล ฯลฯ การอบรมครั้งนี้ สมาคมจะรับเอาเฉพาะบรรณารักษ์ห้องสมุดดังกล่าวเท่านั้น

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ห้องสมุดโรงเรียน

โดย แม้นมาส ชวลิต อ.บ., M.A. in Library Science

หนังสือเล่มนี้โรงเรียนทุกแห่งควรมีไว้ เพื่อใช้จัดสร้างห้องสมุดในโรงเรียน
และแนะนำนักเรียนให้รู้จักการจัดห้องสมุดขึ้น คำแนะนำทำไว้อย่างละเอียดและง่าย
นำไปใช้ในการจัดห้องสมุดประเภทอื่นก็ได้ด้วย ในตอนท้ายยังมีศัพท์บัญญัติที่ใช้ในวิชา
บรรณารักษศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เด่มกระตวัด มีทั้งปกอ่อนและ
ปกแข็ง ปกแข็งราคา ๒๐ บาท ปกอ่อนราคา ๑๕ บาท

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ

สำหรับหนังสือภาษาไทย

(CATALOGING RULES FOR THAI BOOKS)

โดย สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ อ.บ.; M.S. in Library Science.

เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งซึ่งบรรณารักษ์และพนักงานห้องสมุดทุกแห่งควรมีไว้ เพื่อ
ประโยชน์ในการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย มีทั้งชนิดปกแข็งและปกอ่อน
ปกแข็งราคา ๑๕ บาท ปกอ่อนราคา ๑๐ บาท

หนังสือสำคัญสามเล่มที่จำเป็นต้งมี

สำหรับ

ห้องสมุดทุกแห่ง และพนักงานห้องสมุดทุกคน

คือ

๑. แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมฉบับย่อ และดรรชนีสัมพันธ์

๒. ห้องสมุดโรงเรียน

๓. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

(CATALOGING RULES FOR THAI BOOKS)

มีจำหน่ายแล้วที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนพญาไท แขวง
โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย พระนคร

แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมฉบับย่อ และดรรชนีสัมพันธ์

โดย แม้นมาส ชวลิต อ.บ.; M.A. in Library Science.

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ อ.บ. M.S. in Library Science.

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับการจัดหนังสือในห้องสมุด ที่มีอยู่มากมาย กาย กอมนั้น
ให้หาง่ายหยิบได้ถูกต้องรวดเร็ว ไม่เสียเวลาดั้นนาน เขียนขึ้นตามหลักวิชาการ
รักษาคำศัพท์ แต่อ่านง่าย ใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดหนังสือได้ดี ราคาจำหน่ายปกอ่อน
เล่มละ ๒ บาท